

SFC2021 Programme supported from the ERDF (Investment for jobs and growth goal), ESF+, the Cohesion Fund, the JTF and the EMFAF - Article 21(3)

CCI	2021BG16FFPR002
Title in English	Environment
Title in national language(s)	BG - Околна среда
Version	1.0
First year	2021
Last year	2027
Eligible from	01-Jan-2021
Eligible until	31-Dec-2029
Commission decision number	
Commission decision date	
NUTS regions covered by the programme	BG3 - Северна и Югоизточна България BG31 - Северозападен BG32 - Северен централен BG33 - Североизточен BG331 - Варна BG332 - Добрич BG333 - Шумен BG334 - Търговище BG311 - Видин BG312 - Монтана BG313 - Враца BG314 - Плевен BG315 - Ловеч BG321 - Велико Търново BG322 - Габрово BG323 - Русе BG324 - Разград BG325 - Силистра BG34 - Югоизточен BG341 - Бургас BG342 - Сливен BG343 - Ямбол BG344 - Стара Загора BG4 - Югозападна и Южна централна България BG41 - Югозападен BG411 - София (столица) BG412 - София BG413 - Благоевград BG414 - Перник BG415 - Кюстендил BG42 - Южен централен BG421 - Пловдив BG422 - Хасково BG423 - Пазарджик BG424 - Смолян BG425 - Кърджали
Fund(s) concerned	ERDF

	Cohesion Fund
Programme	☐ under Investment for jobs and growth goal for the outermost regions only

Table of Contents

1. Programme strategy: main challenges and policy responses.....	8
Table 1	17
2. Priorities.....	24
2.1. Priorities other than technical assistance	24
2.1.1. Priority: 1. Води.....	24
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.5. Promoting access to water and sustainable water management (CF).....	24
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	24
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	24
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:.....	26
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	26
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	26
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR ..	27
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	27
2.1.1.1.2. Indicators	28
Table 2: Output indicators	28
Table 3: Result indicators	28
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	28
Table 4: Dimension 1 - intervention field	28
Table 5: Dimension 2 - form of financing.....	29
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	29
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes.....	29
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension ...	29
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.5. Promoting access to water and sustainable water management (ERDF)	30
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	30
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	30
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:.....	31
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	32
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	32
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR ..	32
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	33
2.1.1.1.2. Indicators	34
Table 2: Output indicators	34
Table 3: Result indicators	34
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	34
Table 4: Dimension 1 - intervention field	34
Table 5: Dimension 2 - form of financing.....	35
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	35
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes.....	35
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension ...	35
2.1.1. Priority: 2. Отпадъци.....	36
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.6. Promoting the transition to a circular and resource efficient economy (ERDF).....	36
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	36
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	36

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:	38
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	38
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	38
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR	39
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR	39
2.1.1.1.2. Indicators	39
Table 2: Output indicators	39
Table 3: Result indicators	40
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	40
Table 4: Dimension 1 - intervention field	40
Table 5: Dimension 2 - form of financing	40
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	41
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes	41
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension	41
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (ERDF)	43
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	43
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	43
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:	43
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	44
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	44
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR	44
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR	44
2.1.1.1.2. Indicators	44
Table 2: Output indicators	44
Table 3: Result indicators	45
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	45
Table 4: Dimension 1 - intervention field	45
Table 5: Dimension 2 - form of financing	45
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	46
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes	46
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension	46
2.1.1. Priority: 3. Биологично разнообразие	47
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (ERDF)	47
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds	47
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	47
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:	50
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	50
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	51
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR	51
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR	52
2.1.1.1.2. Indicators	52
Table 2: Output indicators	52
Table 3: Result indicators	53
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	53
Table 4: Dimension 1 - intervention field	53

Table 5: Dimension 2 - form of financing.....	54
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	54
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes.....	55
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension	55
2.1.1. Priority: 4. Риск и изменение на климата.....	56
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.4. Promoting climate change adaptation and disaster risk prevention, resilience taking into account eco-system based approaches (ERDF).....	56
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds.....	56
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	56
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:	58
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation.....	58
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	59
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR ..	59
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	60
2.1.1.1.2. Indicators	60
Table 2: Output indicators	60
Table 3: Result indicators	61
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	61
Table 4: Dimension 1 - intervention field	62
Table 5: Dimension 2 - form of financing.....	62
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	62
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes.....	63
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension	63
2.1.1. Priority: 5. Въздух	64
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (ERDF)....	64
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds.....	64
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	64
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:	66
Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation.....	67
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	67
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR ..	67
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	68
2.1.1.1.2. Indicators	68
Table 2: Output indicators	68
Table 3: Result indicators	68
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	69
Table 4: Dimension 1 - intervention field	69
Table 5: Dimension 2 - form of financing.....	69
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	70
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes.....	70
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension	70
2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (CF)	71
2.1.1.1.1. Interventions of the Funds.....	71
The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:	71
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:	73

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation	74
Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR	74
The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR	74
The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR.....	75
2.1.1.1.2. Indicators	75
Table 2: Output indicators	75
Table 3: Result indicators	75
2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	76
Table 4: Dimension 1 - intervention field	76
Table 5: Dimension 2 - form of financing	76
Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus	76
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes.....	76
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension	77
2.2. Technical assistance priorities	78
2.2.1. Priority for technical assistance pursuant to Article 36(4) CPR: 6. Техническа помощ	78
2.2.1.1. Intervention from the Funds	78
The related types of actions – point (e)(i) of Article 22(3) CPR.....	78
The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:	80
2.2.1.2. Indicators	80
Table 2: Output indicators	80
2.2.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention	81
Table 4: Dimension 1 - intervention field	81
Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes.....	82
Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension	82
3. Financing plan	83
3.1. Transfers and contributions (1).....	83
Table 15A: Contributions to InvestEU* (breakdown by year).....	83
Table 15B: Contributions to InvestEU* (summary).....	83
Justification, taking into account how those amounts contribute to the achievement of policy objectives selected in the programme in accordance with Article 10(1) of the InvestEU Regulation	84
Table 16A: Transfers to instruments under direct or indirect management (breakdown by year)...	84
Table 16B: Transfers to instruments under direct or indirect management* (summary).....	84
Transfers to instruments under direct or indirect management - Justification	84
Table 17A: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds* (breakdown by year).....	84
Table 17B: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds (summary).....	85
Transfers between shared management funds, including between cohesion policy funds - Justification.....	85
3.2. JTF: allocation in the programme and transfers (1)	85
3.3. Transfers between categories of region resulting from the mid-term review.....	85
Table 19A: Transfers between categories of region resulting from the mid-term review within the programme (breakdown by year)	85
Table 19B: Transfers between categories of region resulting from the mid-term review, to other programmes (breakdown by year).....	85
3.4. Transfers back (1).....	86
Table 20A: Transfers back (breakdown by year)	86
Table 20B: Transfers back* (summary)	86
3.5. Financial appropriations by year	87
Table 10: Financial appropriations by year	87
3.6. Total financial appropriations by fund and national co-financing	88
Table 11: Total financial appropriations by fund and national co-financing	88

4. Enabling conditions	89
5. Programme authorities.....	106
Table 13: Programme authorities	106
The repartition of the reimbursed amounts for technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR if more bodies are identified to receive payments from the Commission	106
6. Partnership	107
7. Communication and visibility	111
8. Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs	113
Table 14: Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs.....	113
Appendix 1: Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates	114
A. Summary of the main elements	114
B. Details by type of operation.....	115
C. Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates	115
1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data, where the data is stored, cut-off dates, validation, etc.).....	115
2. Please specify why the proposed method and calculation based on Article 94(2) CPR is relevant to the type of operation.....	115
3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and, if requested, provided in a format that is usable by the Commission.....	115
4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.	115
5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.....	115
Appendix 2: Union contribution based on financing not linked to costs	116
A. Summary of the main elements	116
B. Details by type of operation.....	117
Appendix 3: List of planned operations of strategic importance with a timetable.....	118
DOCUMENTS	120

1. Programme strategy: main challenges and policy responses

Reference: points (a)(i) to (viii) and point (a)(x) of Article 22(3) and point (b) of Article 22(3) of Regulation (EU) 2021/1060 (CPR)

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

Хоризонталният характер на политиките по околна среда и изменение на климата предопределя спазването на хоризонталните принципи, определени в чл. 3 от Договора за Европейския съюз и чл. 10 от Договора за функционирането на Европейския съюз, вземайки предвид Хартата на основните права на ЕС. Аналогично се гарантира спазване правата на хората с увреждания и осигуряване на достъпност, премахване на неравнопоставеността и насърчаване равенството между половете, както и противопоставяне на дискриминацията по пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Секторният характер на програмата сам по себе си предопределя основната ѝ цел за съхраняване, опазване и подобряване качеството на околната среда, както е предвидено в чл. 11 и чл. 191, пар. 1 от ДФЕС, като се взема предвид принципът „замърсителят плаща“. Главните цели ПОС 2021-2027 г. отговарят на целите на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ) за изменение на климата и риска от бедствия, води, кръгова икономика, биоразнообразие и намаляване замърсяването на въздуха, като напълно зачитат европейското и национално законодателство в областта на околната среда, ресурсната и енергийната ефективност, кръговата икономика. Те са в съответствие с целта на ОН за насърчаване на устойчивото развитие и действията в областта на климата. По време на изпълнението на програмата ще се насърчава стратегическото използване на обществените поръчки в подкрепа на целите на политиката (включително усилията за професионализация за преодоляване на пропуските в капацитета). Бенефициентите ще бъдат насърчавани да използват повече критерии, свързани с качеството и с разходите за жизнения цикъл, ако е възможно. Когато е подходящо, в процедурите за обществени поръчки могат да бъдат включени екологични и социални критерии, както и стимули за иновации. Също така, ще се търсят възможности за предоставяне на подкрепа на уязвими групи, напр. при подбора на крайни получатели при подмяна на топлоуреди на твърдо гориво приоритетно ще се разглеждат домакинства с ниски доходи, които получават помощи за отопление, и други представители на уязвими групи. Проверката на ЕС за пригодност на Директиви 2004/107/ЕС и 2008/50/ЕС констатира, че замърсяването на въздуха води и до социални разходи по отношение на неравенствата и социалната устойчивост. Следователно мерките за намаляване на замърсяването на въздуха могат да имат положително въздействие за подобряване на социалната устойчивост.

ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

I. Общи икономически условия, научени уроци и инвестиционни нужди въз основа на предизвикателствата, идентифицирани в европейски и национални препоръки

В последните десет години България запазва стабилност по отношение на макроикономическата среда. Политиката на сближаване има голямо отражение върху икономиката на ЕС и в частност на България, а ефектът от инвестициите се натрупва в дългосрочен план. Очаква се, че финансираните от ЕС инвестиции ще продължат да стимулират икономическия растеж[1]. Нарастването на публичните инвестиции показва ясно връзката между европейските програми и напредъка на страната в социално-икономическо отношение.

След присъединяването към ЕС България увеличава разходите си за опазване на околната среда и постига подобрение в своите екологични показатели, но все още остават някои значими предизвикателства. Като резултат от опита, натрупан през предишните програмни периоди, вземайки предвид специфичните препоръки в Доклада за България за 2019 г. и 2020 г., за периода 2021-2027 са идентифицирани пет приоритета, които да бъдат финансирани по програмата, като същите са насочени към постигане на цел на политиката 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Предвидените инвестиции ще допринесат за постигането на целите, определени в Националната програма за развитие България 2030 (НПР България 2030), по-специално приоритети „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ и „Чист въздух и биоразнообразие“ в ос на развитие 2 „Зелена и устойчива България“ и приоритет „Местно развитие“ в ос на развитие 3 „Свързана и интегрирана

България“.

II. Води

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

България все още не е достигнала съответствие с изискванията на Директива 91/271/ЕИО и Директива 98/83/ЕО [Директива (ЕС) 2020/2184] съгласно Националния инвестиционен план за ВиК (НИП) – отключващо условие за ВиК сектора. Въпреки че системите за централно водоснабдяване покриват 99,4% от населението при сравнително добро качество на питейната вода, в последните години се наблюдават отклонения по някои индикатори (хром, манган, магнезий, желязо и др.). Често това се дължи на амортизирани тръби и аварии, а това води и до воден режим. Тръбите са на средна възраст 36 години, над 50% от водата е „неносеща приходи“. НИП извежда инвестициите, с които качеството на водата и използването на ресурси във водоснабдяването да отговорят на изискванията на Директивата за питейни води.

Въз основа на приоритизацията в Регионалните прединвестиционни проучвания (РПИП) ще бъдат изпълнявани мерки за изграждане на Пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ) или изграждане/свързване с нови водоизточници и проектиране и изграждане на санитарно-охранителни зони за тях, за да се адресират несъответствията в качеството на питейните води.

По отношение на канализацията и пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСОВ), свързаността на населението нараства при подобряване на технологиите на пречистване. Въпреки това нуждите от инвестиции в отрасъла остават високи, предвид ангажиментите на страната за постигане на съответствие с европейските директиви. По отношение на Директива 91/271/ЕИО НИП идентифицира 332 агломерации (99 над 10 000 е.ж.). 253 от тях се намират на територията на консолидиран район (75 над 10 000 е.ж. в 22 консолидирани района и 3 в София-град). Неконсолидираните райони са 6 с 79 агломерации (21 над 10 000 е.ж.). Следва да се има предвид, че разработването на РПИП (само за консолидирани ВиК райони) променя големината и обхвата на някои от агломерациите. Това води до актуализация на данните по отношение броя агломерации в страната, съответно до различия на данни в НИП спрямо тези в докладването по Директивата и с текста на ОПОС 2014-2020.

Независимо от значителните нужди в НИП, които надхвърлят наличното финансиране, съответствието с двете директиви се увеличава чувствително в резултат на изградената нова инфраструктура и по-доброто отчитане и оценка на данните с разработените РПИП. Финансовите нужди във ВиК отрасъла, съгл. табл. 6 в НИП, възлизат на 7 млрд. евро, от които 2,88 млрд. евро – за агломерации над 10 000 е.ж., а 2,96 млрд. евро – за агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. ОПОС 2014-2020 г. насочи около 1 млрд. евро за подкрепа на агломерации с над 10 000 е.ж. в 16 консолидирани региона. Научените уроци от периода показват, че преходът към инвестиции на регионално ниво е съществено предизвикателство предвид преминаването от бенефициент-община към ВиК оператор, липсата на капацитет за управление на проекти при операторите, тяхната финансова устойчивост при изискването за социално поносими цени на услугите.

Планираната подкрепа за 2021-2027 г. надгражда резултатите от 2014-2020 г., като ПОС продължава да финансира най-значимите нужди с висок приоритет във ВиК отрасъла, като се води от НИП за ВиК и РПИП. Съобразявайки регионалния подход, е предложен проект на Закон за ВиК, с който консолидацията на ВиК операторите става задължителна за всички области в страната.

Съгласно вторите ПУРБ екологичното състояние е добро или много добро в 46% от всички оценени повърхностни водни тела. Налага се изводът, че страната следва да инвестира допълнително за постигане целите за добро състояние на водите в съответствие с Рамковата директива за водите (РДВ). В тази връзка е необходимо да продължат усилията за подобряване на състоянието на водните тела чрез усъвършенстване на ПУРБ и изпълнение на мерките, заложи в тях.

Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи

Предвидените инвестиции по приоритет 1 „Води“ ще допринесат за осигуряването на съгласуваност и постигането на националните цели, заложи в приоритет 9 „Местно развитие“ на НПП България 2030 и целта на ООН „Осигуряване на достъпно и устойчиво управление на водните

и канализационни мрежи за всички“.

Планираните мерки са с принос към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, приоритетна област 4 „Качество на водите“ от ревизирания План за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион (СЕСДР, съгл. работен документ на ЕК от 06.04.2020 г.) чрез инвестициите в инфраструктура за събиране, отвеждане и пречистване на водите, опазване на водните ресурси и гарантиране на водоснабдяване. В допълнение, подкрепата по приоритета има принос към Плана за действие на ЕС „Към нулево замързяване на въздуха, водите и почвите“ чрез подкрепа за постигане на целите за добро състояние на водните тела, в т.ч. и крайбрежните води при изпълнение на предвижданията в ПУРБ и Морската стратегия на България. Що се отнася до „Неутралност по отношение на климата“, ще бъдат подкрепени действия за ефективно използване на водния ресурс чрез подкрепа за управление на засушаването.

III. Отпадъци

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

Постигнати са съществени резултати, но управлението на отпадъците продължава да е предизвикателство (Доклад за България 2020). Генерираните битови отпадъци са с тенденция на трайно намаление, което за периода 2008-2018 г. е около 36% (Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г., отключващо условие). Делът на третираните битови отпадъци нараства (2017 г. е 99,7%), а на депонираните отпадъци намалява значително, но през 2017 г. (61,8%) остава по-висок от средното за ЕС (23,5 %). Делът на населението, обхванато от система за организирано сметосъбиране е 99,8% и включва 4 698 населени места (НСИ 2018 г.). Нивото на рециклиране на битови отпадъци за 2017 г. е 34,6% все още далеч от стойностите на ниво ЕС (46,5%, Eurostat).

ОПОС е водещият източник за финансиране за публична инфраструктура за управление на битовите отпадъци. През периода 2007-2013 г. са подпомогнати инвестиционни проекти в 20 Регионални сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в т.ч.: клетки на депа за битови отпадъци с общ капацитет от над 6 млн. т; инсталации за предварително третиране на смесени битови отпадъци с общ капацитет от над 350 хил.т/год.; за компостиране на зелени отпадъци с общ капацитет от 200 хил.т/год.; за анаеробно разграждане с общ капацитет от 20 хил.т/год. и др. Чрез ОПОС 2014-2020 г. са финансирани проекти за управление на битови отпадъци в 24 РСУО, в т.ч.: 19 инсталации за предварително третиране; 43 компостиращи и 3 анаеробни инсталации, инсталация за оползотворяване на RDF с производство на енергия и рекултивация на 54 стари депа. Тези проекти имат принос за намаляване на количеството на депонирани отпадъци с над половин милион тона - около 28% спрямо депонираните през 2012 г.

Изградената инфраструктура няма достатъчен капацитет за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на прогнозните количества битови отпадъци съобразно новите цели на ЕС (НПУО 2021-2028). Ето защо през периода 2021-2027 г. приоритет се дава на финансирането за развитие и подобряване на общинските системи за управление на отпадъци на регионално ниво, по-специално с фокус върху повторна употреба, разделно събиране и рециклиране за постигане целите към 2030 г. Инвестициите в регионални системи ще бъдат насочени към РСУО и общините от Приложение № 8 на НПУО 2021-2028 г. за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци, а тези за центрове за разделно събиране и повторна употреба – към всички общини. Необходими са повече усилия и за повишаване на общественото съзнание и повишаване на базата от знания като ключови действия за подобряване управлението на отпадъците.

Подкрепата за рекултивация на депа е с цел да се намали рискът от замърсяване на околната среда и увреждане на човешкото здраве. Преобладаващата част от строителните отпадъци имат голям потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчно капацитет за рециклирането им (НПУО 2021-2028). Постигането на по-високи нива на рециклиране и оползотворяване изисква значителни инвестиции и усилия от страна на българските компании (Стратегия за преход към кръгова икономика 2021-2027 г.).

Инвестициите за периода 2021-2027 г. се фокусират върху интервенции, стимулиращи прехода към кръгова икономика. Подкрепата на демонстрационни проекти по ОПОС 2014-2020 г. допринася в тази посока, вкл. и чрез повишаване на общественото съзнание за йерархията за управлението на

отпадъците, за генериране на „добри практики“ и идеи.

Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи

Инвестициите се основават на и допринасят за целите на НПУО 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика 2021-2027 г. Препоръките по други стратегически документи като Докладите за България 2019 г. и 2020 г., Доклада за ранно предупреждение за България 2018 г., НПР България 2030 г., Стратегията за МСП 2021-2027 г. също са взети предвид.

IV. Биоразнообразие

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

В сектор „биологично разнообразие и Натура 2000“ продължават усилията за опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие. Със Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) още през 2002 г. започва процесът по създаване на екологичната мрежа Натура 2000, като чрез него се въвеждат нормите на двете европейски природозащитни директиви. От 2002 г. до 2006 г. чрез изпълнението на редица проекти е изработен национален списък с Натура 2000 места. През 2008-2019 г. списъкът е неколкостранно допълван и разширяван. Приносът на страната към мрежата се изразява в защитени зони (ЗЗ) с обща площ 4,15 млн.ха (3,87 млн.ха разположени на сушата, а 2 821.35 км² - морска територия). Предмет на опазване в България са 92 типа природни местообитания и 121 вида, различни от птици – в т.ч. 28 приоритетни местообитания и 8 приоритетни вида, както и 239 птици.

През 2007-2013 г. със средства от ЕСИФ е подкрепено изпълнението на проекти в защитените територии и ЗЗ – за картиране и определяне природозащитното състояние на местообитания и видове – фаза I, на база на който страната извърши първото си докладване по чл. 17 на Директива 92/43/ЕЕС и чл. 12 на Директива 2009/147/ЕО; разработване и внедряване на информационна система за ЗЗ от Натура 2000 с цялата налична информация за състоянието на видовете и местообитанията; Национална информационна и комуникационна стратегия за Натура 2000 с определени приоритетни теми, заинтересовани страни и комуникационни канали. През 2014-2020 г. фокусът е изцяло върху Натура 2000, където близо 60 млн. евро се инвестират за завършване изграждането на мрежата в морска среда и за консервационни мерки за влажни зони, птици, природни местообитания. Разработен е подход за управление на ЗЗ, което е сред най-важните мерки в Национална приоритетна рамка за действие 2014-2020 г., както и в т.нар. Position paper за периода от страна на ЕК. Генерирано е забавяне във въвеждането на подхода предвид необходимостта от постигане на консенсус между всички заинтересовани страни. С РМС № 147/05.03.2020 г. са одобрени измененията в ЗБР, с които се предлага сформироване на национален орган, който изготвя методическите указания, инструкции, ръководства, процедури и обобщава наличната информация за целите на докладването по чл. 12 и чл. 17 на двете Директиви, и регионални органи, отговорни за разработването на териториални планове за управление с необходимите консервационни мерки за съответните зони. Към юни 2022 г. това предложение за изменение на ЗБР все още не е одобрено от НС. Управленският подход е разработен по ОПОС 2014-2020 г., реформата се въвежда по Плана за възстановяване и устойчивост, а ПОС 2021-2027 г. подкрепя разработването на плановете за управление, вкл. необходимата активна комуникация със заинтересованите страни, за да се гарантира разбиране и приемственост. Най-важната цел е да се осигури изпълнението на консервационни мерки за постигане на по-добър природозащитен статус на видове и местообитания. В тази връзка, през 2021-2027 г. се предвижда подкрепа за Натура 2000 за постигане на съответствие с двете Директиви, но е планирана подкрепа и извън мрежата, като мерките съответстват на Националната стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. и други национални документи.

Предизвикателствата в опазването на биоразнообразието са свързани с различни фактори като големия брой обезлюдени земи в мрежата Натура 2000, ЗЗ в труднодостъпни райони, ограничено покритие на ниво ЕС на някои видове и местообитания, което води до лимитирана експертиза, специално в България.

Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи

Планираните инвестиции се базират на анализите, изводите и определените в Националната рамка

за приоритетни действия (НРПД) мерки за 2021-2027 г. Те са в съответствие със Стратегията за биоразнообразие на ЕС 2030, националната Стратегия за биоразнообразие 2030 и съобразяват плановете за управление на защитени територии и зони и плановете за действие, като допринасят за постигането на целите на ос за развитие 2 „Зелена и устойчива България“, приоритет 5 „Чист въздух и биоразнообразие“ на НПП България 2030.

Планираните мерки допринасят и за стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Опазване на околната среда“, Приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ландшафти, качество на въздуха и почвите“ от ревизирания План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.). Подкрепата по приоритета има пряк принос и към Морската стратегия на България за постигане и поддържане на добро състояние на морската среда, специално предвид мерките по опазване видовете и местообитанията в акваторията на Черно море.

V. Риск и изменение на климата

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

Що се отнася до **риска и адаптацията към изменението на климата**, наводненията остават едно от най-значимите природни бедствия за България. Отчетено е, че те са нанесли големи щети, следвани от свлачища, засушавания и пожари, земетресения (НСИ, 2018). Нанесените щети са показател, че обществото все още не е достатъчно защитено и подготвено да се противопостави на подобни рискове. В този смисъл, вкл. съгл. Доклад за България за 2019 г., фокусът е върху изграждането на цялостна система за справяне с риска от бедствия, ориентирана към превенцията и предотвратяването. Повишената честота на екстремните климатични явления засяга социално-икономическите и природните системи. Ключов хоризонтален проблем е уязвимостта към тези явления и необходимостта от развиване на устойчивост и готовност чрез цялостно управление и предотвратяване на риска от бедствия.

За 2014-2020 г. с над 55 млн. евро по ОПОС са подкрепени дейности за превенция, подготвеност, защита и реакция на населението: изграждане на 6 регионални центъра за повишаване на готовността на населението за адекватна реакция, развитие на единен модел за изграждане на капацитет за действия при възникването на наводнения и последващи кризи; изграждане на Национална система за управление на водите в реално време – пилотно за р. Искър, чиято функционалност се допълва от система, интегрираща локални системи за ранно предупреждение и оповестяване; укрепване на над 80 ха свлачища.

В изпълнение на ангажиментите по РДВ и Директива 2007/60/ЕО България прилага дългосрочно планиране за намаляване на риска от наводнения, като разработва ПУРН, които ведно с Националния план за управление на риска от бедствия (НПУРБ, отключващо условие) обосновават избора на инвестиционни нужди, които да бъдат подпомогнати по програмата. НПУРБ отчита наводненията като значителен повтарящ се риск с предвидено въздействие върху изменението на климата до 2050 г. като „вероятно“, а анализите, свързани с разработването на ПУРН 2022-2027 г. показват нисък процент на изпълнение на заложените в ПУРН 2016-2021 г. мерки. В тази връзка, в периода 2021-2027 г. продължават инвестициите за изпълнение на ПУРН поради нуждите по отношение риска от наводнения и необходимостта от превантивни дейности.

Неблагоприятните геодинамични процеси са идентифицирани в НПУРБ като сериозна геоложка заплаха и те остават предизвикателство, чието адресиране е цел през периода 2021-2027 г. Дейностите са с цел да се осигури отдалечен мониторинг и изпълнение на последващи действия за укрепване на място, вкл. по протежение на пътната мрежа, където това представлява заплаха за населението.

Пожарите остават регулярна заплаха за околната среда, оценена в НПУРБ с вероятност за въздействие „много вероятна“. По време на пожароопасния сезон през 2021 г. България пострада от тежки горски пожари (228 до август 2021 г.), които причиниха загубата на хиляди хектари гори, биологично разнообразие и дори човешки животи. Като последица от продължаващото изменение на климата, анализите в Националния доклад върху профила на страната по отношение на природните бедствия (част от НПУРБ) посочват риска от пожари, специално горските, сред най-големите заплахи за българската природа. Тъй като освен за увреждане на екосистемите, пожарите често представляват риск и за човешкия живот, собственост и поминък, основните мерки включват

подобряване капацитета на силите за борба с пожарите – технически и оперативен (осигуряване на подходящи технически средства и оборудване, специализирани обучения). Пожарите невинаги са свързани с климата, но предизвикани от умишлени човешки действия или небрежност, затова и повишаването на обществената информираност и самосъзнание и осигуряването на тренировъчни обучения за населението се приемат като ключови и са планирани за подкрепа през 2021-2027 г.

Принос за постигане на целите, заложи в стратегически документи

Изпълнението на програмата допринася за постигането на целите на Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие, които определят стратегическата рамка и приоритетите по отношение на адаптирането към изменението на климата до 2030 г., Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия (НСНРБ) 2018-2030 г., НПУРБ и Националната програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025. Осигуряването на подкрепа за ефективното изпълнение на целите към НСНРБ 2030 (да се постигне устойчиво на бедствия общество и да се изгради капацитет за управление на риска от бедствия на всички административни нива) ще създаде необходимите условия и за намаляване последиците при рискове от бедствия.

Отчетени са и отправените препоръки по други стратегически за страната документи (Доклад за България за 2019 г.), като инвестициите имат принос към постигането на целите на приоритет 9 „Местно развитие“ на ос на развитие 3 „Свързана и интегрирана България“ на НПР България 2030. Планираните дейности допринасят към Стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, Приоритетна област 5 „Екологични рискове“ от ревизирания План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.).

VI. Въздух

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

По отношение качеството на въздуха битовото отопление и транспортът остават едни от основните източници на замърсяване с фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2.5), които са най-проблемните замърсители, засягащи човешкото здраве. Съгласно Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (НПКАВ) 2018-2024 г., основният източник на емисии на първични ФПЧ10 във всички общини е битовото отопление с използване на неефективни печки и котли на твърдо гориво (дърва и въглища), за които е изчислено, че представляват най-малко 85% от емисиите на ФПЧ10. Въпреки значителните инвестиции през 2014-2020 г. (над 300 млн. евро), е необходимо надграждане на постигнатото, за да се преодолеят проблемите със заниженото КАВ, като се отчитат също така относително niskият стандарт на живот, традиционното поведение на обществото по отношение на отоплението и личния транспорт и др.

Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ 2020–2030), разработена чрез ОПОС 2014-2020 г., очертава политиките и мерките, които осигуряват възможност за постигане задълженията на страната за намаляване на емисиите за 2020-2029 г. и 2030 г. Тези ангажименти са свързани с общите годишни антропогенни емисии на: серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и фини прахови частици (ФПЧ2,5), спрямо емисиите за определената за базова 2005 г., съгласно изискванията на Директива (ЕС) 2016/2284. Съгласно НПКЗВ се очаква 75% намаление на емисиите на ФПЧ2,5 между 2016 и 2030 г., от 31,9 до 7,8 ktOE/година. Приносът на ПОС 2021-2027 г. към тази цел е 1 ktOE.

НПКАВ 2018-2024, разработена от Световна банка чрез ОПОС 2014-2020 г., определя комплекс от мерки, чието приложение да допринесе срочно до 2024 г. до постигане на съответствие с нормите за ФПЧ съгласно изискванията на законодателството. Предлаганите мерки са свързани с намаляване на емисиите на ФПЧ10 от определените източници с основен фокус върху битово отопление на твърди горива. Замяната на печки/котли на твърдо гориво с алтернативни източници на отопление допринася за намаляването на вредните емисии, което има положителен ефект върху човешкото здраве, но и принос към ресурсната и енергийната ефективност на домакинствата. Един от уроците от 2014-2020 г. показва, че двуетапността на проектите води до прекомерно забавяне в реалната подмяна на топлоуредите. Подготвителният първи етап бе обоснован от липсата на опит и необходимостта да се подготви основната дейност. Основните затруднения са резултат от

недостатъчно осъзнаване от страна на гражданите, че инвестициите в чист въздух са инвестиции в здравето на техните семейства и обществото като цяло. Подаването на заявления за участие изисква от крайния получател и информиран избор за най-подходящата алтернатива за отопление. За да се адресират тези затруднения, през 2021-2027 г. се планира техническа подкрепа за екипи, които да консултират хората и да съдействат в избора. Натрупаният опит показва, че навременната, проактивна, пряка комуникация с гражданите, е ключова за ефективното изпълнение на проектите. Финансиране се осигурява за таргетирани регионални информационни кампании, отчитащи локалните специфики, както и за широка национална кампания с акцент анонсиране на възможностите за безвъзмездна подмяна на топлоуредите, вкл. представяне на домакинства, които вече ползват екологосъобразно отопление с подкрепа от фондовете на ЕС. За намаляване на риска от засилване на енергийната бедност домакинствата, които получават социални помощи за отопление, ще бъдат подкрепени с фотоволтаични инсталации (вкл. батерии), при условие че новата алтернатива за отопление е термopомпа въздух-въздух. Това ще допринесе и за целите на Европейската зелена сделка по отношение насърчаването на ВЕИ и декарбонизацията, в допълнение към извеждането от експлоатация на отоплителни уреди на въглища.

Принос за постигане на целите, заложи в стратегически документи

Подкрепата по програмата цели да допринесе за постигане на съответствие с изискванията на Директива 2008/50/ЕО и Директива (ЕС) 2016/2284. България е в нарушение поради прекомерно замърсяване с ФПЧ10 (Решение на Съда на ЕС по дело С 488/15), същевременно Комисията предяви през декември 2020 г. иск пред Съда на ЕС срещу България за неизпълнение на предходното решение.

Предвидените инвестиции адресират основните предизвикателства, изведени в НПКАВ 2018-2024 г. и НПКЗВ 2020-2030 г. и допринасят за постигането на основните им цели. Предвидените средства ще допринесат към Приоритет 5 „Чист въздух и биоразнообразие“ от НПР България 2030 г. и към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Опазване на околната среда“, Приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ландшафти, качество на въздуха и почвите“ от проекта на ревизирия План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.).

Инвестициите ще допринесат за постигане на националните цели за декарбонизация, заложи в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата 2021-2030 г., особено за дела на енергия от възобновяеми източници.

ПРИНОС НА ПОС 2021–2027 г. КЪМ СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ОТ COVID-19

Обявената пандемия нанесе удар върху икономиката като цяло. Кризата представлява предизвикателство и за живота на обществото. По време на здравни кризи е важно да бъдат защитени критични сектори чрез осигуряване на нови възможности за работа, сигурност за работещите, инвестиции в мерки, които да подобрят екосистемите и екологичните условия и като последствие да предотвратят по-нататъшното разпространение на вируса. Затварянията по време на пандемията имат директно, краткосрочно положително влияние върху околната среда, най-вече по отношение на емисиите и КАВ, като по-вероятно е това влияние да е временно.

Учените изследват влиянието, което замърсяването на въздуха може да има върху тежестта на преболедуване. Излагането на замърсен въздух се свързва със сърдечносъдови и респираторни заболявания и е рисков фактор по отношение на леталния изход при пациенти, болни от COVID-19. Връзката между замърсяването на въздуха и коронавируса засилва необходимостта от мерки за намаляване на замърсяването при последващите действия за възстановяване.

ООН отбелязва, че пандемията демонстрира критичното значение на канализацията и адекватния достъп до вода за предотвратяване и ограничаване на заболяемостта. Достъпът до питейна вода и канализация е изключително важен в това отношение най-вече с цел опазване на човешкия живот и здраве. Осигуряването на адекватна инфраструктура за отвеждане и пречистване на отпадъчните води е съществен фактор за намаляване на замърсяването на подземните и повърхностните води от заустване на непречистени отпадъчни води, като допълнително допринася за подобряване на качеството на живот и защитата на човешкото здраве.

Следва да се отбележи и приносът на инвестициите по отношение създаването на работни места,

още повече в условията на подобна безпрецедентна ситуация, която рефлектира върху икономиката не само на страната, но и на целия ЕС. Значимите инфраструктурни инвестиции осигуряват възможност за допълнителен тласък на бизнеса при адресиране на настоящите трудности по отношение преодоляване на безработицата, генериране на БВП и не на последно място – осигуряване на възможности за дейности, които да се изпълняват от страна на бизнеса.

ПРОГРАМАТА В СВЕТЛИНАТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЗЕЛЕНА СДЕЛКА

Насърчава се съответствието на интервенциите, които ще бъдат подпомогани по програмата с целите на Европейската зелена сделка и прехода към климатична неутралност. Подкрепата по ПОС демонстрира как климатичните и екологични предизвикателства могат да бъдат превърнати във възможности по отношение на ефективната употреба на ресурси, преминаването към чиста, кръгова икономика и възстановяването на екосистемите и биоразнообразието, намаляване на замърсяването, най-вече по отношение на водния сектор и въздуха. В този смисъл основният принос на ПОС чрез планираните процедури към политиките на Зелената сделка се отнася до „амбицията за нулево замърсяване за нетоксична околна среда“ и по-конкретно за подобряване наблюдението, докладването, предотвратяването и отстраняване замърсяването на въздуха и водата.

Типовете дейности са съвместими с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, отчитайки Регламента за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост и Националния ПВУ. При подбора на операциите устойчивостта на инвестициите в инфраструктура към климатичните промени се доказва чрез включване в условията за кандидатстване на изисквания, свързани с осигуряване на „енергийна ефективност“, намаляване емисиите на парникови газове и предотвратяване уязвимостта на инфраструктурата от потенциални дългосрочни климатични въздействия.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПО ОТНОШЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ И УПРАВЛЕНИЕТО

Въпреки натрупания опит през двата програмни периода, при част от бенефициентите липсва достатъчен капацитет при подготовката и последващото изпълнение на проектите.

Позовавайки се на препоръките в Националните доклади за България за 2019 г. и 2020 г. за необходимостта от допълнителни усилия за укрепване и повишаване на административния капацитет за ефективно управление и изпълнение на фондовете на ЕС, УО планира да използва подкрепата по приоритет Техническа помощ (ТП) по стратегически начин. Като дългосрочна цел ТП ще адресира укрепването и поддържането на институционалния и техническия капацитет на отговорните органи, (потенциални) бенефициенти и съответните партньори. Ще се прилагат планове за обучение според идентифицираните нужди на бенефициентите по отношение на успешната подготовка, изпълнение, мониторинг и отчитане на проекти. Мерките ще се основават на задълбочен анализ, съобразен с национално разработената „Пътна карта за изграждане на административен капацитет 2021-2027 г.

Планира се надграждане на добрите практики с организиране на обучения, провеждането на разяснителни кампании и на въвеждащи обучения след сключване на договорите с бенефициенти. Регулярното взаимодействие на УО с бенефициентите и техните партньори, ще продължи чрез консултации, обучения, работни срещи (вкл. онлайн), проверки на място, публикуване на стандартни документи, подробни писмени насоки, указания и др. Предвиждат се и обучения на звена и структури на МОСВ, подпомагащи работата със специфична експертиза по сектори, и на Комитета за наблюдение (КН) като партньори в мониторинга и изпълнението на програмата. Планира се подкрепа по теми, идентифицирани на база извършен анализ на нуждите по приоритет ТП. По този начин се осигурява и надграждане на резултатите от 2014-2020 г. по проект „Анализ и мерки за подобряване капацитета на структури в рамките на МОСВ за изпълнение на проекти по ОПОС 2014-2020 г.“ с нуждите на отделните типове (потенциални) бенефициенти за 2021-2027 г.

Идентифицирани са нужди и от надграждане на капацитета на УО с фокус върху опростените разходи, финансовите инструменти и държавните помощи. Предизвикателство остава задържането на квалифицирани и ефективни служители, предвид осезаемия недостиг на работна ръка и ръста на възнагражденията в частния сектор. В допълнение, в изпълнение на чл. 74 (1) (в, г) от POP,

приоритет е укрепването на капацитета за откриване, докладване и проследяване на нередности и измами чрез: докладване в Системата за управление на нередности, произтичащи от случаи/препоръки на OLAF и редовно актуализиране на всички уведомления; разработване на политика за борба с измамите на програмно ниво в съответствие с Националната стратегия за борба с измамите; пълноценно използване на наличните инструменти за извличане на данни като напр. АРАХНЕ.

[1] Седми доклад за икономическо, социално и териториално сближаване,
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr_bg.pdf

1. Programme strategy: main challenges and policy responses

Table 1

Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated priority *	Justification (Summary)
<p>2. A greener, low-carbon transitioning towards a net zero carbon economy and resilient Europe by promoting clean and fair energy transition, green and blue investment, the circular economy, climate change mitigation and adaptation risk prevention and management, and sustainable urban mobility</p>	<p>RSO2.4. Promoting climate change adaptation and disaster risk prevention, resilience taking into account eco-system based approaches</p>	<p>Изпълнение на препоръки от Националния доклад за България за 2019 г., съгласно които са необходими инвестиции в системата за управление на аварийни ситуации за предотвратяване и реагиране на бедствия, за ограничаване на риска от тях и приспособяване към изменението на климата. Изпълнение на дейности за превенция и управление на риска от наводнения и свлачища и надграждане на мерките от 2014-2020 г. с инвестиции, адресиращи засушавания, горски пожари и други природни бедствия, съобразно разработените стратегически документи на национално ниво (Плана за управление на риска от бедствия – отключващо условие за периода 2021-2027 г., Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие и Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.). Планира се финансиране за изпълнението на мерки от ПУРН с цел изпълнение на ангажиментите по Директивата за наводненията 2007/60/ЕО. Фокусът е върху превенция на риска за живота и здравето на населението; разширяване обхвата на пилотния проект за р. Искър чрез разработване на Националната система за управление на водите в реално време с допълнителни водни обекти, обхванати от системата, по-нататъшно развитие на съществуващи системи за управление на риска</p>

Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated priority *	Justification (Summary)
		и за ранно оповестяване, продължаване на инвестициите за подготовката на населението за реакция, осигуряване на техническия капацитет на отговорните структури за предотвратяване и реакция при горски пожари. Във връзка с намаляване на въздействията от засушаване върху водните ресурси и управление на риска от наводнения се предвижда подкрепа за извършването на проучвания, оценки, анализи, моделиране, прогнозиране, вкл. във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г.
2. A greener, low-carbon transitioning towards a net zero carbon economy and resilient Europe by promoting clean and fair energy transition, green and blue investment, the circular economy, climate change mitigation and adaptation risk prevention and management, and sustainable urban mobility	RSO2.5. Promoting access to water and sustainable water management	Изпълнение на препоръка 3 на Съвета от 05.06.19 г. относно Националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище относно Конвергентната програма на България за 2019 г. и продължаване на усилията за постигане съответствие с изискванията на РДВ и Директива 91/271/ЕИО. Изпълнение на препоръките в Националния доклад за България за 2020 г. за екологична инфраструктура и на доклада за 2019 г., съгласно който нивата на свързаност и пречистване на градските отпадъчни води са сравнително ниски. Направените анализи показват, че инвестициите за водоснабдяване и канализация са се увеличили значително през последното десетилетие, финансирани главно от фондове на ЕС. Идентифицирани са обаче някои слабости в планирането и управлението на тези проекти. Адресират се нуждите от инвестиции с висок приоритет, определени в доклада за България 2019 г. за повишаване равнището на свързаност и пречистване на градските отпадъчни води с цел насърчаване на

Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated priority *	Justification (Summary)
		<p>устойчивото управление на водите, и по-специално подобряване на събирането и пречистването на отпадъчните води, с приоритет в агломерациите с над 10 000 екв.ж., и намаляване на загубите на вода.</p> <p>Инвестициите допринасят за изпълнението на Стратегията за развитие и управление на сектора за ВиК в РБ 2014-2023 г. и на НПР България 2030, отразяваща потребностите, идентифицирани в НИП в секторите води и отпадъчни води. Предвижда се подкрепа за извършване на национални проучвания за опазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземни води, необходими за повишаване на достоверността на оценките на натиска, въздействието и състоянието на водните тела и въвеждане на нови методи за оценки на състоянието и мониторинг за дейности за актуализирането на ПУРБ за периода 2028-2033 г. за идентифициране на подходящи мерки с цел изпълнение на ангажиментите по чл. 13 от РДВ и постигане на целите по чл. 4 на РДВ, както и за изготвяне на План за управление на засушаването.</p> <p>Интервенциите ще допринесат за изпълнение на приоритетните действия в ПИПООС от 2019 г. - Доклад за България, както следва: - да се подобри капацитетът за наблюдение с цел намаляване на зависимостта от експертни становища за оценка на екологичното състояние/потенциал на водните обекти в съответствие с РДВ; - да се положат допълнителни усилия за отстраняване на несъответствията с Директива 91/271/ЕИО.</p>

Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated priority *	Justification (Summary)
<p>2. A greener, low-carbon transitioning towards a net zero carbon economy and resilient Europe by promoting clean and fair energy transition, green and blue investment, the circular economy, climate change mitigation and adaptation risk prevention and management, and sustainable urban mobility</p>	<p>RSO2.6. Promoting the transition to a circular and resource efficient economy</p>	<p>Изпълнение на препоръка 3 на Съвета от 05.06.19 г. относно Нац. програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище относно Конвергентната програма на България за 2019 г. за продължаване на усилията за постигане на съответствие с Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. Изпълнение на препоръките в Националния доклад за България за 2019 г., съгласно който управлението на отпадъците продължава да бъде предизвикателство, въпреки че генерирането на битови отпадъци е под средната стойност за ЕС. Процентите депонирани битови отпадъци са сред най-високите в ЕС, а разделното събиране все още не функционира по най-оптимален начин, това се наблюдава и при свързаната с него инфраструктура и повишаването на обществената осведоменост; капацитетът на общините да организират, възлагат и управляват събирането и обработването на отпадъци е ограничен. Адресиране на препоръките с цел подпомагане прехода към кръгова икономика в България. Приоритетна цел са битовите отпадъци (съгласно определението по чл. 3, пар. 2б от Директива 2008/98/ЕО, изменена с Директива (ЕС) 2018/851) и строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване чрез инвестиционни мерки, постигащи целите за рециклиране и намаляване на депонирането до 2030 г. с фокус върху разделното събиране и рециклиране. Интервенциите ще допринесат към приоритетни действия в ПИПООС от 2019 г. - Доклад за България: „да се подобрява и</p>

Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated priority *	Justification (Summary)
		<p>разширява разделното събиране на отпадъци, включително на биоотпадъци“ и са в съответствие с Приоритет 4 „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ от НПП България 2030. Фокусът е „върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита“.</p> <p>Интервенциите отговарят и на Анализа на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г., определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г., по-специално „Интервенциите, ориентирани към управлението на отпадъците, ще продължат в усилията си да засилят процесите на преход от линейна към кръгова икономика и намаляване на дела на депонираните отпадъци в резултат на увеличаване дела на рециклирани отпадъци“. Всички мерки отговарят на НПУО 2021-2028.</p>
<p>2. A greener, low-carbon transitioning towards a net zero carbon economy and resilient Europe by promoting clean and fair energy transition, green and blue investment, the circular economy, climate change mitigation and adaptation risk prevention and management, and sustainable urban mobility</p>	<p>RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution</p>	<p>Изпълнение на препоръки от Националния доклад за България за 2019 г. за намаляване на замърсяването – рехабилитиране на земи (техническа рекултивация на депа); подобряване качеството на въздуха; изграждане на ефективни структури за управление на Натура 2000. Акцентът е върху поддържането и възстановяването на екосистемите и присъщото им биоразнообразие в рамките на и извън Натура 2000. Интервенциите продължават да са насочени към подобряване състоянието на видовете и местообитанията, които са обект на опазване в Натура 2000, дейностите по</p>

Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated priority *	Justification (Summary)
		<p>изграждане на капацитета на заинтересованите страни за ефективно участие в процесите на управление на Natura 2000 се надграждат и осигуряват обществена подкрепа за мрежата. Подкрепата се планира и за защитени територии, като приоритет където те се припокриват със 33. Интервенциите допринасят за изпълнението на приоритетни действия в ПИПООС от 2019 за България, а именно:</p> <ul style="list-style-type: none"> Създаване на ефективни структури за управление на мрежата Natura 2000 с достатъчен административен и финансов капацитет. Продължават усилията за спазване на изискванията на Директива 2008/50/ЕО чрез надграждане инвестициите от 2014-2020 г., адресиращи основните замърсители: битовото отопление и транспорта. Инвестиции в съответствие с НПКАВ 2018-2024 ще допринесат и за целите на НПКЗВ 2020-2030. Предвижда се подкрепа за постигане на стандартите за КАВ и, където е приложимо, запазване съответствието с нормите за ФПЧ10 и ФПЧ2,5, съгласно Директивата и националното законодателство. Изпълнението на мерките ще доведе до намаляване на емисиите и на полициклични ароматни въглеводороди и ще допринесе за изпълнение на ангажиментите по Директива (ЕС) 2016/2284. Намесата ще бъде приоритетно в подмяната на отоплителни уреди на твърдо гориво, но също и в зелена инфраструктура в градска среда за справяне с вторичното разпрашаване. Очакван принос за изпълнението на приоритетни действия в ПИПООС от 2019 г. Доклад за България: ускоряване на намалението на емисиите и

Policy objective or JTF specific objective	Specific objective or dedicated priority *	Justification (Summary)
		<p>концентрацията на ФПЧ2.5 и ФПЧ10. За предотвратяване засилването на енергийната бедност в процеса на подмяна на топлоуредите, на домакинствата, които получават помощи за отопление, ще се предостави възможност за монтаж на фотоволтаични инсталации при избор на алтернатива за отопление термopомпа въздух-въздух.</p>

* Dedicated priorities according to ESF+ Regulation

2. Priorities

Reference: Article 22(2) and point (c) of Article 22(3) CPR

2.1. Priorities other than technical assistance

2.1.1. Priority: 1. Води

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.5. Promoting access to water and sustainable water management (CF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

- Инфраструктурни мерки за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води с принос за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Инфраструктурни мерки за водоснабдяване във връзка с Директива 98/83/ЕО [Директива (ЕС) 2020/2184] с принос към намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа и подобряване качеството на питейната вода, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Разработване на РПИП за бъдещо финансиране за новоконсолидирани райони Благоевград, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Разград – след консолидиране на последните 6 области в страната;
- Подкрепа за разработване ПУРБ – оценки, набиране на данни и др.;
- Мерки по отношение мониторинг и оценка на качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване във връзка с Директивата за питейни води.

Инвестициите във ВиК инфраструктурата се определят от НИП за ВиК – благоприятстващо условие за ВиК отрасъла. Нуждите от над 2,88 млрд. евро за двете директиви – за питейни и за отпадъчни води, за агломерации над 10 000 екв.ж. значително надхвърлят наличното финансиране чрез Европейските фондове. Нуждите за водоснабдяване се определят на 1,79 млрд. евро, а за отвеждане и пречистване – 1,09 млрд. евро. В допълнение към финансирането от ЕФРР/КФ е предвидено собствено финансиране от ВиК операторите, както и средства от държавния бюджет. Планираните инвестиции през 2021-2027 г. съответстват на регионалния подход, като изпълнението им е на принципа „една обособена ВиК територия (консолидиран район) – един консолидиран ВиК оператор – едно Регионално прединвестиционно проучване – един проект“. Предоставянето на инвестиции само за ВиК оператори на консолидирани райони, в съответствие с политиката във ВиК сектора за окрупняване на ВиК системите, ще осигури по-голяма стабилност на ВиК операторите да се самоиздържат, да могат да поддържат инфраструктурата, да реинвестират и възобновяват инвестициите. Собствеността върху инфраструктурата е държавна и общинска, а управлението и планирането са насочени към регионализация, за да се вземат предвид нуждите на територията в нейната цялост, като в същото време се отчитат регионалните характеристики. Регионализацията

на ВиК операторите става задължителна с одобряването на проекта на Закон за ВиК. За стабилността на ВиК операторите важна роля играе и подпомагането им от Български ВиК Холдинг ЕАД с капитал от 1 млрд. лева, предоставен от държавния бюджет. Холдинговото дружество, принципал на операторите, не само осъществява спрямо дъщерните си дружества общо управление и контрол по отношение на обществените поръчки, техническа помощ, консултации, участие и финансиране, свързано с инвестиционните им дейности по фондовете на ЕС, предоставяне на гаранции и др., но и гарантира финансовото им състояние, за да се гарантира устойчиво изпълнение на ВиК проектите.

Съгласно изискванията на Директива 91/271/ЕИО и поради ограничените средства спрямо нуждите, приоритет е даден на агломерациите над 10 000 екв.ж. През 2021 – 2027 г. се планира да започнат инвестиции в консолидирани райони Велико Търново, Габрово, Плевен, София-град, София-област, Търговище, Хасково и Добрич с РПИП, разработени с подкрепа чрез ОПОС 2014-2020 г.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“, тъй като тази оценка е направена в рамките на ПВУ.

Форми на подкрепа:

НИП за ВиК посочва, че всички мерки, които намаляват разходите за ВиК услуги правят услугите по-достъпни. Това се отнася не само до консолидацията на ВиК операторите, но и до намаляване на капиталовите инвестиционни разходи. В допълнение, като се отчете финансовото състояние на някои ВиК оператори, прилагането на финансиране със заеми/гаранции се очаква да бъде трудно. Настоящата липса на активи, които да служат като обезпечение, ще направи процеса на одобрение на заема относително сложен. От друга страна, заемите се явяват допълнителни финансови разходи за операторите, които биха могли да окажат влияние върху цените на ВиК услугите; според настоящата регулаторна рамка на ВиК пазара цените са регулирани от Комисията за енергийно и водно регулиране, за да се съобрази социалната поносимост.

Както е посочено в Националния инвестиционен план, това дава основание да се смята, че публичното финансиране е най-вероятният вариант от всички други източници на финансиране за постигане на съответствие със законодателството на ЕС. Това се подсилва и от факта, че ВиК инфраструктурата в България се нуждае от спешна подмяна и реконструкция; финансирането от ПОС е ограничено, а цените на ВиК услугата, предоставяна от операторите, могат да се повишат до нива, които достигат или надвишават съществуващия праг на социална поносимост.

Всичко това води до предоставяне на безвъзмездни средства за мерките за ВиК инфраструктура, базирани на анализи на разходите и ползите, със съфинансиране от страна на бенефициентите. Съфинансирането се планира да бъде покрито от финансови инструменти по програмата въз основа на научените уроци и на заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти.

За останалите мерки по приоритета са предвидени безвъзмездни средства, тъй като те не генерират приходи, нито са интервенции, спестяващи разходи, а Предварителната оценка на финансовите инструменти не идентифицира приложимостта на финансови инструменти за тези видове дейности.

Синергия и допълняемост:

Национален план за възстановяване и устойчивост

Допустимите мерки по приоритета ще допълват мерките по Националния план, в рамките на който се планира подкрепа за изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации между 5 000 екв.ж. и 10 000 екв.ж. в консолидирани райони.

Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021 - 2027 г.

Мерките по програма „Околна среда“ ще допълват мерките от Стратегическия план – дейности за завършване на системи за събиране в

агломерации под 2 000 екв.ж. в селски райони (като съществуващата канализационна система трябва да е над 90% изградена), ако нуждите са идентифицирани в РПИП; пречиствателни съоръжения също са допустими.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Лица, със задължения съгласно Закона за опазване на околната среда, Закона за водите и Закона за регулиране на канализационните и водоснабдителните услуги за изпълнение на допустимите дейности, финансови посредници в случаите на предоставяне на финансови инструменти; населението в агломерации над 10 000 екв.ж., населението и бизнеса в страната. Изпълнението на съответните политики е в отговорността на различни органи, напр. регионалните ВиК оператори, Български ВиК Холдинг, Столична община, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, общини, структури на/в Министерство на здравеопазването, структури на/в Министерство на околната среда и водите.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на прозрачност, равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя възможността за достъп до питейни води и за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води и намаляване на замърсяването на водите и зависимите от тях хабитати.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Териториите на подкрепа са областите в страната, определени по силата на Закона за административно-териториалното устройство на Република България, които съвпадат с обособените територии на консолидираните ВиК оператори по Закона за водите. Към 2021 г. само 6 ВиК области в страната не са консолидирани и до момента на тяхната консолидация те остават извън допустимостта за финансиране по програмата. Инвестиции в агломерации над 10 000 екв.ж. в останалите 22 консолидирани области са допустими, като се вземат предвид шестте нови бенефициента – Велико Търново, Габрово, Плевен, София-област, Търговище и Хасково, и в допълнение проектите, които се фазират между програмните периоди 2014-2020 и 2021-2027 г.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 1 „Води“.

Въпреки това, предвид факта, че изпълнението на планираните допустими мерки ще има цялостен позитивен ефект върху водните тела, потенциални положителни ефекти се очакват и върху други компоненти и фактори на околната среда и човешкото здраве, вкл. и на територията на други страни. Предвижда се наличие на положително влияние върху повърхностните и подземни води на съседните държави, както и върху морските води и морската околна среда, специално от мерките, прилагани в погранични райони.

Общата морска програма за Черно море потвърждава значението, което се отдава на процеса за развитие на Синята икономика. В допълнение, в региона на Черно море се изпълнява Интегрирана морска политика, която представлява цялостен подход към всички политики на ЕС, свързани с моретата и океаните и се основава на идеята, че Съюзът може да извлече по-голяма полза от моретата и океаните с по-малко въздействие върху околната среда чрез координиране на своите политики.

Ключовите типове натиск в Черно море са замърсители, подводен шум, цялостност на морското дъно, морски отпадъци, с акцент микропластмаси, като ПОС ще адресира замърсители чрез интервенции в отвеждането и пречистването на отпадъчни води от населените места в агломерации с над 10 000 екв.ж., попадащи в крайбрежни зони.

Дейностите ще имат въздействие по отношение на Действие 2 от Приоритетна област 4 от Плана за действие на Стратегията на ЕС за дунавския регион, по-конкретно възстановяване и защита на качеството на водите, целящи да допринесат за предотвратяване и намаляване на замърсяването на водата от точкови и дифузни източници в Дунавския регион и за защита на водните ресурси и опазване на снабдяването с питейна вода, като подкрепят инвестиции в изграждането, модернизирването, поддържането и рехабилитацията на съоръженията за пречистване на отпадъчни води. Очаква се целенасочен принос чрез инвестициите за ВиК в област Търговище, както и чрез мерките в ПУРБ за Дунавския регион за басейново управление.

Подкрепата по приоритета ще има принос също така и за опазване и възстановяване на Черно море, за постигане на „добро състояние“ на крайбрежните води и поддържане на добро състояние на морската околна среда, което ще има и положителен трансграничен ефект.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Планира се финансов инструмент с очакван механизъм комбинация от безвъзмездно и дългово финансиране в две отделни операции. Взети са предвид научените уроци от 2014-2020 г. от 16 оператора 5 ползват ФИ по ОПОС, 7 оператора избират финансиране от търговски банки или ФЛАГ (държавен фонд за подпомагане на българските общини и сдружения, вкл. ВиК асоциациите). До 2023 г. от ФИ по ОПОС биха могли да се

възползват още максимум 4 оператора. Видът и размерът на финансовите инструменти за 2021-2027 г. се определят въз основа на Предварителна оценка. Анализите идентифицират предпоставки за продължаване на подхода за подпомагане от програмния период 2014-2020 г. с параметри: предложен размер на ФИ 20 млн.евро (дял от ЕС – 17 млн.евро). Определеният финансов продукт е заем, предназначен да осигури финансиране за собственото участие на операторите. Очакваното допълнително финансиране от финансовите посредници е 4,76 млн. евро (вкл. такси), очакваният ефект на лоста е 1,4 x – сумата на ФИ за крайните получатели е 23,7 млн.евро при общи инвестиции от 230 млн. евро.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
1	RSO2.5	CF		RCO32	New or upgraded capacity for waste water treatment	population equivalent	0.00	23,000.00

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
1	RSO2.5	CF		RCR41	Population connected to improved public water supply	persons	0.00	2021	1,109,270.00	Подкрепени проекти, МРРБ, УО на ПОС	
1	RSO2.5	CF		RCR42	Population connected to at least secondary public waste water treatment	persons	0.00	2021	103,977.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

1	RSO2.5	CF		062. Provision of water for human consumption (extraction, treatment, storage and distribution infrastructure, efficiency measures, drinking water supply)	141,560,946.00
1	RSO2.5	CF		065. Waste water collection and treatment	141,560,946.00
1	RSO2.5	Total			283,121,892.00

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
1	RSO2.5	CF		01. Grant	266,121,892.00
1	RSO2.5	CF		03. Support through financial instruments: loan	17,000,000.00
1	RSO2.5	Total			283,121,892.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
1	RSO2.5	CF		33. Other approaches - No territorial targeting	283,121,892.00
1	RSO2.5	Total			283,121,892.00

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
1	RSO2.5	CF		03. Gender neutral	283,121,892.00
1	RSO2.5	Total			283,121,892.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.5. Promoting access to water and sustainable water management (ERDF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

- Инфраструктурни мерки за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води с принос за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Инфраструктурни мерки за водоснабдяване във връзка с Директива 98/83/ЕО [Директива (ЕС) 2020/2184] с принос към намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа и подобряване качеството на питейната вода, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Разработване на РПИП за бъдещо финансиране за новоконсолидирани райони Благоевград, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Разград – след консолидиране на последните 6 области в страната;
- Подкрепа за разработване ПУРБ – оценки, набиране на данни и др.;
- Мерки по отношение мониторинг и оценка на качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване във връзка с Директивата за питейни води.

Инвестициите във ВиК инфраструктурата се определят от НИП за ВиК – благоприятстващо условие за ВиК отрасъла. Нуждите от над 2,88 млрд. евро за двете директиви – за питейни и за отпадъчни води, за агломерации над 10 000 екв.ж. значително надхвърлят наличното финансиране чрез Европейските фондове. Нуждите за водоснабдяване се определят на 1,79 млрд. евро, а за отвеждане и пречистване – 1,09 млрд. евро. В допълнение към финансирането от ЕФРР/КФ е предвидено собствено финансиране от ВиК операторите, както и средства от държавния бюджет. Планираните инвестиции през 2021-2027 г. съответстват на регионалния подход, като изпълнението им е на принципа „една обособена ВиК територия (консолидиран район) – един консолидиран ВиК оператор – едно Регионално прединвестиционно проучване – един проект“. Предоставянето на инвестиции само за ВиК оператори на консолидирани райони, в съответствие с политиката във ВиК сектора за окрупняване на ВиК системите, ще осигури по-голяма стабилност на ВиК операторите да се самоиздържат, да могат да поддържат инфраструктурата, да реинвестират и възобновяват инвестициите. Собствеността върху инфраструктурата е държавна и общинска, а управлението и планирането са насочени към регионализация, за да се вземат предвид нуждите на територията в нейната цялост, като в същото време се отчитат регионалните характеристики. Регионализацията на ВиК операторите става задължителна с одобряването на проекта на Закон за ВиК. За стабилността на ВиК операторите важна роля играе и подпомагането им от Български ВиК Холдинг ЕАД с капитал от 1 млрд. лева, предоставен от държавния бюджет. Холдинговото дружество, принципал на операторите, не само осъществява спрямо дъщерните си дружества общо управление и контрол по отношение на обществените поръчки, техническа помощ, консултации, участие и финансиране, свързано с инвестиционните им дейности по фондовете на ЕС, предоставяне на гаранции и др., но и гарантира финансовото им състояние, за да се гарантира устойчиво изпълнение на ВиК проектите.

Съгласно изискванията на Директива 91/271/ЕИО и поради ограничените средства спрямо нуждите, приоритет е даден на агломерациите над 10 000 екв.ж. През 2021 – 2027 г. се планира да започнат инвестиции в консолидирани райони Велико Търново, Габрово, Плевен, София-град,

София-област, Търговище, Хасково и Добрич с РПИП, разработени с подкрепа чрез ОПОС 2014-2020 г.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“, тъй като тази оценка е направена в рамките на ПВУ.

Форми на подкрепа:

НИП за ВиК посочва, че всички мерки, които намаляват разходите за ВиК услуги правят услугите по-достъпни. Това се отнася не само до консолидацията на ВиК операторите, но и до намаляване на капиталовите инвестиционни разходи. В допълнение, като се отчете финансовото състояние на някои ВиК оператори, прилагането на финансиране със заеми/гаранции се очаква да бъде трудно. Настоящата липса на активи, които да служат като обезпечение, ще направи процеса на одобрение на заема относително сложен. От друга страна, заемите се явяват допълнителни финансови разходи за операторите, които биха могли да окажат влияние върху цените на ВиК услугите; според настоящата регулаторна рамка на ВиК пазара цените са регулирани от Комисията за енергийно и водно регулиране, за да се съобрази социалната поносимост.

Както е посочено в Националния инвестиционен план, това дава основание да се смята, че публичното финансиране е най-вероятният вариант от всички други източници на финансиране за постигане на съответствие със законодателството на ЕС. Това се подсилва и от факта, че ВиК инфраструктурата в България се нуждае от спешна подмяна и реконструкция; финансирането от ПОС е ограничено, а цените на ВиК услугата, предоставяна от операторите, могат да се повишат до нива, които достигат или надвишават съществуващия праг на социална поносимост.

Всичко това води до предоставяне на безвъзмездни средства за мерките за ВиК инфраструктура, базирани на анализи на разходите и ползите, със съфинансиране от страна на бенефициентите. Съфинансирането се планира да бъде покрито от финансови инструменти по програмата въз основа на научените уроци и на заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти.

За останалите мерки по приоритета са предвидени безвъзмездни средства, тъй като те не генерират приходи, нито са интервенции, спестяващи разходи, а Предварителната оценка на финансовите инструменти не идентифицира приложимостта на финансови инструменти за тези видове дейности.

Синергия и допълняемост:

Национален план за възстановяване и устойчивост

Допустимите мерки по приоритета ще допълват мерките по Националния план, в рамките на който се планира подкрепа за изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации между 5 000 екв.ж. и 10 000 екв.ж. в консолидирани райони.

Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021 - 2027 г.

Мерките по програма „Околна среда“ ще допълват мерките от Стратегическия план – дейности за завършване на системи за събиране в агломерации под 2 000 екв.ж. в селски райони (като съществуващата канализационна система трябва да е над 90% изградена), ако нуждите са идентифицирани в РПИП; пречиствателни съоръжения също са допустими.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

--

Лица, със задължения съгласно Закона за опазване на околната среда, Закона за водите и Закона за регулиране на канализационните и водоснабдителните услуги за изпълнение на допустимите дейности, финансови посредници в случаите на предоставяне на финансови инструменти; населението в агломерации над 10 000 екв.ж., населението и бизнеса в страната. Изпълнението на съответните политики е в отговорността на различни органи, напр. регионалните ВиК оператори, Български ВиК Холдинг, Столична община, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, общини, структури на/в Министерство на здравеопазването, структури на/в Министерство на околната среда и водите.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на прозрачност, равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя възможността за достъп до питейни води и за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води и намаляване на замърсяването на водите и зависимите от тях хабитати.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Териториите на подкрепа са областите в страната, определени по силата на Закона за административно-териториалното устройство на Република България, които съвпадат с обособените територии на консолидираните ВиК оператори по Закона за водите. Към 2021 г. само 6 ВиК области в страната не са консолидирани и до момента на тяхната консолидация те остават извън допустимостта за финансиране по програмата. Инвестиции в агломерации над 10 000 екв.ж. в останалите 22 консолидирани области са допустими, като се вземат предвид шестте нови бенефициента – Велико Търново, Габрово, Плевен, София-област, Търговище и Хасково, и в допълнение проектите, които се фазират между програмните периоди 2014-2020 и 2021-2027 г.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 1 „Води“.

Въпреки това, предвид факта, че изпълнението на планираните допустими мерки ще има цялостен позитивен ефект върху водните тела,

потенциални положителни ефекти се очакват и върху други компоненти и фактори на околната среда и човешкото здраве, вкл. и на територията на други страни. Предвижда се наличие на положително влияние върху повърхностните и подземни води на съседните държави, както и върху морските води и морската околна среда, специално от мерките, прилагани в погранични райони.

Общата морска програма за Черно море потвърждава значението, което се отдава на процеса за развитие на Синята икономика. В допълнение, в региона на Черно море се изпълнява Интегрирана морска политика, която представлява цялостен подход към всички политики на ЕС, свързани с моретата и океаните и се основава на идеята, че Съюзът може да извлече по-голяма полза от моретата и океаните с по-малко въздействие върху околната среда чрез координиране на своите политики.

Ключовите типове натиск в Черно море са замърсители, подводен шум, цялостност на морското дъно, морски отпадъци, с акцент микропластмаси, като ПОС ще адресира замърсители чрез интервенции в отвеждането и пречистването на отпадъчни води от населените места в агломерации с над 10 000 екв.ж., попадащи в крайбрежни зони.

Дейностите ще имат въздействие по отношение на Действие 2 от Приоритетна област 4 от Плана за действие на Стратегията на ЕС за дунавския регион, по-конкретно възстановяване и защита на качеството на водите, целящи да допринесат за предотвратяване и намаляване на замърсяването на водата от точкови и дифузни източници в Дунавския регион и за защита на водните ресурси и опазване на снабдяването с питейна вода, като подкрепят инвестиции в изграждането, модернизирването, поддържането и рехабилитацията на съоръженията за пречистване на отпадъчни води. Очаква се целенасочен принос чрез инвестициите за ВиК в област Търговище, както и чрез мерките в ПУРБ за Дунавския регион за басейново управление.

Подкрепата по приоритета ще има принос също така и за опазване и възстановяване на Черно море, за постигане на „добро състояние“ на крайбрежните води и поддържане на добро състояние на морската околна среда, което ще има и положителен трансграничен ефект.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Планира се финансов инструмент с очакван механизъм комбинация от безвъзмездно и дългово финансиране в две отделни операции. Взети са предвид научените уроци от 2014-2020 г. от 16 оператора 5 ползват ФИ по ОПОС, 7 оператора избират финансиране от търговски банки или ФЛАГ (държавен фонд за подпомагане на българските общини и сдружения, вкл. ВиК асоциациите). До 2023 г. от ФИ по ОПОС биха могли да се възползват още максимум 4 оператора. Видът и размерът на финансовите инструменти за 2021-2027 г. се определят въз основа на Предварителна оценка. Анализите идентифицират предпоставки за продължаване на подхода за подпомагане от програмния период 2014-2020 г. с параметри: предложен размер на ФИ 20 млн.евро (дял от ЕС – 17 млн.евро). Определеният финансов продукт е заем, предназначен да осигури финансиране за собственото участие на операторите. Очакваното допълнително финансиране от финансовите посредници е 4,76 млн. евро (вкл. такси), очакваният ефект на лоста е 1,4 x – сумата на ФИ за крайните получатели е 23,7 млн.евро при общи инвестиции от 230 млн. евро.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	RCO32	New or upgraded capacity for waste water treatment	population equivalent	88,900.00	317,000.00

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	RCR41	Population connected to improved public water supply	persons	0.00	2021	570,000.00	Подкрепени проекти, МРРБ, УО на ПОС	
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	RCR42	Population connected to at least secondary public waste water treatment	persons	0.00	2021	105,000.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
1	RSO2.5	ERDF	Transition	064. Water management and water resource conservation (including river basin management, specific climate change adaptation measures, reuse, leakage reduction)	936,975.00
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	062. Provision of water for human consumption (extraction, treatment, storage and distribution infrastructure, efficiency measures, drinking water supply)	158,114,368.00
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	064. Water management and water resource conservation (including river basin management, specific climate change adaptation measures, reuse, leakage reduction)	7,614,207.00
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	065. Waste water collection and treatment	158,114,368.00

1	RSO2.5	Total				324,779,918.00
---	--------	-------	--	--	--	----------------

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
1	RSO2.5	ERDF	Transition	01. Grant	936,975.00
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	01. Grant	323,842,943.00
1	RSO2.5	Total			324,779,918.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
1	RSO2.5	ERDF	Transition	33. Other approaches - No territorial targeting	936,975.00
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	33. Other approaches - No territorial targeting	323,842,943.00
1	RSO2.5	Total			324,779,918.00

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
1	RSO2.5	ERDF	Transition	03. Gender neutral	936,975.00
1	RSO2.5	ERDF	Less developed	03. Gender neutral	323,842,943.00
1	RSO2.5	Total			324,779,918.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.1.1. Priority: 2. Отпадъци

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.6. Promoting the transition to a circular and resource efficient economy (ERDF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Допустимите мерки са в съответствие с идентифицираните нужди в НПУО 2021-2028 г., програмите към него и плановете за действие, както и в Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика 2021-2027 г.:

- Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци – за РСУО съгласно Приложение № 8 на НПУО 2021-2028 г.;
- Мерки за изграждане на системи/центрове за разделно събиране и подготовка за повторна употреба и поправка;
- Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране на разделно събрани отпадъци;
- Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България;
- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

Мерките са насочени към отпадъците в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (битови, производствени и строителни) и чието третиране се отчита за постигане на българските национални цели съгласно европейското и националното законодателство. Тяхното прилагане ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци за подпомагане на прехода към кръгова икономика. Приоритет са мерките, насочени към управлението на битовите отпадъци в задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците.

Инвестиционните мерки за управление на битови отпадъци се фокусират главно върху РСУО с нужди да доизградят/надградят своите системи за разделно събиране и рециклиране на биооразградими отпадъци и подготовка за повторна употреба, за да постигнат нормативните цели на регионално ниво до 2030 г., и чиито потребности са идентифицирани в НПУО 2021-2028 г.

Мерките за рециклиране на отпадъци, извършвани от рециклиращи предприятия, се отнасят за битови, производствени и строителни отпадъци. Мерките трябва да водят до увеличаване на капацитета за рециклиране. Мерките са допустими, също така, в комбинация с дейности по предварително третиране на разделно събрани отпадъци и/или разделно събиране на отпадъците, които ще бъдат рециклирани.

Допустимите мерки не се отнасят за дейности, финансирани със средства от продуктови такси[1]/лицензионни възнаграждения като в тази връзка не е допустима подкрепа за оползотворяващи организации по реда на Закона за управление на отпадъците. Няма да се подкрепя изграждане на инсталации за изгаряне и/или друго оползотворяване на отпадъци с производство на енергия, както и на инсталации за предварително третиране

на смесено събрани битови отпадъци.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Алокацията за БФП и ФИ се базира изцяло на изводите в Предварителната оценка на ФИ. Мерките за развитие на системите за управление на битовите отпадъци са с предвидено грантово финансиране, предвид законовите ограничения и възможности за поемане на дълг от общините - като се има предвид, че общините са отговорни за управление на отпадъците, като разходите се поемат чрез такса битови отпадъци и бюджета на общината. За постигане на целите до 2030 г. са необходими допълнителни значителни средства. Поради това е предвидено финансиране чрез безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет, за да се предотврати увеличение на таксата за битови отпадъци за гражданите над прага на социалната поносимост. По отношение на тези мерки Предварителната оценка идентифицира потенциал за изпълнение на ФИ в комбинация с грант в две операции, като се вземат предвид законовите ограничения и възможностите на общините за поемане на дълг.

За мерките за рециклиране на отпадъци е идентифициран потенциал за финансови инструменти, тъй като същите могат да осигурят приемлив процент на рентабилност и срок за изплащане на инвестицията.

За останалите мерки по приоритета са предвидени грантове, тъй като интервенциите не са генериращи приходи или спестяващи разходи и оценката на финансовите инструменти не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

Синергия и допълняемост:

Мерките ще се изпълняват в допълняемост и демаркация съгласно НПУО 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г. Синергия ще се постигне чрез изпълнение на мерки по ПОС 2021-2027 г. и по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) 2021-2027 г., както следва:

Програма “Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Синергичен ефект на мерките в посока насърчаване прехода към кръгова икономика ще се постигне чрез осигуряване на допълняемост между подкрепата по ПОС и ПКИП 2021-2027, като се гарантира следната демаркация по отношение на предприятията: ПКИП ще подкрепя предприятия с изключение на извършващите дейности по код 38.32 Рециклиране на сортирани отпадъци от Класификация на икономическите дейности. ПОС ще подкрепя предприятия, извършващи дейности по 38.32 Рециклиране на сортирани отпадъци от Класификация на икономическите дейности за отпадъци в обхвата на Закона за управление на отпадъците (с изключение на опасни отпадъци).

Програма за морско дело, рибарство и аквакултури (ПМДРА)

ПМДРА ще подкрепя мерки за събиране и намаляване на отпадъците от риболовни дейности и риболовни уреди.

[1] Които са така определени, че да покриват всички разходи за управление на съответния поток отпадъци и се разходват за дейностите, свързани с изпълнение на целите по рециклиране/оползотворяване на отпадъците.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Основните целеви групи са населението на Република България, бизнеса, юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), общините, включително обединени в Регионални сдружения за управление на отпадъците. Подкрепата ще бъде насочена главно към органите, отговорни за прилагане на съответната политика, например общините с потребности за подобряване на системите за управление на отпадъците и рециклиращите предприятия, при спазване на демаркацията и допълняемостта с други финансови инструменти на ЕС. ЮЛНЦ може да бъдат подкрепени за изпълнение на мерки за информационни и разяснителни кампании. В допълнение, Националното сдружение на общините в Република България пряко е ангажирано с подпомагането на общините в разработването на модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци в България. Предвижда се директно предоставяне на средства на сдружението за разработването на моделите и за методическа подкрепа на общините при въвеждане на разработените модели.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя насърчаване прехода към кръгова икономика, намаляване дела на генерираните и депонирани отпадъци, увеличаване на дела на отпадъците, които се рециклират и др.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Цялата територия на страната е допустима за изпълнение на мерките.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) на ниво NUTS 2 за изграждане на системи/центрове за разделно събиране и подготовка за повторна употреба и поправка.

Необходимостта на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2. Разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап подбор от Регионалните съвети за развитие (РСР), както и от УО преди подписване на договорите за БФП.

Мерки по приоритета могат да се прилагат на териториално равнище и чрез подхода BOMP. Определянето на мерките за подкрепа чрез BOMP се основава на заключенията и препоръките от Оценката на изпълнението на ОПОС 2014-2020 чрез подхода BOMP. В оценката се посочва, че подходът се препоръчва да подкрепи и мерките за управление на отпадъците, за които има силен интерес от местните общности, с което да се

допринесе в дългосрочен план за прилагането на политиките за управление на отпадъците. Като се има предвид, че законодателството в областта на отпадъците изисква постигането на националните цели да се изпълнява на регионално ниво, мерките чрез ВОМР са насочени към информационни и разяснителни дейности.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 2 „Отпадъци“.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Планираният ФИ отчита научените уроци от 2014-2020 г., където пазарът показва много ограничен интерес към ФИ за отпадъци. Въпреки положените усилия, от 01.2017 г. до 06.2021 г. не са предоставени ФИ по ПО 2 и споразумението между ЕО и ФМФИБ е прекратено през 2022 г. Видът, обхватът и размерът на ФИ за новия период са определени въз основа на Предварителната оценка на ФИ за 2021-2027 г., където се посочва, че има потенциал за проекти в „отпадъци“ по отношение на ниските нива на рециклиране и потенциал за комбинирана подкрепа (в две отделни операции) чрез заеми за финансиране собственото участие на проекти, финансирани с БФП (инфраструктура за управление на битови отпадъци), както и самостоятелни заеми за рециклиране, с параметри: предложен размер на ФИ по ПОС - 15,3 млн.евро (дял на ЕС - 12,7 млн.евро); финансов продукт: заем за финансиране на собственото участие на бенефициентите или самостоятелен инструмент. Очаквано допълнително финансиране от финансовите посредници – 3,63 млн. евро, вкл. такси, очаквани ефект на лоста – 1.43 пъти. Това определя сума на ФИ за крайни получатели от 18,2 млн. евро при общи инвестиции от 204,5 млн. евро.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
2	RSO2.6	ERDF	Transition	RCO34	Additional capacity for waste recycling	tonnes/year	4,000.00	80,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Transition	RCO107	Investments in facilities for separate waste collection	euro	242,400.00	4,968,000.00

2	RSO2.6	ERDF	Less developed	RCO34	Additional capacity for waste recycling	tonnes/year			12,500.00	250,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	RCO107	Investments in facilities for separate waste collection	euro			757,600.00	15,032,000.00

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
2	RSO2.6	ERDF	Transition	RCR47	Waste recycled	tonnes/year	0.00	2021	80,000.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
2	RSO2.6	ERDF	Transition	RCR103	Waste collected separately	tonnes/year	0.00	2021	80,000.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	RCR47	Waste recycled	tonnes/year	0.00	2021	250,000.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	RCR103	Waste collected separately	tonnes/year	0.00	2021	250,000.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
2	RSO2.6	ERDF	Transition	067. Household waste management: prevention, minimisation, sorting, reuse, recycling measures	24,518,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	067. Household waste management: prevention, minimisation, sorting, reuse, recycling measures	197,881,979.00
2	RSO2.6	Total			222,399,979.00

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

2	RSO2.6	ERDF	Transition	01. Grant	23,153,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Transition	03. Support through financial instruments: loan	1,365,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	01. Grant	186,789,479.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	03. Support through financial instruments: loan	11,092,500.00
2	RSO2.6	Total			222,399,979.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
2	RSO2.6	ERDF	Transition	08. ITI - Other types of territories targeted	2,730,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Transition	16. CLLD - Other types of territories targeted	390,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Transition	33. Other approaches - No territorial targeting	21,398,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	08. ITI - Other types of territories targeted	59,683,979.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	16. CLLD - Other types of territories targeted	2,610,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	33. Other approaches - No territorial targeting	135,588,000.00
2	RSO2.6	Total			222,399,979.00

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
2	RSO2.6	ERDF	Transition	03. Gender neutral	24,518,000.00
2	RSO2.6	ERDF	Less developed	03. Gender neutral	197,881,979.00
2	RSO2.6	Total			222,399,979.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (ERDF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Допустимата мярка е в съответствие с идентифицираните нужди в НПУО 2021-2028 г.:

- Рекултивация на депа и/или осигуряване на безопасност на съществуващи депа без увеличаване на техния капацитет.

В НПУО 2021-2028 са анализирани и идентифицирани депата / клетките на депата за битови отпадъци, които са запълнени и трябва да бъдат закрити. Европейското и националното законодателство изисква финансови гаранции/обезпечения от собствениците на депа за затваряне и последващ мониторинг на депата. Собствениците на депата за битови отпадъци са общини. Анализите показват, че за някои от депата натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО не са достатъчни, за да покрият всички дейности по рекултивацията и последващия мониторинг. Общините се нуждаят от допълнителни средства – за техническата рекултивация, за да рекултивират своевременно депата и да гарантират намаляване на риска от по-нататъшно замърсяване на околната среда и превентиране рисковете за човешкото здраве.

Форми на подкрепа:

Предвижда се техническата рекултивация да бъде подкрепена с безвъзмездни средства. Предоставяната подкрепа е само за техническа рекултивация на депа/клетки от депа за битови отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания. Предвижда се биологичната рекултивация да се извършва от натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО от общините, собственици на депото. В тази връзка, не се очакват приходи от дейността, за която се предоставя подкрепата, което обуславя неприложимостта на финансови инструменти за този тип дейност. Също така се отчитат законодателните ограничения и възможностите за поемане на дългове от общините. Разходите за управление на битовите отпадъци, вкл. и за рекултивация на депата, трябва да се покриват от таксата за битови отпадъци и от общинския бюджет. Поради това се предвиждат безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет и натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО, за да се предотврати увеличаването на таксата за отпадъци за гражданите над прага на социалната поносимост.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Основните целеви групи са населението на Република България, както и общините - собственици на депа за битови отпадъци.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Конкретните целеви територии са общинските депа с изчерпан капацитет на територията на цялата страна. Не се планират териториални инструменти.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 2 „Отпадъци“.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Неприложимо.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
----------	--------------------	------	--------------------	----	-----------	------------------	------------------	---------------

2	RSO2.7	ERDF	Transition	RCO38	Surface area of rehabilitated land supported	hectares	0.00	5.00
2	RSO2.7	ERDF	Less developed	RCO38	Surface area of rehabilitated land supported	hectares	0.00	75.00

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
2	RSO2.7	ERDF	Transition	RCR52	Rehabilitated land used for green areas, social housing, economic or other uses	hectares	0.00	2021	5.00	Доклади на бенефициенти	
2	RSO2.7	ERDF	Less developed	RCR52	Rehabilitated land used for green areas, social housing, economic or other uses	hectares	0.00	2021	75.00	Доклади на бенефициенти	

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
2	RSO2.7	ERDF	Transition	073. Rehabilitation of industrial sites and contaminated land	1,820,000.00
2	RSO2.7	ERDF	Less developed	073. Rehabilitation of industrial sites and contaminated land	35,890,000.00
2	RSO2.7	Total			37,710,000.00

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
2	RSO2.7	ERDF	Transition	01. Grant	1,820,000.00
2	RSO2.7	ERDF	Less developed	01. Grant	35,890,000.00
2	RSO2.7	Total			37,710,000.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
2	RSO2.7	ERDF	Transition	33. Other approaches - No territorial targeting	1,820,000.00
2	RSO2.7	ERDF	Less developed	33. Other approaches - No territorial targeting	35,890,000.00
2	RSO2.7	Total			37,710,000.00

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
2	RSO2.7	ERDF	Transition	03. Gender neutral	1,820,000.00
2	RSO2.7	ERDF	Less developed	03. Gender neutral	35,890,000.00
2	RSO2.7	Total			37,710,000.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.1.1. Priority: 3. Биологично разнообразие

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (ERDF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Допустими са мерки за изпълнение на ангажиментите на страната, произтичащи от европейското природозащитно законодателство, описани в стратегически и планови документи на европейско и национално ниво:

- Мерки, свързани с развитие на мрежата Натура 2000:

- Разработване на планове за управление на защитените зони по Натура 2000 – разработване на ръководства; разработване на планове за управление на защитени зони, обхващащи цялата територия на Натура 2000 в България, включително изследвания във връзка с изясняване на разпределението, размера на популацията, въздействията и заплахите за видове и природни местообитания, вкл. провеждане на кампании за обществена осведоменост и включване на заинтересованите страни в процеса по разработване на планове;
- Прилагане на управленски подход в защитени зони от Натура 2000 – осигуряване на подкрепа за органите за управление на защитени зони по Натура 2000;
- Подобряване на знанията за видове и природни местообитания чрез теренни проучвания (включително картиране, където е определено в НРПД) и определяне на техния природозащитен статус; проверка на таксономична принадлежност; идентифициране на ефектите от разселването на неавтохтонни видове и др.;
- Разработване на планове за действие за видовете;
- Изграждане на капацитет на заинтересованите страни за прилагане на консервационни мерки.

- Мерки, насочени към подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици, риби, прилепи, влечуги, васкуларни растения, както и типове природни местообитания – крайбрежни, скали, дюни, сладководни, храстовидни и др.), предмет на опазване в мрежата Натура 2000, като напр.:

- Подобряване природозащитния статус на видове и природни местообитания чрез възстановяване на хидрологичния режим; разчистване на остатъци от изоставена антропогенна инфраструктура, предизвикваща фрагментация; изграждане на връзка с морето; възстановяване естествения воден режим на влажните зони и поддържане на подходящ воден режим; възстановяване на бивши гнездовища на вида; частично възстановяване на пресушени в миналото естествени водоеми; управление на тръстиковите масиви; премахване на инвазивни чужди видове; действия за

ограничаване на паша; реинтродукция на видове в потенциални местообитания; поставяне на електропастири; възстановяване на нарушени терени; закупуване на земи; обезопасяване на електропроводи и др.

- Подобряване природозащитния статус на видове чрез пилотно възстановяване на съществуващи/потенциални влажни зони и меандри по поречието на Дунав и на дунавски притоци и др.

- Мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Натура 2000 – изпълнение на мерки от Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020-2024 г., мерки от планове за управление на защитени територии и планове за действие за видове като:

- Осигуряване на условия за опазване на застрашени видове *ex situ* чрез отглеждане на екземпляри в съответните обекти, както и съхранение на генетичен материал в контролирани от човека условия;

- Провеждане на ДНК анализ, датиране (изотопен анализ), токсикологичен анализ и други;

- Създаване на постоянни площадки за наблюдение за осигуряване на данни за параметрите съгласно ICP Forests Manual;

- Работа със заинтересованите страни в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна;

- Създаване на нови зелени площи, опазване и подобряване на съществуващи зелени площи в градовете и крайградската среда.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Предвидено е предоставяне на безвъзмездни средства за мерките по приоритета, тъй като те не генерират приходи и не спестяват разходи. Предварителната оценка на финансовите инструменти не идентифицира приложимост на финансови инструменти за тези видове дейности.

Синергия и допълняемост:

Допълняемост на мерките в рамките на приоритета ще се осигури чрез изпълнението на мерките, заложи в Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000, които се подкрепят от други източници на финансиране. Рамката идентифицира мерки, както и източниците за тяхното финансиране – програми, съфинансирани от фондовете в рамките на Кохезионната политика, национален бюджет, Общата селскостопанска политика др., като по този начин се гарантира както синергичния ефект по отношение подобряване природозащитния статус на видове и типове природни местообитания, така и осигуряването на демаркация по отношение отделните предвидени интервенции. Примери са представени по-долу:

Програма за техническа помощ

Програмата подкрепя надграждането на Информационната система за защитени зони от мрежата Natura 2000 и Информационната система в рамките на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие; мониторинг на ефективността на мерките, които се прилагат с цел подобряване природозащитното състояние на видове и местообитания; подкрепя за Националното звено за управление и изпълнение на НРПД 2021-2027. Националното звено е част от Националния орган за управление на мрежата Natura 2000, като последният включва 4 звена, както следва:

1. Научно звено.
2. Звено за предоставяне на методическа помощ.
3. Координационно звено.
4. Звено за управление на НРПД.

Поради хоризонталния характер на националното звено за управление на НРПД и поради факта, че ПОС 2021-2027 ще подпомага изпълнението на мерките от НРПД, подкрепата за националното звено за управление е предвидена по Програмата за техническа помощ, за да се осигури независимост при изпълнение на функциите по контрол, наблюдение и оценка на ефекта от мерките по програмите за финансиране. Това съответства и на подхода на звеното за предоставяне на методическа помощ на ниво програмиране, но също и на ниво изпълнение, включително подготовка на насоки за кандидатстване, критерии за оценка и т.н.

Програми за териториално сътрудничество

Програмите за трансгранично сътрудничество се фокусират върху обмяната на опит и добри практики.

Програма „Образование“ 2021-2027 г.

Предвижда се подкрепа за мерки относно разработването и прилагането на програми за екологично образование с акцент върху Natura 2000 за ученици и студенти.

Програма „Морско дело, рибарство и аквакултури“

Фокусът на подкрепата е върху видове и типове местообитания в морски защитени зони, както и видове на териториите на аквакултурните общности.

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

Например мерки за подобряване на местообитанията на защитени видове в земеделските земи и мерки за подобряване на природозащитния статус на горските природни местообитания чрез въвеждане на лесовъдни практики за устойчиво управление на горските местообитания.

План за възстановяване и устойчивост

В допълнение, предвиденото разработване на специфични цели и мерки за защитени зони с подкрепата на ПВУ ще послужи като основа за последващото разработване на планове за управление на защитени зони. В рамките на ПВУ се планира и картографиране и оценка на екосистемите и екосистемните услуги и зелената инфраструктура на територията на Натура 2000. Това ще се отрази на изпълнението на НРПД, имайки предвид, че мерките са съобразени с екосистемния подход.

Същевременно се планират дейности като възстановяване на влажни зони и свързаността им с реките (сладководни и речни екосистеми, блата и торфища); оползотворяване на потенциала на горските генетични ресурси за адаптиране към изменението на климата (картографиране на стари гори в недържавни горски територии, намаляване на негативното въздействие на пожарите върху биологичното разнообразие и др.). Тези дейности допълват интервенциите по останалите програми, съгласно заложеното в НРПД и тяхната демаркация е въз основа на съответните кодове на местообитанията, видовете и защитените зони. По ПВУ ще се подкрепят образователни и консервационни дейности в зоопаркове, а по ПОС – осигуряване на съоръжения и оборудване за опазване на видове *ex situ* – спасителни центрове, зоологически градини, вивариуми, ботанически градини, дендрарии, живи колекции и центрове за размножаване и отглеждане на застрашени/защитени видове и др., когато тези места имат необходимите експертиза/ съоръжения/ капацитет за подкрепа за защита/ опазване/ възстановяване на екосистеми).

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Интервенциите по приоритета са насочени към всички заинтересовани страни във връзка с политиките за подобряване и опазване на биологичното разнообразие, както и управлението на мрежата Натура 2000. Това са освен институциите, отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Натура 2000 и за подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания, но и местни власти, юридически лица със стопанска и с нестопанска цел, местни инициативни групи, научно-академичната общност, собственици и ползватели на земи. Не на последно място, като основна целева група трябва да се изведе населението на Република България, предвид ползите по отношение подобряване качеството на живот – съгласно цел 15 на ООН, насочена към предотвратяване загубата на биологично разнообразие „добре управлявани защитени зони и територии са в полза на „здрав“ екосистеми, което от своя страна допринася за опазване здравето на хората”.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околната среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на

равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя мерки, насочени към възстановяване и поддържане на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Конкретните целеви територии са съответните защитени зони, определени в НРПД за подкрепа по ПОС. Що се отнася до мерките извън Натура, цялата територия на страната е допустима. Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за ИТИ на ниво NUTS 2 и подхода BOMP.

Необходимостта на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2. Дейностите, допустими за изпълнение чрез ИТИ, се основават на Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие и Националния план. Те са свързани с осигуряването на подходящи условия за опазване *ex situ* в изпълнение на изискванията на Конвенцията за биологично разнообразие (Рио де Жанейро, 1992). Това е много важна дейност, която допълва и подкрепя опазването на видовете в техните естествени местообитания (*in situ*). За развитието и ефективното функциониране на структурите, осигуряващи *ex situ* опазване на видове, са необходими инвестиции за надграждане и модернизиране на съоръженията и осигуряване на оборудване.

Определянето на мерките, които да бъдат подкрепени по BOMP, се основава на опита и поуците от програмен период 2014-2020 г., както и на заключенията и препоръките от Оценката на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. за изпълнението на подхода BOMP. В оценката се посочва, че предвид естеството на консервационните мерки, които изискват специфичен опит и знания и затрудняват бенефициентите, само 9 от общо 64 МИГ са планирали мерки в своите стратегии, които да бъдат подкрепени по ОПОС 2014-2020 г. Препоръките са през 2021-2027 г. да се предвидят „меки“ мерки за подкрепа като например информация и обучения, дейности, свързани с промяна в нагласите, семинари и форуми, идентифицирани в анализите в НРПД и Националната стратегия за биологичното разнообразие, укрепване на капацитета на местните общности да извършват дейности за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и др.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Въпреки че не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 3 „Биологично разнообразие“, планираните мерки ще имат цялостен позитивен ефект върху биоразнообразието.

Съгласно Общата морска програма за Черно море ще се осигури интегриране на целите за управлението на морските екосистеми и свързаните с тях екосистемни услуги и целите за подобряване състоянието на морските природни местообитания и видове с целите за постигане на устойчиво управление на крайбрежните и морските ресурси чрез разработването на планове за управление на ЗЗ. Планираните мерки за подобряване на природозащитния статус на местообитанията и местообитанията на видове ще доведат до подобряване на екологичния статус на морските и

сладководни екосистеми чрез адресиране на редица предизвикателства и рискове за крайбрежните и морските ресурси и ще развият свързаните с тях екосистемни услуги – осигуряване на риба, рибни продукти и аквакултури, рекреационни и културни услуги, спорт, туризъм и др.

Мерките за подкрепа за управленските органи на Натура 2000 за изграждане на капацитет са с принос към Дейност 2, Приоритетна област 6, от Плана за действие на СЕСДР, насочена към националните и местни власти, НПО, експертната и научна общност в областта на околната среда.

Дейност 3, е свързана с разработването и/или прилагането на планове за действие за опазване и/или планове за управление на застрашени видове „чадъри“ в този регион. Опазването на техните ключови местообитания допринася за опазването на много други видове. Очаква се целенасочен принос чрез мерки за подобряване конзервационния статус на местообитания и видове от мрежата Натура 2000 и от пилотното възстановяване на съществуващи/потенциални влажни зони и меандри по р. Дунав и неговите притоци.

Предвидените мерки за премахване или ограничаване на широко разпространени инвазивни чужди видове съответстват на Дейност 4 за прилагане на най-подходящите методи за превенция и контрол на ИЧВ и за управление на пътищата за непреднамереното им въвеждане в съответствие със Стратегията за ИЧВ в Дунавски регион и Регламент (ЕС) № 1143/2014.

Също така, подкрепата в ЗЗ в Черноморски биogeографски регион ще допринесе за опазването и съхраняването на морското биоразнообразие с ефект върху качеството на морската среда и на трети държави в Черноморски регион.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Не се планира използване на ФИ.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
3	RSO2.7	ERDF	Transition	RCO37	Surface of Natura 2000 sites covered by protection and restoration measures	hectares	115.00	10,245.00
3	RSO2.7	ERDF	Transition	3.4	Инвестиции за подкрепа на мерки извън Натура 2000	Евро	805,592.00	7,434,237.14
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	RCO37	Surface of Natura 2000 sites covered by protection and restoration	hectares	685.00	49,525.00

					measures			
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	3.4	Инвестиции за подкрепа на мерки извън Natura 2000	Евро	805,592.00	42,232,862.35

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
3	RSO2.7	ERDF	Transition	3.1	Местообитания с подобрен природозащитен статус (или с тенденция за подобряване)	%	0.00	2021	2.50	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
3	RSO2.7	ERDF	Transition	3.2	Видове с подобрен природозащитен статус(или с тенденция за подобряване)	%	0.00	2021	1.80	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
3	RSO2.7	ERDF	Transition	3.3	Подкрепена инфраструктура за опазване ex situ	Брой	0.00	2021	1.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	3.1	Местообитания с подобрен природозащитен статус (или с тенденция за подобряване)	%	0.00	2021	12.20	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	3.2	Видове с подобрен природозащитен статус(или с тенденция за подобряване)	%	0.00	2021	9.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	3.3	Подкрепена инфраструктура за опазване ex situ	Брой	0.00	2021	5.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

3	RSO2.7	ERDF	Transition	078. Protection, restoration and sustainable use of Natura 2000 sites	7,677,048.00
3	RSO2.7	ERDF	Transition	079. Nature and biodiversity protection, natural heritage and resources, green and blue infrastructure	1,953,966.00
3	RSO2.7	ERDF	Transition	080. Other measures to reduce greenhouse gas emissions in the area of preservation and restoration of natural areas with high potential for carbon absorption and storage, e.g. by rewetting of moorlands, the capture of landfill gas	3,250,000.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	078. Protection, restoration and sustainable use of Natura 2000 sites	61,060,557.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	079. Nature and biodiversity protection, natural heritage and resources, green and blue infrastructure	14,402,544.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	080. Other measures to reduce greenhouse gas emissions in the area of preservation and restoration of natural areas with high potential for carbon absorption and storage, e.g. by rewetting of moorlands, the capture of landfill gas	21,495,389.00
3	RSO2.7	Total			109,839,504.00

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
3	RSO2.7	ERDF	Transition	01. Grant	12,881,014.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	01. Grant	96,958,490.00
3	RSO2.7	Total			109,839,504.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
3	RSO2.7	ERDF	Transition	08. ITI - Other types of territories targeted	5,203,966.00
3	RSO2.7	ERDF	Transition	16. CLLD - Other types of territories targeted	436,894.00
3	RSO2.7	ERDF	Transition	33. Other approaches - No territorial targeting	7,240,154.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	08. ITI - Other types of territories targeted	34,571,933.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	16. CLLD - Other types of territories targeted	3,550,362.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	33. Other approaches - No territorial targeting	58,836,195.00

3	RSO2.7	Total			109,839,504.00
---	--------	-------	--	--	----------------

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
3	RSO2.7	ERDF	Transition	03. Gender neutral	12,881,014.00
3	RSO2.7	ERDF	Less developed	03. Gender neutral	96,958,490.00
3	RSO2.7	Total			109,839,504.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.1.1. Priority: 4. Риск и изменение на климата

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.4. Promoting climate change adaptation and disaster risk prevention, resilience taking into account eco-system based approaches (ERDF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

Във връзка с идентифицирания обхват на заплахи от природни бедствия като последица от климатичните изменения и ключовите стъпки за смекчаване на риска, посочени в стратегическите документи, НПУРБ и др., допустими са следните мерки:

- Мерки за превенция и управление на риска от наводнения и засушаване (фокус върху екологосъобразните мерки, ако е приложимо, в комбинация със сива инфраструктура).
- Анализи на риска, мониторинг и прилагане на мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси – свлачища, срутища, ерозии, абразии.
- Мерки, насочени към повишаване готовността на населението за адекватна реакция и подобряване устойчивостта чрез осигуряване на наземен капацитет за борба с горските пожари.
- Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели, анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения, напр.:

-По-нататъшно развитие и завършване на Националната система за управление на водите в реално време за останалите 12 основни реки;

-Разширяване на обхвата на Системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на областно ниво (NUTS 3) за територията на страната и др.

-Изпълнение на проучвания, анализи, цифрови модели, прогнози и оценки, вкл. във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г.

Поставените приоритети по отношение адаптацията към изменението на климата и намаляване на риска от бедствия на глобално и европейско ниво (Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай 2015-2030 и новата Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата) насърчават избора на екосистемнобазирани подходи за повишаване защитата на населението като алтернатива на стандартните „сиви“ решения. Приоритет ще бъде даван на изпълнението на мерки, идентифицирани в ПУРН за Районите със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) – създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; възстановяване на връзките с воден басейн или на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми зони с цел увеличаване на водозадържането; мерки за защита на речните брегове срещу ерозия - защита на брега с габиони и др.

Прилагането на зелени мерки по приоритета е ключово за постигането на интегрирано управление на речните басейни съгласно РДВ, както и допринася за постигане на целите на Директивата за наводненията, относно действия, планирани в ПУРБ и ПУРН за естествено задържане на

водата и др. Тези мерки имат положителен ефект върху околната среда, подобряването качеството на водите и намаляване на въздействията от засушаване – изискване в ПУРБ и за управление на риска от наводнения – цел в ПУРН. В допълнение, инвестициите, включени в програмата от мерки към ПУРБ и предвидени за подпомагане по приоритет 1 (вкл. за изграждане/реконструкция на канализационни системи), ще допринесат за смекчаване на негативните последици от наводненията, засушаването и недостига на вода. Намаляването на загубите на вода в резултат на планираните инвестиции във водоснабдителната инфраструктура ще намали водоземането като мярка, насочена към адаптиране към изменението на климата.

Този вид интервенции имат благоприятен ефект и върху опазването на биологичното разнообразие, когато се изпълняват в защитените зони от мрежата „Натура 2000“. Следва да се има предвид, че един от основните приоритети при изпълнението на мерки за защита срещу наводнения, включени в ПУРН, е да се повиши защитата на околната среда. Цел на приоритета е да се сведат до минимум засегнатите водозащитни зони, защитените зони по „Натура 2000“ и тези по Закона за защитените територии.

Що се отнася до мерките, свързани с неблагоприятните геодинамични процеси, те са допустими както в и извън урбанизирани територии, така и по републиканската пътна мрежа, където са идентифицирани като заплаха по отношение живота и здравето на населението и от гледна точка безопасност на движението по пътищата, както и за околната среда по отношение на защитата на биоразнообразието. Следва да се отбележи, че тези мерки са определени като основни действия за справяне и със земетресенията в националните стратегически документи.

Интервенциите, насочени към повишаване готовността на населението предвиждат надграждане на шестте центъра (финансирани през 2014-2020 г.) с полигони за практическа подготовка, оборудвани за тренировки, свързани с предотвратяването и реакцията в случай на горски пожари. Те ще осигурят провеждането на практически и теоретични обучения на населението на територията на страната ведно с разработването на методологии за улесняване управлението на наличните човешки и материални ресурси.

Освен мерките, насочени към повишаване подготвеността на населението за реакция и /или предотвратяване на горски пожари, повишаване на информираността, ПОС подкрепя осигуряването на наземен капацитет за борба с горските пожари, който ще покрие нуждите на територията на цялата страна. Направените анализи показват липса на подходящи съвременни технически средства, оборудване и лични предпазни средства, за да може да се осигури капацитет за превенция и реакция по земя на националните отговорни структури.

Интервенциите, насочени към повишаване на готовността за адекватна реакция, в комбинация с практически обучения за населението, повишаването на информираността, както и осигуряването на адекватни технически средства и оборудване за отговорните органи, са ключови действия за справяне с природните бедствия, по-специално горските пожари, съгласно националните стратегически документи (НПУРБ).

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Предвидените инвестиции са насочени към предотвратяване на риска и подготовка за реакция при бедствия. Потенциалните бенефициенти са отговорните органи на национално ниво съгласно българското законодателство. Имайки предвид обхватът на мерките и естеството на проектите, които не генерират приходи, а имат косвени икономически ползи за региона/обществеността в резултат от изпълнението, не съществува потенциал за подкрепа на инвестициите чрез финансови инструменти. Направеният анализ и заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти обосновават прилагането на безвъзмездното финансиране.

Синергия и допълняемост:

Програми за трансгранично сътрудничество

Интервенциите, насочени към повишаване на готовността за реакция на населението, на информираността и общественото съзнание, както и осигуряването на технически средства и оборудване за отговорните органи са допълвани от дейностите, планирани за подкрепа по програмите за трансгранично сътрудничество. Фокусът при трансграничните програми, свързани с инвестиции за намаляване на риска от бедствия чрез обучения, разработване на методология, е върху специалистите и доброволците като част от отговорните органи за реакция и справяне с кризи при природни бедствия.

Дейностите по ПОС допринасят за устойчивостта на проектите, подпомагани по програмите за трансгранично сътрудничество, и подобни мерки в същите области, ще се изключват от техния обхват. Предвидените интервенции по приоритета се осъществяват при ясно разграничаване и допълване със стратегически проекти за намаляване на риска от бедствия по програмите за трансгранично сътрудничество.

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

С планираните мерки, които ще бъдат финансирани по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони ще бъде осигурен цялостен подход, насочен към рисковете от горски пожари. Стратегическият план за развитие на земеделието и селските райони се съсредоточава върху борбата с горските пожари чрез мерки, идентифицирани в годишните планове за защита от пожари, в т.ч. мониторинг на пожарите, залесяване и повторно залесяване, допринасящи за адаптацията и борбата с изменението на климата.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Населението на Република България, структурите на Единната спасителна система (министерства и агенции, общини, фирми, спешни центрове, организации с нестопанска цел, доброволчески организации, отговорни за превенцията и реакцията в случай на природни бедствия, както и за защитата на човешкия живот и здраве).

Подкрепата по приоритета ще бъде насочена към широк кръг потенциални бенефициенти съгласно техните отговорности и правомощия, например общини, регионални администрации (областни администрации), Агенция „Пътна инфраструктура“, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, структури на/в МОСВ, Националния институт по метеорология и хидрология, структури на/в Министерство на вътрешните работи и други.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група –

гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя превенцията и управлението на риска от бедствия с природен характер, насочени към защита живота и здравето на всички граждани на Република България и опазване на имуществото.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Мерките, насочени към наводнения, са с фокус върху РЗПРН. Мерките за превенция и справяне с горски пожари покриват територията на цялата страна. Дейностите, свързани с противодействие на неблагоприятните геодинамични процеси се фокусират върху населените територии, когато се отнасят до свлачища, и върху територии по протежение на републиканската пътна мрежа – когато са насочени и към други видове процеси като свличане на камъни, пропадане на склонове и др.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани чрез ИТИ на ниво NUTS 2. По предварителна оценка на УО на ПОС, като приложими за финансиране чрез ИТИ са идентифицирани мерки за превенция и управление на риска от наводнения, както и мерки, адресиращи неблагоприятни геодинамични процеси. Това осигурява цялостен подход към управлението на тези рискове, като се има предвид, че мерките могат да се изпълняват координирано и допълващо от различните отговорни заинтересовани страни, напр. за наводненията: общината – по поречието на територията на общината, а областния управител – по поречието на територията на областта. Освен това, ИТИ ще се прилагат в партньорство, включващо различни участници като например икономически оператори, научни общности, университети и т.н., които могат да осигурят достатъчно ниво на компетентност при изпълнението на действията.

Необходимостта от такива мерки на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2. Проектите по ПОС чрез ИТИ ще се реализират въз основа на концепции във възможно партньорство между различни заинтересовани страни, координирано с другите програми, финансиращи съответната концепция. Конкретно разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор от РСР, както и от УО преди подписване на договорите за БФП.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Не се планират цели междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 4 „Риск и изменение на климата“.

Въпреки това планираните допустими дейности за превенция на риска от наводнения ще имат цялостен положителен ефект и потенциални ползи също и за териториите на съседните държави, когато се изпълняват в трансгранични райони. Действията свързани с проучвания, анализи, моделирания, прогнози и оценки, вкл. във връзка с разработването на ПУРН допринасят за изпълнението на Действие 1: „Осигуряване на

достатъчна подкрепа за разработването и изпълнението на планове за управление на риска от различни заплахи на Приоритетна област 5 от ревизирия План за действие към Дунавската стратегия. Изграждането на нови и оптимизирането и/или разширяването на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране отговарят на Действие 2 на Приоритетна област 5 на Дунавската стратегия за подобряване на капацитета, разширяване на обхвата на басейновите или регионалните системи за прогнозиране и предупреждение и разработване на процедури за навременна реакция. Изпълнението на зелени мерки допринася към Действие 5 на Приоритетна област 5 от план за действие към Дунавската стратегия за предвиждане на регионалните и местни въздействия на изменението на климата.

В допълнение, подкрепата по приоритета има пряк принос и по отношение мерките от действащата Морска стратегия на Република България и за опазване и възстановяване на Черно море чрез допустимите дейности по отношение на неблагоприятните геодинамични процеси и мерките в ПУРН.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Не се планира използване на ФИ.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
4	RSO2.4	ERDF	Transition	RCO24	Investments in new or upgraded disaster monitoring, preparedness, warning and response systems against natural disasters	euro	2,665,865.00	13,994,595.00
4	RSO2.4	ERDF	Transition	RCO26	Green infrastructure built or upgraded for adaptation to climate change	hectares	0.00	4.00
4	RSO2.4	ERDF	Transition	RCO27	National and sub-national strategies addressing climate change adaptation	strategies	0.00	1.00
4	RSO2.4	ERDF	Transition	RCO28	Area covered by protection measures against wildfires	hectares	0.00	994,882.00
4	RSO2.4	ERDF	Transition	4.1	Инвестиции в подкрепа на мерки за защита от неблагоприятни геодинамични процеси - нови или усъвършенствани	Евро	1,605,000.00	4,969,525.00
4	RSO2.4	ERDF	Less	RCO24	Investments in new or upgraded disaster monitoring, preparedness, warning and	euro	6,552,685.00	34,396,804.00

			developed		response systems against natural disasters					
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	RCO26	Green infrastructure built or upgraded for adaptation to climate change	hectares	0.00		276.00	
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	RCO27	National and sub-national strategies addressing climate change adaptation	strategies	0.00		3.00	
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	RCO28	Area covered by protection measures against wildfires	hectares	0.00		3,552,443.00	
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	4.1	Инвестиции в подкрепа на мерки за защита от неблагоприятни геодинамични процеси - нови или усъвършенствани	Евро	3,190,000.00		35,757,596.00	

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
4	RSO2.4	ERDF	Transition	RCR35	Population benefiting from flood protection measures	persons	0.00	2021	534,000.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
4	RSO2.4	ERDF	Transition	RCR36	Population benefiting from wildfire protection measures	persons	0.00	2021	10,370.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
4	RSO2.4	ERDF	Transition	4.2	Жители, ползващи се от мерки за защита от природни бедствия	лица	0.00	2021	287,500.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	RCR35	Population benefiting from flood protection measures	persons	0.00	2021	1,971,000.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	RCR36	Population benefiting from wildfire protection measures	persons	0.00	2021	15,230.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	4.2	Жители, ползващи се от мерки за защита от природни бедствия	лица	0.00	2021	728,500.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
4	RSO2.4	ERDF	Transition	058. Adaptation to climate change measures and prevention and management of climate related risks: floods and landslides (including awareness raising, civil protection and disaster management systems, infrastructures and ecosystem based approaches)	13,573,004.00
4	RSO2.4	ERDF	Transition	059. Adaptation to climate change measures and prevention and management of climate related risks: fires (including awareness raising, civil protection and disaster management systems, infrastructures and ecosystem based approaches)	12,344,194.00
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	058. Adaptation to climate change measures and prevention and management of climate related risks: floods and landslides (including awareness raising, civil protection and disaster management systems, infrastructures and ecosystem based approaches)	87,239,085.00
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	059. Adaptation to climate change measures and prevention and management of climate related risks: fires (including awareness raising, civil protection and disaster management systems, infrastructures and ecosystem based approaches)	73,083,971.00
4	RSO2.4	Total			186,240,254.00

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
4	RSO2.4	ERDF	Transition	01. Grant	25,917,198.00
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	01. Grant	160,323,056.00
4	RSO2.4	Total			186,240,254.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
4	RSO2.4	ERDF	Transition	08. ITI - Other types of territories targeted	6,550,952.00
4	RSO2.4	ERDF	Transition	33. Other approaches - No territorial targeting	19,366,246.00
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	08. ITI - Other types of territories targeted	53,235,484.00

4	RSO2.4	ERDF	Less developed	33. Other approaches - No territorial targeting	107,087,572.00
4	RSO2.4	Total			186,240,254.00

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
4	RSO2.4	ERDF	Transition	03. Gender neutral	25,917,198.00
4	RSO2.4	ERDF	Less developed	03. Gender neutral	160,323,056.00
4	RSO2.4	Total			186,240,254.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.1.1. Priority: 5. Въздух

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (ERDF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление – поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво (въглища и дърва) с екологични алтернативи (приоритетно в енергийно ефективни жилища); малка пилотна процедура за насърчаване използването на ВЕИ, зелен водород и други иновативни алтернативи;
- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта – въвеждане на зони с ниски емисии;
- Мерки за справяне с вторичното разпрашаване – зелена инфраструктура в градска среда;
- Подобряване на мониторинга на КАВ, надграждане на Националната система за наблюдение на КАВ в реално време и Информационната система за докладване на данни за КАВ;
- Разработване/актуализация на стратегически/ програмни/ планови/ аналитични документи във връзка с КАВ, извършване на научни проучвания, прогнозиране, моделиране;
- Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух (НМЕКАВ).

Фокус на интервенциите са общините с нарушено качество на въздуха, като основен приоритет са тези, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ10 и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО и регистрирани превишения на среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ, отчетени в периода 2017-2021 г. Подкрепа за мерки, адресиращи източници на замърсяване на въздуха, е допустима и за общини, в които няма разположени постоянни пунктове за мониторинг, но е регистрирано наднормено замърсяване по показател ФПЧ10 с мобилните автоматични станции на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС).

Мярката за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво е ключова, предвид високата ефективност и очаквания най-бърз пряк резултат по отношение редуциране на емисиите ФПЧ (причина за преждевременна смърт на над 12 хил. български граждани през 2018 г., Доклад за КАВ в Европа от 2020 г. на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС). Алтернативното отопление изключва изкопаемите горива. Малка пилотна процедура ще насърчи използването на иновативни алтернативи на топлоуредите на твърдо гориво, вкл. възобновяема енергия, зелен водород и други, където е приложимо. Съгласно доклад № 22/2018 на ЕАОС, районите, характеризиращи се с по-нисък социално-икономически статус, обикновено са с по-високи нива на замърсяване с ФПЧ. Една от констатациите е, че в България близо 40% от всички домакинства изпитват затруднения при осигуряване отопление за домовете си. При подбора на крайните получатели на помощта ще се приоритизират различни фактори

като енергийна ефективност на жилището, предоставени помощи за отопление и ефективност на инвестициите от гледна точка на единица разход за спесетни емисии ФПЧ, с цел да се обхванат максимално голям брой домакинства. За целите на КАВ само за домакинства, които получават помощи за отопление, ще бъде допустимо поставянето на фотоволтаични инсталации (вкл. батерии) при условие че новата отоплителна алтернатива е термopомпа тип въздух-въздух. Това ще доведе до значително намаляване на годишните разходи за електрическа енергия на домакинствата. Този подход ще има и допълнителен принос към целите на Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на РБългария за увеличаване използването на енергията от възобновяеми източници в сектори „електрическа енергия“, „топлинна енергия“ и енергия за охлаждане с 1 ktоe. Инвестиции в газ са недопустими, както и подкрепа за печки на дърва/въглища, дори същите да отговарят на изискванията за екодизайн.

Подкрепата за въвеждане на зони с ниски емисии ще бъде концентрирана в градове с лошо качество на въздуха и значителни проблеми с трафика, заложи в НПКАВ 2018-2024 или с обосновани сходни мерки в общинските програми за КАВ.

Зелената инфраструктура включва зелени стени, зелени зони, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения. Мерките ще имат допълнителен положителен ефект и предвид констатациите в Националната стратегия за биоразнообразие, че в България показателят „зелени площи на човек“ в големите населени места варира от 3-15 кв.м./чов., което е далеч от европейските изисквания за 20 кв.м. на човек. Фокусът е върху КАВ чрез инвестиции в растителни видове с най-висока степен на ефективност по отношение улавянето на ФПЧ и пречистването на въздуха по естествен път.

Интервенцията за подобряване на мониторинга на КАВ подкрепя модернизацията и надграждането на Националната система за мониторинг на качеството на въздуха в реално време, управлявана от ИАОС. Значителна част от оборудването е в експлоатация повече от 15 години.

Инвестициите в подмяна на оборудването със съвременни алтернативи и надграждане ще доведат до подобряване на качеството на данните, включително на тези предавани в реално време и др.

Няма да се подкрепят инвестиции в разширяване на системата.

Националната мрежа на експертите по КАВ е ключова, предвид че мерките за повишаване на експертния капацитет са насочени към бенефициентите и органите, ангажирани с разработването и прилагането на политики, свързани с качеството на въздуха, включително контрола върху тяхното прилагане.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

При подмяната на отоплителни уреди инвестиционното търсене е обвързано или с необходимостта от спазване на регулаторни изисквания, или се стимулира с безвъзмездни средства. Тъй като в България няма нормативно ограничение за ползване на твърдо гориво, следва да се прилага грантово финансиране. За ФИ е необходимо да се включи самоучастие от страна на крайните получатели, което рефлектира върху атрактивността на мярката. В условията на наказателни процедури срещу България и предвид факта, че мярката се базира на доброволно участие, ФИ е неприложим. Следва да се отчетат и ограничените възможности на домакинствата – отопление на дърва и въглища обикновено се използва от нискодоходните и социално слаби групи.

За останалите мерки по приоритета е предвидено предоставяне на грантове, тъй като интервенциите не са нито генериращи приходи, нито

спестяващи разходи и предварителната оценка не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

Синергия и допълняемост:

Основната цел на ПОС 2021-2027 г. е постигане съответствие със законодателството за КАВ. Основната мярка ще допълва и надгражда резултатите от проектите за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво – както по интегрирания проект LIFE-IP Clean Air (особено използването на екомениджъри/консултанти като добра практика), така и инвестициите по ОПОС 2014-2020. Мерките за енергийна ефективност от различни източници – програмите по Кохезионната политика, ПВУ и др., имат допълнителен принос към основната цел чрез допълване интервенциите за адресиране на битовото отопление.

Програма „Развите на регионите“

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни и обществени сгради. Подобрената енергийна ефективност на сградния фонд ще доведе до по-нисък разход на енергия, което има и принос за намаляване на емисиите на замърсители на въздуха. Що се отнася до замърсяването от транспорта, ПРР подкрепя подмяна на превозни средства на обществения транспорт. Относно зелените мерки, програмата подкрепя цялостни интервенции в зелени пространства – паркове, алеи, места за отдих и др.

Програма „Транспортна свързаност“

Мерки за интермодалност в градска среда и изграждане на зарядни станции за електромобили по републиканската пътна мрежа.

План за възстановяване и устойчивост

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради. Създаването на „едно гише“ ще улесни осигуряването на подкрепа на гражданите чрез предоставяне на ясна и навременна информация за възможностите, източниците на финансиране и др., вкл. във връзка с подмяната на отоплителните уреди на твърдо гориво.

ПВУ ще финансира мерки за възобновяема енергия в еднофамилни и многофамилни жилищни сгради. Що се отнася до домакинствата, които получават помощи за отопление – те са допустими по ПВУ, освен ако не се намират в градовете с нарушено качество на въздуха (в случая допустими по ПОС). По отношение на инвестициите във ВЕИ, този подход позволява по-голямо регионално покритие и равно третиране на крайните бенефициенти по ПВУ и тези по ПОС, които получават социални помощи за отопление. ПОС осигурява подкрепа за изграждане на фотоволтаични системи до 4 kW с акумулатори (с допълване на енергия от мрежата). По ПВУ ще се финансират фотоволтаични системи до 10 kW с акумулатори.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Жителите на общини с нарушено качество на въздуха, както и публичните структури, ангажирани с разработване и изпълнение на политиките и дейностите, свързани с КАВ, включително и с контрола по реализацията им, населението на Република България.

Потенциални допустими бенефициенти са общини, ИАОС, Асоциацията на еколозите от общините в България (за обучителни и информационно-

образователни мерки; създаване на мрежа от експерти в областта на качеството на въздуха), структури на МОСВ.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя инвестиции в подобряване чистотата на атмосферния въздух с цел опазване здравето на всички граждани в Република България.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Целеви територии са общините с нарушено качество на въздуха съгласно наказателната процедура по Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ10 в атмосферния въздух. Допустими са общини, които имат превишения на допустимите стойности в периода 2017-2021 г. и са с разработени общински програми за КАВ.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за ИТИ на ниво NUTS 2 регион за планиране. По предварителна оценка на УО на ПОС като приложими са идентифицирани зелени мерки в градска среда, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено КАВ, в допълняемост и демаркация с мерки, финансирани по ПРР.

Необходимостта от такива мерки на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2.

Разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор от РСР, както и от всеки УО преди подписване на договорите за предоставяне на БФП.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 5 „Въздух“.

Въпреки това, предвид естеството на проблемите с качеството на въздуха, които се адресират в рамките на приоритета, се очаква планираните

допустими мерки да имат потенциални ползи за околната среда и човешкото здраве също и на териториите на съседните държави, особено когато се прилагат в трансгранични зони. Предвидените дейности допринасят за действие 9 от Приоритетна област 6 от Плана за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Това действие касае предприемане на мерки за постепенно намаляване на замърсяването на въздуха, като минимум - спазване на пределните стойности за замърсителите съгласно Директивата за качеството на въздуха. Като потенциална мярка може да се разглежда насърчаването на устойчивото използване на биомаса за отопление в битовия сектор, по-конкретно допустимата дейност за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Не се планира използване на ФИ.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
5	RSO2.7	ERDF	Transition	RCO36	Green infrastructure supported for other purposes than adaptation to climate change	hectares	0.00	67.23
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	RCO22	Additional production capacity for renewable energy (of which: electricity, thermal)	MW	0.00	7.17
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	RCO36	Green infrastructure supported for other purposes than adaptation to climate change	hectares	19.43	686.14
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	5.2	Жилища с подменени отоплителни устройства на твърдо гориво	брой	4,590.00	69,085.00

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	RCR31	Total renewable energy produced (of which: electricity, thermal)	MWh/year	0.00	2021	9,323.21	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	RCR50	Population benefiting from measures for air quality	persons	0.00	2021	1,392,919.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	5.1	Спестени емисии на ФПЧ10	т/г	0.00	2021	1,123.75	Подкрепени проекти, УО на ПОС	

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	ERDF	Transition	077. Air quality and noise reduction measures	1,135,160.00
5	RSO2.7	ERDF	Transition	080. Other measures to reduce greenhouse gas emissions in the area of preservation and restoration of natural areas with high potential for carbon absorption and storage, e.g. by rewetting of moorlands, the capture of landfill gas	2,082,737.00
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	048. Renewable energy: solar	14,502,941.00
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	077. Air quality and noise reduction measures	205,144,392.00
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	080. Other measures to reduce greenhouse gas emissions in the area of preservation and restoration of natural areas with high potential for carbon absorption and storage, e.g. by rewetting of moorlands, the capture of landfill gas	35,923,892.00
5	RSO2.7	Total			258,789,122.00

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	ERDF	Transition	01. Grant	3,217,897.00

5	RSO2.7	ERDF	Less developed	01. Grant	255,571,225.00
5	RSO2.7	Total			258,789,122.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	ERDF	Transition	08. ITI - Other types of territories targeted	2,082,737.00
5	RSO2.7	ERDF	Transition	33. Other approaches - No territorial targeting	1,135,160.00
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	08. ITI - Other types of territories targeted	23,394,938.00
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	33. Other approaches - No territorial targeting	232,176,287.00
5	RSO2.7	Total			258,789,122.00

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	ERDF	Transition	03. Gender neutral	3,217,897.00
5	RSO2.7	ERDF	Less developed	03. Gender neutral	255,571,225.00
5	RSO2.7	Total			258,789,122.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.1.1.1. Specific objective: RSO2.7. Enhancing protection and preservation of nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution (CF)

2.1.1.1.1. Interventions of the Funds

Reference: points (d)(i), (iii), (iv), (v), (vi) and (vii) of Article 22(3) CPR

The related types of actions – point (d)(i) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation:

- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление – поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво (въглища и дърва) с екологични алтернативи (приоритетно в енергийно ефективни жилища); малка пилотна процедура за насърчаване използването на ВЕИ, зелен водород и други иновативни алтернативи;
- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта – въвеждане на зони с ниски емисии;
- Мерки за справяне с вторичното разпрашаване – зелена инфраструктура в градска среда;
- Подобряване на мониторинга на КАВ, надграждане на Националната система за наблюдение на КАВ в реално време и Информационната система за докладване на данни за КАВ;
- Разработване/актуализация на стратегически/ програмни/ планови/ аналитични документи във връзка с КАВ, извършване на научни проучвания, прогнозиране, моделиране;
- Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух (НМЕКАВ).

Фокус на интервенциите са общините с нарушено качество на въздуха, като основен приоритет са тези, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ10 и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО и регистрирани превишения на среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ, отчетени в периода 2017-2021 г. Подкрепа за мерки, адресиращи източници на замърсяване на въздуха, е допустима и за общини, в които няма разположени постоянни пунктове за мониторинг, но е регистрирано наднормено замърсяване по показател ФПЧ10 с мобилните автоматични станции на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС).

Мярката за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво е ключова, предвид високата ефективност и очаквания най-бърз пряк резултат по отношение редуциране на емисиите ФПЧ (причина за преждевременна смърт на над 12 хил. български граждани през 2018 г., Доклад за КАВ в Европа от 2020 г. на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС). Алтернативното отопление изключва изкопаемите горива. Малка пилотна процедура ще насърчи използването на иновативни алтернативи на топлоуредите на твърдо гориво, вкл. възобновяема енергия, зелен водород и други, където е приложимо. Съгласно доклад № 22/2018 на ЕАОС, районите, характеризиращи се с по-нисък социално-икономически статус, обикновено са с по-високи нива на замърсяване с ФПЧ. Една от констатациите е, че в България близо 40% от всички домакинства изпитват затруднения при осигуряване отопление за домовете си. При подбора на крайните получатели на помощта ще се приоритизират различни фактори като енергийна ефективност на жилището, предоставени помощи за отопление и ефективност на инвестициите от гледна точка на единица разход за спесетни емисии ФПЧ, с цел да се обхванат максимално голям брой домакинства. За целите на КАВ само за домакинства, които получават

помощи за отопление, ще бъде допустимо поставянето на фотоволтаични инсталации (вкл. батерии) при условие че новата отоплителна алтернатива е термомпомпа тип въздух-въздух. Това ще доведе до значително намаляване на годишните разходи за електричество на домакинствата. Този подход ще има и допълнителен принос към целите на Националния план „Енергетика и климат“ за дяловете на енергията от възобновяеми източници в топлинния и охладителния сектор с 1 килотон (близо 10%). Инвестиции в газ са недопустими, както и подкрепа за печки на дърва/въглища, дори същите да отговарят на изискванията за екодизайн.

Подкрепата за въвеждане на зони с ниски емисии ще бъде концентрирана в градове с лошо качество на въздуха и значителни проблеми с трафика, заложи в НПКАВ 2018-2024 или с обосновани сходни мерки в общинските програми за КАВ.

Зелената инфраструктура включва зелени стени, зелени зони, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения. Мерките ще имат допълнителен положителен ефект и предвид констатациите в Националната стратегия за биоразнообразие, че в България показателят „зелени площи на човек“ в големите населени места варира от 3-15 кв.м./чов., което е далеч от европейските изисквания за 20 кв.м. на човек. Фокусът е върху КАВ чрез инвестиции в растителни видове с най-висока степен на ефективност по отношение улавянето на ФПЧ и пречистването на въздуха по естествен път.

Интервенцията за подобряване на мониторинга на КАВ подкрепя модернизацията и надграждането на съществуващите станции, неразделна част от Националната система за мониторинг на качеството на въздуха в реално време, управлявана от ИАОС. Значителна част от оборудването е в експлоатация повече от 15 години. Инвестициите в подмяна на оборудването със съвременни алтернативи и надграждане на модула за отчитане ще доведат до подобряване на качеството на данните, включително на тези предавани в реално време, осигуряване на качеството чрез автоматични проверки и др.

Националната мрежа на експертите по КАВ е ключова, предвид че мерките за повишаване на експертния капацитет са насочени към бенефициентите и органите, ангажирани с разработването и прилагането на политики, свързани с качеството на въздуха, включително контрола върху тяхното прилагане.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

При подмяната на отоплителни уреди инвестиционното търсене е обвързано или с необходимостта от спазване на регулаторни изисквания, или се стимулира с безвъзмездни средства. Тъй като в България няма нормативно ограничение за ползване на твърдо гориво, следва да се прилага грантово финансиране. За ФИ е необходимо да се включи самоучастие от страна на крайните получатели, което рефлектира върху атрактивността на мярката. В условията на наказателни процедури срещу България и предвид факта, че мярката се базира на доброволно участие, ФИ е неприложим. Следва да се отчетат и ограничените възможности на домакинствата – отопление на дърва и въглища обикновено се използва от нискодоходните и социално слаби групи.

За останалите мерки по приоритета е предвидено предоставяне на грантове, тъй като интервенциите не са нито генериращи приходи, нито спестяващи разходи и предварителната оценка не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

Синергия и допълняемост:

Основната цел на ПОС 2021-2027 г. е постигане съответствие със законодателството за КАВ. Основната мярка ще допълва и надгражда

резултатите от проектите за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво – както по интегрирания проект LIFE-IP Clean Air (особено използването на екомениджъри/консултанти като добра практика), така и инвестициите по ОПОС 2014-2020. Мерките за енергийна ефективност от различни източници – програмите по Кохезионната политика, ПВУ и др., имат допълнителен принос към основната цел чрез допълване интервенциите за адресиране на битовото отопление.

Програма „Развиване на регионите“

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни и обществени сгради. Подобрената енергийна ефективност на сградния фонд ще доведе до по-нисък разход на енергия, което има и принос за намаляване на емисиите на замърсители на въздуха. Що се отнася до замърсяването от транспорта, ПРР подкрепя подмяна на превозни средства на обществения транспорт. Относно зелените мерки, програмата подкрепя цялостни интервенции в зелени пространства – паркове, алеи, места за отдих и др.

Програма „Транспортна свързаност“

Мерки за интермодалност в градска среда и изграждане на зарядни станции за електромобили по републиканската пътна мрежа.

План за възстановяване и устойчивост

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради. Създаването на „едно гише“ ще улесни осигуряването на подкрепа на гражданите чрез предоставяне на ясна и навременна информация за възможностите, източниците на финансиране и др., вкл. във връзка с подмяната на отоплителните уреди на твърдо гориво.

ПВУ ще финансира мерки за възобновяема енергия в еднофамилни и многофамилни жилищни сгради. Що се отнася до домакинствата, които получават помощи за отопление – те са допустими по ПВУ, освен ако не се намират в градовете с нарушено качество на въздуха (в случая допустими по ПОС). По отношение на инвестициите във ВЕИ, този подход позволява по-голямо регионално покритие и равно третиране на крайните бенефициенти по ПВУ и тези по ПОС, които получават социални помощи за отопление. ПОС осигурява подкрепа за изграждане на фотоволтаични системи до 4 kW с акумулатори (с допълване на енергия от мрежата). По ПВУ ще се финансират фотоволтаични системи до 10 kW с акумулатори.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Жителите на общини с нарушено качество на въздуха, както и публичните структури, ангажирани с разработване и изпълнение на политиките и дейностите, свързани с КАВ, включително и с контрола по реализацията им, населението на Република България.

Потенциални допустими бенефициенти са общини, ИАОС, Асоциацията на еколозите от общините в България (за обучителни и информационно-образователни мерки; създаване на мрежа от експерти в областта на качеството на въздуха), структури на МОСВ.

Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination – point (d)(iv) of Article 22(3) CPR and Article 6 ESF+ Regulation

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя инвестиции в подобряване чистотата на атмосферния въздух с цел опазване здравето на всички граждани в Република България.

Indication of the specific territories targeted, including the planned use of territorial tools – point (d)(v) of Article 22(3) CPR

Целеви територии са общините с нарушено качество на въздуха съгласно наказателната процедура по Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ10 в атмосферния въздух. Допустими са общини, които имат превишения на допустимите стойности в периода 2017-2021 г. и са с разработени общински програми за КАВ.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за ИТИ на ниво NUTS 2 регион за планиране. По предварителна оценка на УО на ПОС като приложими са идентифицирани зелени мерки в градска среда, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено КАВ, в допълняемост и демаркация с мерки, финансирани по ПРР.

Необходимостта от такива мерки на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2.

Разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор от РСР, както и от всеки УО преди подписване на договорите за предоставяне на БФП.

The interregional, cross-border and transnational actions – point (d)(vi) of Article 22(3) CPR

Не се планират целеви междурегионални, трансгранични и транснационални мерки по приоритет 5 „Въздух“.

Въпреки това, предвид естеството на проблемите с качеството на въздуха, които се адресират в рамките на приоритета, се очаква планираните допустими мерки да имат потенциални ползи за околната среда и човешкото здраве също и на териториите на съседните държави, особено когато се прилагат в трансгранични зони. Предвидените дейности допринасят за действие 9 от Приоритетна област 6 от Плана за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Това действие касае предприемане на мерки за постепенно намаляване на замърсяването на въздуха, като минимум - спазване на пределните стойности за замърсителите съгласно Директивата за качеството на въздуха. Като потенциална мярка може да се разглежда насърчаването на устойчивото използване на биомаса за отопление в битовия сектор, по-конкретно допустимата дейност за подмяна

на отоплителни устройства на твърдо гориво.

The planned use of financial instruments – point (d)(vii) of Article 22(3) CPR

Не се планира използване на ФИ.

2.1.1.1.2. Indicators

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR and Article 8 ERDF and CF Regulation

Table 2: Output indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
5	RSO2.7	CF		RCO22	Additional production capacity for renewable energy (of which: electricity, thermal)	MW	0.00	1.97
5	RSO2.7	CF		RCO36	Green infrastructure supported for other purposes than adaptation to climate change	hectares	10.98	137.99
5	RSO2.7	CF		5.2	Жилища с подменени отоплителни устройства на твърдо гориво	брой	1,667.00	19,078.00

Reference: point (d)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 3: Result indicators

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Baseline or reference value	Reference Year	Target (2029)	Source of data	Comments
5	RSO2.7	CF		RCR31	Total renewable energy produced (of which: electricity, thermal)	MWh/year	0.00	2021	2,562.23	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
5	RSO2.7	CF		RCR50	Population benefiting from measures for air quality	persons	0.00	2021	1,361,468.00	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
5	RSO2.7	CF		5.1	Спестени емисии на ФПЧ10	т/г	0.00	2021	310.92	Подкрепени проекти,	

										УО на ПООС	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------	--

2.1.1.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference: point (d)(viii) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	CF		048. Renewable energy: solar	3,985,746.00
5	RSO2.7	CF		077. Air quality and noise reduction measures	65,739,132.00
5	RSO2.7	CF		080. Other measures to reduce greenhouse gas emissions in the area of preservation and restoration of natural areas with high potential for carbon absorption and storage, e.g. by rewetting of moorlands, the capture of landfill gas	6,944,546.00
5	RSO2.7	Total			76,669,424.00

Table 5: Dimension 2 - form of financing

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	CF		01. Grant	76,669,424.00
5	RSO2.7	Total			76,669,424.00

Table 6: Dimension 3 – territorial delivery mechanism and territorial focus

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	CF		33. Other approaches - No territorial targeting	76,669,424.00
5	RSO2.7	Total			76,669,424.00

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	--------------------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Specific objective	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
5	RSO2.7	CF		03. Gender neutral	76,669,424.00
5	RSO2.7	Total			76,669,424.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

2.2. Technical assistance priorities

2.2.1. Priority for technical assistance pursuant to Article 36(4) CPR: 6. Техническа помощ

Reference: point (e) of Article 22(3) CPR

2.2.1.1. Intervention from the Funds

The related types of actions – point (e)(i) of Article 22(3) CPR

Подкрепа за процесите, влияещи върху ефективното изпълнение на програмата чрез прилагане на научени уроци, опит и експертен капацитет, придобити през предходните програмни периоди.

Индикативни мерки за подобряване капацитета на (потенциални) бенефициенти, заинтересовани страни и УО: ефективното изпълнение изисква специфичен капацитет за подготовка и управление на проекти в сектор „околна среда“. Предвижда се извършване на анализи за идентифициране на пропуски и нужди с цел ефективното им адресиране, като се поставя акцент върху по-стратегическо и целенасочено подпомагане по време на целия проектен цикъл. Въвеждане на редовна комуникация, и консултации на местно и регионално ниво между представители на УО и (потенциални) бенефициенти и техни партньори. Научените уроци през периода 2014-2020 г. показват, че са нужни повече усилия за подобряване капацитета на бенефициентите по приоритет „Води“, по-специално ВиК оператори. Добрата практика за сътрудничество с международни институции с доказана експертиза за повишаване на административния капацитет, стратегическо планиране, изработване на проучвания, анализи и др. ще продължи.

- *Дейности за укрепване капацитета на (потенциални) бенефициенти и техни партньори:* имат практическа насоченост, свързани са с разработване и изпълнение на специфични програми за обучение с акцент върху подготовката и изпълнението на инфраструктурни проекти, наемане на експерти и лектори, семинари, обмен на опит и добри практики, представяне на новостите и изискванията в екологичното законодателство и съответните отговорности на бенефициентите (вкл. онлайн); разработване и разпространение на учебни материали, предоставяне на методическа помощ и писмени инструкции относно изискванията за подготовка на проекти и последващо устойчиво управление на придобитите активи/резултати и др. За намаляване на административната тежест се предвижда разработване на нови процедури или адаптиране на съществуващите към новите изисквания, например относно техническото и финансово изпълнение на проектите и последващо отчитане, новите функционалности на ИСУН2020, прилагане на опростени разходи при управлението на проекти и комуникация.

Примерни теми: въвеждащи обучения след подписване на договор за БФП – отчетни документи по ПОС, показатели; прилагане на ЗУТ и условията на FIDIC, изпълнение на „зелени“ обществени поръчки“; финансови и технически измерения на финансиране или управление на ВиК услугите и/или активите, за постигане на целевите показатели за качество и ефективност на предоставяните услуги; прилагане на ФИ, подобряване на кредитоспособността, комбиниране на различни финансови източници, и др.

- *Дейности за укрепване и поддържане на капацитета на служителите на УО:* акцент върху управлението на ПОС, приключване на ОПОС 2014-2020 г., навременна подготовка на периода след 2027 г. Надграждането на капацитета на УО съобразява изготвената Стратегия за развитие на административния капацитет на служителите на УО 2020-2023 г. и Плана за изпълнение към нея. След 2023 г. Стратегията се надгражда на база натрупания опит и необходимостта от допълнителни знания и умения. Мерките се отнасят до извършване на задълбочени анализи, разработване и

изпълнение на учебни програми; организиране на практически семинари (вкл. онлайн), обучения, работни срещи, обмен на опит, добри практики и др.

Примерни теми (в зависимост от специфичните оперативни и професионални компетенции): оценка на проекти, използване на ФИ; подобро изпълнение на обществени поръчки по сключени договори; обучения според функциите на съответните отдели; участия в организирани от ЕК обучения, форуми, конференции, срещи; организиране и участие в съвместни семинари с УО в страната и други ДЧ на ЕС; командировки (настаняване, транспорт, дневни, такси за участие) и др.

- *Дейности за укрепване на капацитета и взаимодействие със заинтересовани страни - КН, медии, НПО, гражданско общество:* изграждането на капацитет и взаимодействието със заинтересованите страни, ангажирани с ПОС, са ключови, партньорите допринасят за вземане на съответните решения. Това са не само членовете на КН, но и органите, отговорни за конкретните политики и др. Мерките се отнасят до организирането и провеждането на обучения, семинари, кръгли маси, обществени консултации (вкл. онлайн), представяне на добри практики и посещения на място на проекти по ПОС, обмен на информация, опит и знания, организиране на открити обществени дискусии, други събития за заинтересованите страни, медиите и организациите на гражданския сектор и необходимата логистична и техническа подкрепа. След консултиране и преценяване на подходящи инвестиции добавената стойност за навременното изпълнение на съответните проекти по програмата, ще се разгледа използването и на приложими инструменти на граждански мониторинг.

Примерни теми: представяне на добри практики и определяне на общи подходи за оценка на допустимостта на инвестиционните намерения по отношение на ПУРБ и ПУРН и за наблюдение на изпълнението на разрешителните, др.

Индикативни мерки за успешно управление и администриране на програмата, с цел осигуряване на ефективна система за изпълнение: дейности, свързани с подготовка, изпълнение, оценка, мониторинг и контрол на програмата, осигуряване на добра работна среда и експертен и мотивиран човешки ресурс. Допустимо е наемане на външни услуги и експертиза. Назначаването и задържането на висококвалифицирани и опитни служители е условие за оптималното изпълнение на програмата за постигане на по-голяма ефективност и ефикасност. Основната предпоставка за стабилна рамка за изпълнение е осигуряването на подходящи условия на труд, капацитет, опит и знания, заедно със справедлив и достатъчно мотивиращ механизъм за възнаграждение, чрез прилагане на качествена и прозрачна система за оценка на резултатите. Тези мерки ще допринесат за по-голямата ангажираност и мотивация на служителите, подобрена работна среда за изпълнение на програмата, улесняваща качествено управление на процесите.

Примерни мерки: дейности, възложени на външни изпълнители за извършване на оценки, анализи, проучвания, изследвания, събиране на данни, оценка и подбор на проекти (организиране на оценителни комисии, наемане на външни експерти); мониторинг, финансов контрол и одит, оценка на риска, мерки за борба с измами, нередности, борба с корупцията; юридически, преводачески услуги; оценки на програмата, приключване на ОПОС 2014-2020 г. и подготовка на програмен период 2028+ и др.; възнаграждения за служителите, ангажирани с управлението, планирането мониторинга, оценката и контрола на програмата в съответствие с националното законодателство или разработените правила (вкл. свързаните с тях разходи), логистично и техническо осигуряване на необходими съоръжения, материално и техническо оборудване, информационни системи и софтуерни програми за управлението на ПОС (ако е необходимо); други дейности, свързани с изпълнение на ПОС.

Индикативни мерки за постигане на ефективна и ефикасна комуникация, видимост и прозрачност: основният фокус е развитието на екологична осведоменост сред всички заинтересовани страни, широката общественост, ученици и студенти. Добрите практики за организиране на информационни кампании по ключови процедури продължават, както и редовно сътрудничество с медии и информационни мрежи.

Социологическо проучване, проведено през 2020 г. показва, че трябва да се предприемат допълнителни действия за комуникиране на мерките и резултатите от програмата с медиите, както и с неправителствените организации, които имат водеща роля при информиране за дейностите по опазване на околната среда. Информацията за ползите от мерките за отделния гражданин трябва да се представя редовно. Мерките се отнасят до: осигуряване на видимост и комуникация, съгласно Годишните планове за действие (ГПД) и осигуряване на сътрудничество с партньори, чрез организиране на национални информационни кампании, информационни дни и събития, конференции, обществени консултации; специално организирани събития за операциите със стратегическо значение (в сътрудничество с електронни, социални, печатни медии); събития за медии и за организации на гражданското общество (напр. пресконференции, медийни обучения, публични дискусии и др.); медийно покритие; взаимодействие с информационни мрежи (ОИЦ, представителства на ЕК и ЕП, мрежи в ЕС, напр. Европа директно) и др.; провеждане на социологически проучвания, обучителни и информационни кампании в онлайн обучителни платформи; производство и разпространение на промоционални и информационни материали и изработване на аудио и видео клипове; логистична подкрепа за обмен на опит и добри практики с други ДЧ на ЕС, вкл. чрез инициативата TAIEX-REGIO PEER 2 PEER.

Синергия и допълване:

- **Приоритет ТП подкрепя:** практически обучения относно спецификите при подготовка, изпълнение, отчитане и завършване на конкретните проекти по ПОС, по отношение на секторното законодателство и политиките за околната среда и изменението на климата;
- **Програма „Техническа помощ“ подкрепя:** повишаване на капацитета за координация, управление, контрол и одит и други хоризонтални теми, напр. държавни помощи, често срещани грешки при търговете, борба с корупцията, откриване на нередности, ИСУН и др.

The main target groups - point (d)(iii) of Article 22(3) CPR:

Широка общественост, представители на средствата за масово осведомяване, партньори в рамките на ТРГ и членове на КН; потенциални бенефициенти, бенефициенти и техните партньори; заинтересовани страни, администрация, отговорна за формиране и прилагане на политиките по околна среда и изменение на климата; структури подкрепящи изпълнението на програмата; ученици и студенти. УО на програмата е директен бенефициент по приоритет „Техническа помощ“.

2.2.1.2. Indicators

Reference: point (e)(ii) of Article 22(3) CPR

Table 2: Output indicators

Fund	Category of region	ID	Indicator	Measurement unit	Milestone (2024)	Target (2029)
------	--------------------	----	-----------	------------------	------------------	---------------

ERDF	Transition	ТП1	Обучени служители на (потенциални) бенефициенти/партньори с цел повишаване административния им капацитет	лица	10.00	60.00
ERDF	Transition	ТП2	Обучения за служители на УО с цел повишаване на административния капацитет	брой	4.00	20.00
ERDF	Transition	ТП3	Служители на УО, подкрепени чрез ТП	лица	10.00	10.00
ERDF	Transition	ТП4	Проведени информационни кампании	брой	0.00	1.00
ERDF	Transition	ТП5	Извършени вътрешни/външни оценки по програмата	брой	0.00	1.00
ERDF	Less developed	ТП1	Обучени служители на (потенциални) бенефициенти/партньори с цел повишаване административния им капацитет	лица	110.00	660.00
ERDF	Less developed	ТП2	Обучения за служители на УО с цел повишаване на административния капацитет	брой	36.00	220.00
ERDF	Less developed	ТП3	Служители на УО, подкрепени чрез ТП	лица	105.00	111.00
ERDF	Less developed	ТП4	Проведени информационни кампании	брой	1.00	5.00
ERDF	Less developed	ТП5	Извършени вътрешни/външни оценки по програмата	брой	1.00	3.00

2.2.1.3. Indicative breakdown of the programmed resources (EU) by type of intervention

Reference point (e)(iv) of Article 22(3) CPR

Table 4: Dimension 1 - intervention field

Priority	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
6	ERDF	Transition	179. Information and communication	1,072,459.00
6	ERDF	Transition	180. Preparation, implementation, monitoring and control	11,634,270.00
6	ERDF	Transition	181. Evaluation and studies, data collection	1,196,941.00
6	ERDF	Transition	182. Reinforcement of the capacity of Member State authorities, beneficiaries and relevant partners	1,436,330.00
6	ERDF	Less developed	179. Information and communication	1,167,541.00
6	ERDF	Less developed	180. Preparation, implementation, monitoring and control	12,665,730.00
6	ERDF	Less developed	181. Evaluation and studies, data collection	1,303,059.00
6	ERDF	Less developed	182. Reinforcement of the capacity of Member State authorities, beneficiaries and relevant partners	1,563,670.00

6	Total			32,040,000.00
---	-------	--	--	---------------

Table 7: Dimension 6 – ESF+ secondary themes

Priority	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
----------	------	--------------------	------	--------------

Table 8: Dimension 7 – ESF+*, ERDF, Cohesion Fund and JTF gender equality dimension

Priority	Fund	Category of region	Code	Amount (EUR)
6	ERDF	Transition	03. Gender neutral	15,340,000.00
6	ERDF	Less developed	03. Gender neutral	16,700,000.00
6	Total			32,040,000.00

* In principle, 40 % for the ESF+ contributes to gender tracking. 100 % is applicable when Member State chooses to use Article 6 ESF+

3. Financing plan

Reference: points (g)(i), (ii) and (iii) of Article 22(3), Article 112(1), (2) and (3), and Articles 14 and 26 CPR

3.1. Transfers and contributions (1)

Reference: Articles 14, 26 and 27 CPR

Programme amendment related to	☐ contribution to InvestEU
	☐ transfer to instruments under direct or indirect management
	☐ transfer between ERDF, ESF+, Cohesion Fund or to another Fund or Funds

(1) Applicable only to programme amendments in accordance with Articles 14 and 26 except complementary transfers to the JTF in accordance with Article 27 CPR. Transfers shall not affect the annual breakdown of financial appropriations at the MFF level for a Member State.

Table 15A: Contributions to InvestEU* (breakdown by year)

Contribution from		Contribution to	Breakdown by year							
Fund	Category of region	InvestEU window	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* For each new request for contribution, a programme amendment shall set out the total amounts for each year by Fund and by category of region.

Table 15B: Contributions to InvestEU* (summary)

Fund	Category of region	Sustainable Infrastructure (a)	Innovation and Digitisation (b)	SME (c)	Social Investment and Skills (d)	Total (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Total						

* Cumulative amounts for all contributions done through programme amendments during the programming period. With each new request for contribution, a programme amendment shall set out the total amounts for each year by Fund and by category of region.

Justification, taking into account how those amounts contribute to the achievement of policy objectives selected in the programme in accordance with Article 10(1) of the InvestEU Regulation

--

Table 16A: Transfers to instruments under direct or indirect management (breakdown by year)

Transfers from		Transfers to	Breakdown by year							
Fund	Category of region	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

Table 16B: Transfers to instruments under direct or indirect management* (summary)

Fund	Category of region	Total
Total		

* Cumulative amounts for all transfers done through programme amendments during programming period. With each new request for transfer, a programme amendment shall set out the total amounts transferred for each year by Fund and by category of region.

Transfers to instruments under direct or indirect management - Justification

--

Table 17A: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds* (breakdown by year)

Transfers from		Transfers to		Breakdown by year							
Fund	Category of region	Fund	Category of region	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Transfer to other programmes. Transfers between ERDF and ESF+ can only be done within the same category of region.

Table 17B: Transfers between ERDF, ESF+ and Cohesion Fund or to another Fund or Funds (summary)

	ERDF			ESF+			CF	EMFAF	AMIF	ISF	BMVI	Total
	More developed	Transition	Less developed	More developed	Transition	Less developed						
Total												

* Cumulative amounts for all transfers done through programme amendments during the programming period. With each new request for transfer, a programme amendment shall set out the total amounts transferred for each year by Fund and category of region.

Transfers between shared management funds, including between cohesion policy funds - Justification

--

3.2. JTF: allocation in the programme and transfers (1)

3.3. Transfers between categories of region resulting from the mid-term review

Table 19A: Transfers between categories of region resulting from the mid-term review within the programme (breakdown by year)

Transfers from	Transfers to	Breakdown by year			
Category of region*	Category of region*	2025	2026	2027	Total

* Applicable to ERDF and ESF+ only

Table 19B: Transfers between categories of region resulting from the mid-term review, to other programmes (breakdown by year)

Transfers from	Transfers to	Breakdown by year			
Category of region*	Category of region*	2025	2026	2027	Total

* Applicable to ERDF and ESF+ only

3.4. Transfers back (1)

Table 20A: Transfers back (breakdown by year)

Transfers from	Transfers to		Breakdown by year							
InvestEU or other Union instrument	Fund	Category of region	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

(1) Applicable only to programme amendments for resources transferred back from other Union instruments, including elements of AMIF, ISF and BMVI, under direct or indirect management, or from InvestEU.

Table 20B: Transfers back* (summary)

From	To								
InvestEU / Instrument	ERDF			ESF+			Cohesion Fund		
	More developed	Transition	Developed	More developed	Transition	Developed			

* Cumulative amounts for all transfers done through programme amendments during programming period. With each new request for transfer, a programme amendment shall set out the total amounts transferred for each year by Fund and by category of region.

3.5. Financial appropriations by year

Reference: point (g)(i) of Article 22(3) CPR and Article 3, 4 and 7 JTF Regulation

Table 10: Financial appropriations by year

Fund	Category of region	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Total
							Financial appropriation without flexibility amount	Flexibility amount	Financial appropriation without flexibility amount	Flexibility amount	
ERDF*	Transition		7,149,619.00	12,838,617.00	16,195,531.00	16,697,189.00	7,906,491.00	7,906,491.00	7,968,573.00	7,968,573.00	84,631,084.00
ERDF*	Less developed		77,719,744.00	165,464,826.00	211,076,982.00	217,565,801.00	103,508,422.00	103,508,422.00	104,161,748.00	104,161,748.00	1,087,167,693.00
Total ERDF			84,869,363.00	178,303,443.00	227,272,513.00	234,262,990.00	111,414,913.00	111,414,913.00	112,130,321.00	112,130,321.00	1,171,798,777.00
CF			22,625,000.00	40,625,000.00	86,947,829.00	86,947,829.00	30,661,415.00	30,661,415.00	30,661,414.00	30,661,414.00	359,791,316.00
Total CF			22,625,000.00	40,625,000.00	86,947,829.00	86,947,829.00	30,661,415.00	30,661,415.00	30,661,414.00	30,661,414.00	359,791,316.00
Total			107,494,363.00	218,928,443.00	314,220,342.00	321,210,819.00	142,076,328.00	142,076,328.00	142,791,735.00	142,791,735.00	1,531,590,093.00

* Amounts after the complementary transfer to the JTF.

3.6. Total financial appropriations by fund and national co-financing

Reference: point (g)(ii) of Article 22(3), Article 22(6) and Article 36 CPR

For programmes under the Investment for jobs and growth goal where technical assistance in accordance with Article 36(4) CPR was chosen in the Partnership Agreement

Table 11: Total financial appropriations by fund and national co-financing

Policy / JTF specific objective number or technical assistance	Priority	Basis for calculation Union support	Fund	Category of region*	Union contribution (a)=(g)+(h)	Breakdown of Union contribution		National contribution (b)=(c)+(d)	Indicative breakdown of national contribution		Total (e)=(a)+(b)	Co-financing rate (f)=(a)/(e)
						Less flexibility amount (g)	Flexibility amount (h)		Public (c)	Private (d)		
2	1	Public	ERDF	Transition	936,975.00	761,217.00	175,758.00	401,561.00	401,561.00		1,338,536.00	69.999985083%
2	1	Public	ERDF	Less developed	323,842,943.00	261,982,644.00	61,860,299.00	57,148,755.00	57,148,755.00		380,991,698.00	84.999999213%
2	1	Public	CF		283,121,892.00	234,866,599.00	48,255,293.00	49,962,687.00	49,962,687.00		333,084,579.00	84.999999550%
2	2	Public	ERDF	Transition	26,338,000.00	21,397,529.00	4,940,471.00	11,287,715.00	11,287,715.00		37,625,715.00	69.999986711%
2	2	Public	ERDF	Less developed	233,771,979.00	189,116,985.00	44,654,994.00	41,253,879.00	41,253,879.00		275,025,858.00	84.999998909%
2	3	Public	ERDF	Transition	12,881,014.00	10,464,799.00	2,416,215.00	5,520,435.00	5,520,435.00		18,401,449.00	69.999983697%
2	3	Public	ERDF	Less developed	96,958,490.00	78,437,533.00	18,520,957.00	17,110,322.00	17,110,322.00		114,068,812.00	84.999998247%
2	4	Public	ERDF	Transition	25,917,198.00	21,055,661.00	4,861,537.00	11,107,371.00	11,107,371.00		37,024,569.00	69.999991897%
2	4	Public	ERDF	Less developed	160,323,056.00	129,698,235.00	30,624,821.00	28,292,305.00	28,292,305.00		188,615,361.00	84.999995493%
2	5	Public	ERDF	Transition	3,217,897.00	2,614,285.00	603,612.00	1,379,099.00	1,379,099.00		4,596,996.00	69.999956493%
2	5	Public	ERDF	Less developed	255,571,225.00	206,752,151.00	48,819,074.00	45,100,805.00	45,100,805.00		300,672,030.00	84.999998337%
2	5	Public	CF		76,669,424.00	63,601,888.00	13,067,536.00	13,529,899.00	13,529,899.00		90,199,323.00	84.999993902%
TA36(4)	6	Public	ERDF	Transition	15,340,000.00	12,462,529.00	2,877,471.00	6,574,286.00	6,574,286.00		21,914,286.00	69.999990874%
TA36(4)	6	Public	ERDF	Less developed	16,700,000.00	13,509,975.00	3,190,025.00	2,947,059.00	2,947,059.00		19,647,059.00	84.999992365%
Total			ERDF	Transition	84,631,084.00	68,756,020.00	15,875,064.00	36,270,467.00	36,270,467.00		120,901,551.00	69.999985939%
Total			ERDF	Less developed	1,087,167,693.00	879,497,523.00	207,670,170.00	191,853,125.00	191,853,125.00		1,279,020,818.00	84.999998202%
Total			CF		359,791,316.00	298,468,487.00	61,322,829.00	63,492,586.00	63,492,586.00		423,283,902.00	84.999998346%
Grand total					1,531,590,093.00	1,246,722,030.00	284,868,063.00	291,616,178.00	291,616,178.00		1,823,206,271.00	84.0053107189%

* For ERDF: less developed transition, more developed, and where applicable, special allocation for outermost and northerly sparsely populated regions. For ESF+, less developed, transition, more developed and, where applicable, additional allocation for outermost regions. For Cohesion Fund: not applicable. For technical assistance, application of categories of region depends on selection of a fund.

** Indicate the total JTF resources, including the complementary support transferred from the ERDF and the ESF+. The table shall not include the amounts in accordance to Article 7 JTF Regulation. In case of technical assistance financed from the JTF, the JTF resources should be split into resources related to Articles 3 and 4 JTF Regulation. For Article 4 JTF Regulation, there is no flexibility amount.

4. Enabling conditions

Reference: point (i) of Article 22(3) CPR

Table 12: Enabling conditions

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
1. Effective monitoring mechanisms of the public procurement market			Yes	Monitoring mechanisms are in place that cover all public contracts and their procurement under the Funds in line with Union procurement legislation. That requirement includes: 1. Arrangements to ensure compilation of effective and reliable data on public procurement procedures above the Union thresholds in accordance with reporting obligations under Articles 83 and 84 of Directive 2014/24/EU and Articles 99 and 100 of Directive 2014/25/EU.	Yes	Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки – обн., ДВ бр. 102/2019 г., в сила от 01.01.2020 г. https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=144178 https://www.eufunds.bg/bg/node/8221 (Информацията продължава по-долу предвид нейния обем и относимостта ѝ към всеки от критериите по т.1-4).	Детайлизирана е нормативната уредба относно мониторинга на обществените поръчки, чрез: - приети в края на 2019 г. промени в чл. 229 от в ЗОП, част от които засягат правомощията на изпълнителния директор на АОП във връзка с осъществяването на мониторинг на обществените поръчки (изменени са т. 14 и т. 24 в ал. 1, а ал. 4 и ал. 9 са допълнени); - изменение на чл. 114 от ППЗОП и създаване на приложение № 3 към същия член (в приложението е посочена информацията, която различните органи с функции, засягащи обществените поръчки, следва ежегодно да предоставят на АОП за целите на мониторинга). (Информацията продължава по-долу предвид нейния обем и относимостта ѝ към всеки от критериите по т.1-4).
			Yes	2. Arrangements to ensure the data cover at least the following elements: a. Quality and intensity of competition: names of winning	Yes	(продължение) Постановление № 49 от 23 март 2020 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки, приет с	(продължение) Изградена е и функционира централизирана електронна система - ЦАИС ЕОП. Съгласно чл. 39а от ЗОП, тя се

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				<p>bidder, number of initial bidders and contractual value;</p> <p>b. Information on final price after completion and on participation of SMEs as direct bidders, where national systems provide such information.</p>		<p>Постановление № 73 на Министерския съвет от 2016 г. (ДВ, бр. 28 от 2016 г.) – обн., ДВ. бр. 29/2020 г., в сила от 01.04.2020 г.</p> <p>https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=147144</p> <p>https://www.eufunds.bg/bg/node/8221</p>	<p>използва при възлагането на обществени поръчки, включително чрез динамична система за покупки, рамково споразумение и квалификационна система, както и при провеждане на конкурси за проект.</p> <p>Считано от 1 януари 2020 г., използването на ЦАИС ЕОП е задължително за определени групи възложители, а от 14 юни 2020 г. – и за останалите възложители.</p> <p>Системата е съставена от 32 модула, част от които възложителите са длъжни да използват (Електронна регистрация, Електронно обявяване, Електронен подател, Електронна документация, ЕЕДОП, Обмен на информация в хода на процедурата, Електронна оферта, Отваряне на оферти и заявления за участие, Динамична система за покупки, Квалификационна система, Провеждане на вътрешен конкурентен избор по Рамково споразумение, Електронен каталог, Електронно фактуриране и др.).</p> <p>Проведени са обучения за работа с ЦАИС ЕОП, предназначени за различни целеви групи. Осигурено е и предоставяне на практическа помощ на ползвателите на системата, включително чрез създадения през 2019 г. Център за обслужване на потребители.</p>
				3. Arrangements to ensure monitoring and analysis of the	Yes	(продължение) Линкове за достъп до:	(продължение) Системата е съставена от 32 модула,

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				data by the competent national authorities in accordance with article 83 (2) of directive 2014/24/EU and article 99 (2) of directive 2014/25/EU.		<ul style="list-style-type: none"> Централизираната автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП): https://www.eop.bg ЦАИС ЕОП – Регистър: https://app.eop.bg/today ЦАИС ЕОП – Бюлетин: https://app.eop.bg/today/reporting/bulletin ЦАИС ЕОП – Статистики: https://app.eop.bg/today/reporting/statistics 	<p>част от които възложителите са длъжни да използват (Електронна регистрация, Електронно обявяване, Електронен подател, Електронна документация, ЕЕДОП, Обмен на информация в хода на процедурата, Електронна оферта, Отваряне на оферти и заявления за участие, Динамична система за покупки, Квалификационна система, Провеждане на вътрешен конкурентен избор по Рамково споразумение, Електронен каталог, Електронно фактуриране и др.).</p> <p>Проведени са обучения за работа с ЦАИС ЕОП, предназначени за различни целеви групи. Осигурено е и предоставяне на практическа помощ на ползвателите на системата, включително чрез създадения през 2019 г. Център за обслужване на потребители.</p>
				4. Arrangements to make the results of the analysis available to the public in accordance with article 83 (3) of directive 2014/24/EU and article 99 (3) directive 2014/25/EU.	Yes	<p>(продължение)</p> <ul style="list-style-type: none"> Регистър на обществените поръчки, открити преди задължителното използване на ЦАИС ЕОП: https://www.aop.bg 	<p>Вж. посочената информация срещу критериите по т. 1-4.</p> <p>В допълнение, чл. 229, ал. 1, т. 14 и 24 и ал. 9 от ЗОП и чл. 114, ал. 5 от ППЗОП.</p>
				5. Arrangements to ensure that all information pointing to suspected bid-rigging situations is communicated to the competent national bodies in accordance with Article 83(2) of Directive 2014/24/EU and	Yes	<p>Закон за обществените поръчки /ЗОП/ - чл. 106, ал. 2 и 7,</p> <p>Правилник за прилагане на Закона за обществените поръчки /ППЗОП/ - Приложение № 3 към чл. 114, ал. 2 (ново - ДВ, бр. 29 от 2020 г., в сила от</p>	<p>Вж. чл. 106, ал. 2 и 7 от ЗОП и Приложение № 3 към чл. 114, ал. 2 от ППЗОП (ново - ДВ, бр. 29 от 2020 г., в сила от 01.04.2020 г.) /част Б, т. 17/;</p> <p>чл. 15 и други свързани разпоредби от</p>

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				Article 99(2) of Directive 2014/25/EU.		01.04.2020 г.), част Б, т. 17 Закон за защита на конкуренцията /33К/: https://www.cpc.bg/General/Legislation.aspx	33К.
2. Tools and capacity for effective application of State aid rules			Yes	Managing authorities have the tools and capacity to verify compliance with State aid rules: 1. For undertakings in difficulty and undertakings under a recovery requirement.	Yes	Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 14 от Закона за държавните помощи, министърът на финансите дава методически указания по прилагането на закона, нормативните актове по неговото прилагане и на правилата в областта на държавните помощи. https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137177456	За програмен период 2021-2027 звеното по държавните помощи е разработило Методическо Указание към УО на ОП за осигуряване на съответствие с приложимите правила по държавните помощи, което е налично на следната страница на МФ: https://stateaid.minfin.bg/bg/page/573 Раздел VI на Приложение 4 от Указанието съдържа методология за определяне на предприятия в затруднено положение. В нея се посочват елементите от отчетите, които участват в коефициентите за определяне на затруднено положение, както и практически указания за тяхното тълкуване от УО на ОП. Раздел V на Приложение 4 от Указанието съдържа методология за проверка на предприятия, от които се изисква възстановяване на средства. Посочени са два източника за проверка: Официалния регистър на ЕК, намиращ се на адрес: http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseff/index.cfm?clear=1&policy_area_id=3 и регистъра на МФ на адрес: https://stateaid.minfin.bg/bg/page/483 .

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
							Базовите разпоредби относно реда за възстановяване на неправомерна и несъвместима помощ са уредени в Закона за държавните помощи и в правилника за неговото прилагане.
				2. Through access to expert advice and guidance on State aid matters, provided by State aid experts of local or national bodies.	Yes	<p>В чл. 26 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление е определено задължение за Министъра на финансите да съгласува режима по държавните помощи за всяка процедура/мярка разработена от УО на ОП.</p> <p>https://www.eufunds.bg/bg/node/10446</p> <p>В изпълнение на своите задължения министърът на финансите е издал НАРЕДБА № 4 от 2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление:</p> <p>https://stateaid.minfin.bg/bg/page/525</p>	<p>Звеното предоставя обучения чрез Школата по публични финанси. През програмния период 2014-2020 г. звеното по държавните помощи изпълняваше и проект, който включваше тематични обучения за УО на ОП.</p> <p>През програмен период 2021-2027 г. Звеното по държавните помощи ще продължи да предоставя подобни обучения на УО в областта на държавните помощи, като допълнително ще бъде разработена дигитална платформа по държавните помощи.</p>
3. Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights			Yes	<p>Effective mechanisms are in place to ensure compliance with the Charter of Fundamental Rights of the European Union ('the Charter') which include:</p> <p>1. Arrangements to ensure compliance of the programmes supported by the Funds and their</p>	Yes	Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г., утвърдени със Заповед на заместник	Утвърдени са национални Насоки за прилагане на Хартата. Целта им е подпомагане на органите по управление, контрол и одит по програмите, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП в практическото прилагане и гарантиране на Хартата.

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				implementation with the relevant provisions of the Charter.		министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8223	<p>Националните органи следва да разработят и инкорпорират в правилата си за работа процедури за проверка на правата от Хартата и да докладват на КН случаите на несъответствие и жалби в контекста на изпълнението на фондовете.</p> <p>Насоките включват: Приложение № 1, в което са изведени трите етапа на изпълнение на фондовете, отговорните национални органи, както и приложимият набор права от Хартата, които следва да бъдат гарантирани; Приложение № 2, чрез което се прави проверка за потенциално нарушение на основните права по Хартата при извършването на действията и/или подготовката на документите и Приложение № 3, в което са посочени компетентните органи на национално ниво по основните права на ЕС. Изискванията на Насоките и приложенията към тях ще бъдат инкорпорирани в описанието на системите за управление и контрол на програмите.</p>
			Yes	2. Reporting arrangements to the monitoring committee regarding cases of non-compliance of operations supported by the Funds with the Charter and complaints regarding the Charter submitted in accordance with the arrangements made pursuant to Article 69(7).	Yes	<p>Проект на ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ за програмен период 2021 – 2027 г.</p> <p>Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със</p>	<p>Докладването на жалбите по Хартата и на случаите на несъответствие на подкрепяните от фондовете операции с Хартата пред КН ще бъде регламентирано в ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ, за програмен период 2021 – 2027 г. Към</p>

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
						<p>средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г., утвърдени със Заповед на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8223</p>	<p>20.07.2022 г. проектът на постановление е на финален етап, като предстои инициране на процедурите по обществено обсъждане и междуведомствено съгласуване.</p> <p>Установените случаи на неспазване на Хартата в контекста на фондовете на ЕС ще се докладват от съответния УО, който следва да поддържа актуална систематизирана информация за тези случаи.</p> <p>Получените жалби от граждани или други външни източници/заинтересовани страни във връзка с нарушени права по Хартата в хода на изпълнение на програмите ще се разглеждат от съответния компетентен орган на национално ниво и ще се докладват пред КН от УО въз основа на информация, предоставена от разгледалите жалбите компетентни органи, съгласно Приложение № 3. Компетентните органи ще поддържат информация за получените жалби и резултатите от разглеждането им съобразно вътрешните си правила и процедури.</p>
4. Implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities			Yes	<p>A national framework to ensure implementation of the UNCRPD is in place that includes:</p> <p>1. Objectives with measurable goals, data collection and monitoring mechanisms.</p>	Yes	<p>Законът за хората с увреждания (ЗХУ) и Правилника за неговото прилагане са достъпни на: https://www.mlsp.government.bg/normativni-aktove- Информация за НСХУ и всички</p>	<p>Националната рамка, гарантираща изпълнението на Конвенцията, включва ЗХУ и Правилник за прилагане на ЗХУ, Правила за дейността и организацията на работа на Националния съвет за хората с увреждания. Съветът е консултативен</p>

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
(UNCRPD) in accordance with Council Decision 2010/48/EC						<p>документи по неговото функциониране, както и ЗХУ и Правилника към него са достъпни на: https://saveti.government.bg/web/cc_11/1</p> <p>Информация за Съвета за наблюдение е достъпна на: https://www.ombudsman.bg/pictures/Протокол%201.pdf</p> <p>https://mlsp.government.bg/uploads/38/khu/rms-6-11-2019-ap-2019-2020.pdf</p> <p>https://mlsp.government.bg/strategicheski-dokumenti</p>	<p>орган към МС с представители на правителството, национално представителни организации на и за хора с увреждания, национално представителни организации на работниците и служителите и представители на национално равнище организации на работодателите и Националното сдружение на общините в Република България. Създадена е информационна система за хората с увреждания, съдържаща данни за здраве, квалификация, образование, възможности за социално включване, професионална реализация, социално-икономически статус, демографски и др. Данните се използват за наблюдение и анализ на социално-икономическия статус на хората с увреждания, за планиране на дейности за разработване на секторни политики. Налична услуга Profile, позволява индивидуален достъп до информация за допустими услуги според конкретното увреждане на човека. Приета Националната стратегия за хората с увреждания 2021-2030 и план за действие за стратегията.</p>
				2. Arrangements to ensure that accessibility policy, legislation and standards are properly reflected in the preparation and implementation of the programmes.	Yes	<p>Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г.,</p>	<p>Утвърдени са национални Насоки за гарантиране на зачитането на Конвенцията при изпълнение на програмите. В приложение към насоките са разработени контролни листа за правата от КПХУ, приложими към отделните етапи и документи в рамките на процеса на</p>

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
						утвърдени със Заповед на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8224	програмиране, управление, наблюдение и контрол на средствата от фондовете, както и за проверка на потенциални нарушения на КПХУ, които да бъдат прилагани от органите в системата за управление и контрол. Изискванията на Насоките и приложенията към тях ще бъдат инкорпорирани в описанието на системите за управление и контрол на програмите.
				3. Reporting arrangements to the monitoring committee regarding cases of non-compliance of operations supported by the Funds with the UNCRPD and complaints regarding the UNCRPD submitted in accordance with the arrangements made pursuant to Article 69(7).	Yes	<p>Проект на ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ за програмен период 2021 – 2027 г.</p> <p>Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г., утвърдени със Заповед на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8224</p>	<p>Докладването на жалбите по КПХУ и на случаите на несъответствие на подкрепяните от фондовете операции с КПХУ пред КН ще бъде регламентирано в ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ, за програмен период 2021 – 2027 г. Към 20.07.2022 г. проектът на постановление е на финален етап, като предстои инициране на процедурите по обществено обсъждане и междуведомствено съгласуване.</p> <p>Установените случаи на неспазване на КПХУ в контекста на фондовете на ЕС ще се докладват от съответния УО, който следва да поддържа актуална систематизирана информация за тези случаи.</p> <p>Получените жалби от граждани или други външни източници/заинтересовани страни във връзка с нарушени права по КПХУ в</p>

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
							хода на изпълнение на програмите ще се разглеждат от съответния компетентен орган на национално ниво и ще се докладват пред КН от УО въз основа на информация, предоставена от разгледалите жалбите компетентни органи, съгласно Приложение № 3. Компетентните органи ще поддържат информация за получените жалби и резултатите от разглеждането им съобразно вътрешните си правила и процедури.
2.4. Effective disaster risk management framework	ERDF	RSO2.4. Promoting climate change adaptation and disaster risk prevention, resilience taking into account eco-system based approaches	Yes	A national or regional disaster risk management plan, established on the basis of risk assessments, taking due account of the likely impacts of climate change and the existing climate adaptation strategies, is in place and includes: 1. Description of key risks, assessed in accordance with Article 6(1) of Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council, reflecting the current and evolving risk profile with an indicative 25 to 35 years timespan. The assessment shall build, for climate-related risks, on climate change projections and scenarios.	Yes	Доклади, изготвени по Споразумението за предоставяне на консултантски услуги, засилващи устойчивостта към рискове от бедствия, между МВР на Р България и Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР). https://www.eufunds.bg/bg/node/8238 https://drive.google.com/drive/folders/1ms0TnL1NsGV4Paeg8_A9F7INKRYz8AAy?usp=sharing	1. В резултат на ратифицирано Споразумение за предоставяне на консултантски услуги, засилващи устойчивостта към рискове от бедствия, между МВР на Р България и МБВР е изготвено предложение за Национален план за управление на риска от бедствия (НПУРБ), което включва: 1.1. Описание на основните рискове, оценени в съответствие с член 6, пар. 1 от Решение № 1313/2013/ЕС на ЕП и на Съвета, отразяващо настоящия и развиващ се рисков профил за ориентировъчен период от 25-35 години. Оценката на свързаните с климата рискове се основава на прогнози и сценарии за изменението на климата. 1.2. Описание на мерките за превенция на бедствия, готовност и реагиране с цел справяне с основните установени рискове. Мерките се

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
							степенуват по важност в зависимост от рисковете и икономическото им въздействие, пропуските по отношение на капацитета, ефективността и ефикасността, като се вземат под внимание възможни алтернативи.
				2. Description of the disaster prevention, preparedness and response measures to address the key risks identified. The measures shall be prioritised in proportion to the risks and their economic impact, capacity gaps , effectiveness and efficiency, taking into account possible alternatives.	Yes	Доклади, изготвени по Споразумението за предоставяне на консултантски услуги, засилващи устойчивостта към рискове от бедствия, между МВР на Р България и Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР). https://www.eufunds.bg/bg/node/8238 https://drive.google.com/drive/folders/1ms0TnL1NsGV4Paeg8_A9F7INKRYz8AAy?usp=sharing	По критерий 2 – виж критерий 1.
				3. Information on financing resources and mechanisms available for covering the operation and maintenance costs related to prevention, preparedness and response.	Yes	Доклади, изготвени по Споразумението за предоставяне на консултантски услуги, засилващи устойчивостта към рискове от бедствия, между МВР на Р България и Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР). https://www.eufunds.bg/bg/node/8238 https://drive.google.com/drive/folders/1ms0TnL1NsGV4Paeg8_A9F7INKRYz8AAy?usp=sharing	3. Предоставените доклади по всеки компонент са одобрени от МВР, като предстои да бъде изготвен проект на РМС за приемане на Национален профил на риска от бедствия и НПУРБ, като част от Националния план за защита при бедствия. Предложението за НПУРБ съдържа анализ на националните източници за финансиране. Също така е включена информация за фондовете на ЕС и различните международни възможности за инвестиции в УРБ. В плана са включени и се насърчават и различни механизми за трансфер на

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
							<p>риска.</p> <p>Националните източници за финансиране обхващат следните четири механизма:</p> <ul style="list-style-type: none"> • финансиране на дейности за УРБ, предоставяно по реда на Закона за защита при бедствия; • финансиране на дейности за УРБ от годишните бюджети на министерства, ведомства и общини; • финансиране от държавния бюджет по решение на Министерския съвет, предоставяно от резерва за непредвидени и/ или извънредни разходи; • доброволна схема – Фонд общинска солидарност.
2.5. Updated planning for required investments in water and wastewater sectors	ERDF CF	RSO2.5. Promoting access to water and sustainable water management	Yes	For each or both sectors, a national investment plan is in place and includes:	Yes	Национален инвестиционен план за водоснабдяване и канализация (НИПВИК), приет с Решение на Министерски съвет от 31.03.21 г. https://www.eufunds.bg/bg/node/8239	1. НИПВИК съдържа изготвена актуализирана оценка за всички агломерации, като цяло, и за изпълнение на чл. 3, 4 и 5 на Директива 91/271/ЕИО. Изброени са населените места за постигане на съответствие с Директива 98/83/ЕО, в т.ч. на изискванията за изменение на директивата.
				1. An assessment of the current state of implementation of Council Directive 91/271/EEC and of Council Directive 98/83/EC .			
				2. The identification and planning of any public investments, including an indicative financial estimation:	Yes	Национален инвестиционен план за водоснабдяване и канализация (НИПВИК), приет с Решение на Министерски съвет от 31.03.21 г. https://www.eufunds.bg/bg/node/8239	2. Необходимите инвестиции за всяка агломерация за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО и с чл. 3, 4 и 5 е представена в приложенията към НИПВИК по агломерации.
				(a) required to implement the Directive 91/271/EEC, including			

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				a prioritisation with regard to the size of agglomerations and the environmental impact, with investments broken down for each wastewater agglomeration; (b) required to implement Directive 98/83/EC; (c) required to match the needs stemming from Directive (EU) 2020/2184 , regarding in particular the revised quality parameters set out in Annex I of that Directive.			Приоритизация е била извършена въз основа на 6 критерия. В резултат, инвестициите са планирани за различни времеви хоризонти. Включени са общите инвестиции за постигане на съответствие с Директивата за питейните води. Извършена е приоритизация въз основа на населението и големината на населеното място.
				3. An estimate of investments needed to renew existing wastewater and water supply infrastructure, including networks, based on their age and depreciation plans.	Yes	Национален инвестиционен план за водоснабдяване и канализация (НИПВИК), приет с Решение на Министерски съвет от 31.03.21 г. https://www.eufunds.bg/bg/node/8239	3. НИПВИК съдържа актуализация на оценката на необходимите инвестиции за реконструкция на съществуващата ВиК инфраструктура и изготвен анализ за потенциалните източници и начини за публично финансиране, която съгласно получената на 28.02.2022 г. неофициална оценка на ЕК е „надеждна“.
				4. An indication of potential sources of public financing, when needed to complement user charges.	Yes	Национален инвестиционен план за водоснабдяване и канализация (НИПВИК), приет с Решение на Министерски съвет от 31.03.21 г. https://www.eufunds.bg/bg/node/8239	4. Допускания за необходими ресурси за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО и за Директивата за питейните води, са включени в НИПВиК. Допълнителни източници за финансиране са държавния бюджет – основно чрез МРРБ, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДОС) към МОСВ, общинските бюджети и ВиК операторите, чрез своята инвестиционна програма, заложен в одобрен пет годишен бизнес план.

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
2.6. Updated planning for waste management	ERDF	RSO2.6. Promoting the transition to a circular and resource efficient economy	Yes	<p>One or more waste management plans as referred to in Article 28 of Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council are in place, covering the entire territory of the Member State, and include:</p> <p>1. An analysis of the current waste management situation in the geographical entity concerned, including the type, quantity and source of waste generated and an evaluation of their future development taking into account the expected impacts of measures set out in the waste prevention programmes developed in accordance with Article 29 of Directive 2008/98/EC.</p>	Yes	<p>Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/</p>	<p>1. Приложение № 1 към НПУО представя подробен Доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 г. до 2018 г. Глава 1.1. „Анализ на текущото състояние на отпадъците” представя анализ на ситуацията по отношение на управлението на отпадъците в България по отношение на техния вид, количество и източник на генериране за: битови отпадъци, промишлени неопасни отпадъци, строителни отпадъци, опасни отпадъци, масово разпространени отпадъци, утайки от ПСОВ, медицински и биологични отпадъци. Оценката на бъдещото развитие на управлението на отпадъците, като се вземе предвид очакваното въздействие от мерките, включени в Програмата за предотвратяване на отпадъците, разработена в съответствие с чл.29 от Директива 2008/98/ЕО, изменена с Директива 2018/851/ЕО е представен в Приложението към НПУО под заглавие „Прогнози/сценарии за бъдещо развитие на политиката за управление на отпадъците през следващия програмен период (Приложение № 2 към НПУО).</p>
				<p>2. An assessment of existing waste collection schemes, including the material and</p>	Yes	<p>Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/</p>	

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
				territorial coverage of separate collection and measures to improve its operation, as well as the need for new collection schemes.		paduci/strategicheski-dokumenti/	и териториален обхват на разделното събиране на отпадъци, мерките за подобряване на функционирането му, както и необходимостта от въвеждане на нови схеми за сметосъбиране е представена в Приложение 1 към НПУО – Подробен доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък по отношение на управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 до 2018 г., Глава 1.8 „Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците по принципа „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” .
				3. An investment gap assessment justifying the need for the closure of existing waste installations and additional or upgraded waste infrastructure, with an information of the sources of revenues available to meet operation and maintenance costs.	Yes	Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/	3. Оценка на недостига на инвестиции, която обосновава необходимостта от закриване на съществуваща инсталация за третиране на отпадъци и от допълнителна и модернизирана инфраструктура за управление на отпадъците, включително информация за наличните източници на приходи, необходими за покриване на разходите за експлоатация и поддръжка, е представена в: А. Приложение 1 към НПУО „Подробен доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 г. до 2019 г., глава 1.9. Анализ и оценка на техническия капацитет за третиране на отпадъци, раздели 1 – 8. Б. Приложения към НПУО 2021-2028,

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
							приложения 6 – 9. Информация за наличните източници на приходи, необходими за покриване на разходите за експлоатация и поддръжка, е представена в Приложение 1 към НПУО – Подробен доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 г. до 2019 г., глава 1.12. „Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България“.
			Yes	4. Information on the location criteria for how future site locations identification will be determined and on the capacity of future waste treatment installations.	Yes	Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/	4. Информация за това как ще се определят местоположенията на бъдещите площадки, както и информация за капацитета на бъдещите инсталации за третиране на отпадъци е включена в Приложение 1 към НПУО – „Подробен доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в управлението на отпадъците в страна през периода от 2008 г. до 2019 г., глава 1.9. Анализ и оценка на техническия капацитет за третиране на отпадъци, раздел IX: „Определяне на бъдещите местоположения на обектите, както и капацитета на бъдещите инсталации за третиране на отпадъци“.
2.7. Prioritised action framework for the necessary conversation measures involving Union	ERDF CF	RSO2.7. Enhancing protection and preservation of	Yes	For interventions supporting nature conservation measures in connection with Natura 2000 areas within the scope of Council Directive 92/43/EEC :	Yes	Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за периода 2021-2027 г. на България е достъпна в Информационната система за мрежата Натура 2000 – http://natura2000.moew.government.bg/	НРПД 2021-2027 г. представлява инструмент за стратегическо многогодишно планиране с цел осигуряване на всеобхватен преглед на необходимите мерки за управлението на мрежата „Натура

Enabling condition	Fund	Specific objective	Fulfilment of enabling condition	Criteria	Fulfilment of criteria	Reference to relevant documents	Justification
co-financing		nature, biodiversity and green infrastructure, including in urban areas, and reducing all forms of pollution		A priority action framework pursuant to Article 8 of Directive 92/43/EEC is in place and includes all elements required by the template for the priority action framework for 2021-2027 agreed by the Commission and the Member States, including the identification of the priority measures and an estimate of financing needs.		Home/Documents	<p>2000“ в България и свързаната с нея екологична инфраструктура. Включени са 74 административни и консервационни мерки за запазване и/или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от интерес за България и Европейския съюз, като същевременно се взема под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености. Финансирането на мерките се осигурява от Европейския фонд за регионално развитие/Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Механизма за възстановяване и устойчивост и националния бюджет.</p> <p>В процеса на разработване на документа са включени всички заинтересовани страни и е проведено обществено обсъждане.</p> <p>С официално писмо Ref. Areas(2022) 609803-26/01/2022 ЕК уведомява българските власти, че НРПД 2021 - 2027 г. е одобрена.</p>

5. Programme authorities

Reference: point (k) of Article 22(3) and Articles 71 and 84 CPR

Table 13: Programme authorities

Programme authorities	Name of the institution	Contact name	Position	Email
Managing authority	Главна дирекция Оперативна програма „Околна среда“, Министерство на околната среда и водите	Галина Симеонова	Ръководител на Управляващия орган	galina.simeonova@moew.government.bg
Audit authority	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“, Министерство на финансите	Катя Дойчевска	Директор	aeuf@minfin.bg
Body which receives payments from the Commission	Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите	Мануела Милошева	Директор	natfund@minfin.bg
Accounting function in case this function is entrusted to a body other than the managing authority	Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите	Мануела Милошева	Директор	natfund@minfin.bg

The repartition of the reimbursed amounts for technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR if more bodies are identified to receive payments from the Commission

Reference: Article 22(3) CPR

Table 13A: The portion of the percentages set out in point (b) of Article 36(5) CPR that would be reimbursed to the bodies which receive payments from the Commission in case of technical assistance pursuant to Article 36(5) CPR (in percentage points)

6. Partnership

Reference: point (h) of Article 22(3) CPR

В изпълнение на разпоредбите на чл. 8 от Общия Регламент за периода 2021-2027 г. и предвид спецификата на Програма „Околна среда“ партньорството с широк кръг организации е водещ принцип при нейното разработване, изпълнение и управление. Партньорството се гарантира чрез Тематичната работна група (ТРГ) за разработване на ПОС 2021-2027 г. съгл. разпоредбите на чл. 7 от Постановление на МС № 142/7.06.2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Р България за управление на средствата от фондовете на ЕС за програмния период 2021 – 2027 г. Опитът от двата програмни периода 2007-2013 г. и 2014-2020 г. показва ключовото значение на партньорството на ниво ЕК за ефективното управление и изпълнение на програмата.

През август 2019 г. е сформирана вътрешноевропейска работна група (ВВРГ) със задача да подготви необходимите анализи, които да послужат за основа на работата на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г. В състава на ВВРГ са включени представители на специализираните дирекции на МОСВ, отговорни за формиране политиките по околна среда и изменение на климата, които се планират като обект на подпомагане в рамките на ПОС 2021-2027. За целите на ВВРГ е подготвен първи работен вариант на програма, на базата на който е разработен първият проект на ПОС. Работният вариант включва стратегия за приноса на програмата към целите на политиката/тематичните цели, определени за програмен период 2021-2027 г., като същата е изготвена въз основа на анализ на ангажиментите на страната по отношение Европейското и национално законодателство по околна среда и изменение на климата; анализ на настоящата ситуация; изводи от минал опит; предизвикателства за административния капацитет и управлението и стъпва на основата на релевантни национални документи (планове, програми и стратегии), както и документи на ниво ЕС. Изготвена е още обосновка на избраните цели на политиката/тематичните цели, приоритетите на програмата, вкл. специфичните цели на всеки приоритет.

В резултат от дейността на тази работна група са изготвени всички документи, необходими за изготвяне на първи проект на програмата.

Като следваща стъпка, УО на ОПОС инициира формиране на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г., в изпълнение на чл. 7, ал. 1 от ПМС № 142/07.06.2019 г. и със състав в съответствие с разпоредбите на чл. 7 ал. 4 на същото ПМС, като в документа са определени състава и основните задължения на участниците в работните групи, както и процедурата за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ.

За да се осигури представителство на юридически лица с нестопанска цел, работещи в обществена полза в областите, съгл. чл. 7 ал. 4, т. 14 от ПМС 142/07.06.2019 г., на 24.9.2019 г. УО на ПОС стартира процедура за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г. Поканата е публикувана на сайта на Единния информационен портал и в нея са посочени сроковете за кандидатстване, документите за попълване и критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, като:

- Организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;
- Организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;
- Екологични организации;
- Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата;
- Организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на подхода „Водено от общностите местно развитие“.

Подадени са заявления от съответните представители на НПО сектора, като поради липса на заявка

за участие от страна на организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи, е извършено повторно публикуване на покана (на 21.10.2019 г.), което да осигури тяхното представителство. Включването на възможно най-широк кръг ведомства, организации и различни заинтересовани страни в процеса на подготовка на програмата е добра практика, която УО на ПОС продължава да следва. Съставът на ТРГ за изготвяне на ПОС 2021-2027 г. е определен със Заповед РД-949/17.12.2019 г., и е съгласуван на национално ниво с дирекция „Централно координационно звено“ в МС. Заповедта е изменяна и допълвана, като са включени представители на различни заинтересовани страни, ведомства и организации, както следва:

Министерство на околната среда и водите:

- Главна дирекция “Оперативна програма “Околна среда”
- Дирекция „Национална служба за защита на природата”
- Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество“
- Дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“
- Дирекция „Управление на водите“
- Дирекция „Опазване чистотата на въздуха“
- Дирекция „Екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда и предотвратяване на замърсяването”
- Дирекция „Политика по изменение на климата“
- Изпълнителна агенция по околна среда,

Администрация на МС:

- Дирекция „Централно координационно звено“
- Дирекция „Добро управление“
- Дирекция „Икономическа и социална политика“

Министерство на финансите:

- Дирекция „Икономическа и финансова политика“
- Дирекция „Държавни помощи и реален сектор“
- Дирекция „Национален фонд“
- Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“
- Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от Европейските земеделски фондове”
- МВР,
- МРРБ,
- МВнР,
- МТСП,
- Агенция за хората с увреждания,
- Министерство на младежта и спорта,
- Министерство на енергетиката,
- МЗ,
- МЗХГ,
- Министерство на икономиката,
- МОН,
- МТИТС,

- Министерство на туризма,
- Министерство на културата,
- АПИ,
- Агенция за социално подпомагане,
- Фонд мениджър на финансовите инструменти в България,
- Държавен фонд „Земеделие“,
- НСИ,
- Комисия за защита от дискриминация,
- Шестте регионални съвета за развитие на ниво NUTS 2
- Асоциация на индустриалния капитал в България,
- Българска търговско-промишлена палата,
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България,
- Българска стопанска камара,
- Конфедерация на независимите синдикати в България,
- Национално представителни организации на и за хората с увреждания,
- Национално сдружение на общините в република България (НСОРБ),
- БАН,
- Съвет на ректорите,
- Селскостопанска академия,
- Юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, работещи в сферата на:
- екологични организации,
- образованието, науката и културата,
- равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности,
- социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи.

В заповедта са определени функциите на Тематичната работна група, които са:

- да изготви проект на програма „Околна среда“ за програмен период 2021-2027;
- да осъществи функциите, предвидени в чл. 10, ал. 1, т. 1-7 от ПМС № 142/2019 г.;
- да обсъди и отрази получени предложения по време на обществените обсъждания и консултации на програмата, както и получени бележки и коментари от страна на ЕК по представения проект на ПОС 2021-2027 г.

Организацията и дейността на ТРГ са уредени във Вътрешни правила за работата на ТРГ, а актуална информация за хода на изготвянето на програмата се публикува в секция „Оперативна програма „Околна среда“ на Единния информационен портал на европейските структурни и инвестиционни фондове – <https://www.eufunds.bg/bg/opus/term/419>.

Съгласно вътрешните правила, публикувани на интернет страницата на програмата, комуникация с членовете на групата се осъществява от секретариата на ТРГ, който изпраща своевременно документи и материали за информация, преди и след заседанията, обработва, обобщава и разпространява получената обратна връзка и коментари (след отразяването им от УО в проектите на документи и в съгласувателна таблица) с цел гарантиране спазване принципите на партньорство и добра комуникация с всички включени заинтересовани страни.

При изпълнение на функциите си работната група взаимодейства с тематичните работни групи за разработване на останалите програми и работната група за разработване на Споразумението за партньорство за програмен период 2021-2027 г., като регулярно обменя информация по напредъка

в разработването на Споразумението за партньорство и програмите.

Едновременно с разработването на програмата, съгласно чл. 20, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, за програма "Околна среда" 2021-2027 г. се разработва Доклад за екологична оценка (ЕО). За същия са проведени консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, за което е осигурен публичен достъп до документацията на интернет страницата на ОПОС за нормативно определените срокове.

Съблюдавайки принципа за партньорство и приемственост, съставът на ТРГ впоследствие преминава в състав на Комитет за наблюдение на ПОС 2021-2027 г. отново с представителство на широк кръг заинтересовани страни, които са ангажирани с наблюдението през целия инвестиционен цикъл на програмата, от процеса на планиране и изпълнение до етапа на мониторинг, оценка и постигане на нейните цели. Предвидено е представителите на КН на ОПОС да участват в обучения и представяне на добри практики, както и посещения на място на обекти, финансирани по ПОС 2021-2027 г.

Принципите за партньорство, заложи в Делегиран регламент (ЕС) № 240/2014 на Комисията от 7 януари 2014 г. относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на Европейските структурни и инвестиционни фондове ще продължат да бъдат прилагани от УО на програмата и занапред.

7. Communication and visibility

Reference: point (j) of Article 22(3) CPR

Усилията ще са насочени към информиране на широката общественост и потенциалните бенефициенти за възможностите по ПОС и Кохезионната политика. УО счита, че гражданите са не само крайни потребители на резултатите от реализираните проекти, но и партньори в общата цел за опазване на околната среда. Включването и активното участие на гражданския сектор в повишаване осведомеността и ангажираността на населението по въпроси, свързани с околната среда, е сред стимулите, допринасящи за подобряване здравето и повишаване качеството на живот на населението. Биха могли да се търсят и възможности за граждански контрол и ангажиране на студенти в мониторинга на ефективността на инвестициите чрез използване на публични отворени данни.

В изпълнение на чл. 48 (2) от Регламент (ЕС) 2021/1060 са определени служители за комуникация. Те осигуряват обмен на информация и добри практики в рамките на мрежата INFORM EU, както и с представителството на ЕК, мрежата „Европа Директно“ и с други мултипликатори.

През 2014-2020 г., въз основа на проведени проучвания, програмата се открояваше като най-разпознаваемата сред останалите. УО ще насочи усилията си към поддържане на високо ниво на обществена осведоменост за ползите за отделния гражданин.

Цели:

1. Осигуряване на публичност на приоритетите и дейностите, прозрачност при изпълнението на програмата и постигнатите резултати, повишаване информираността и представяне на положителното въздействие на фондовете за околната среда и за подобряване качеството и стандарта на живот;
2. Информирание на потенциалните бенефициенти и партньори за възможностите за финансиране и техните отговорности с цел осигуряване активното включване в процеса на изпълнение;
3. Повишаване на екологичното съзнание и ангажиране на подрастващото поколение като гаранция за устойчивост на екологичните мерки.

Целеви аудитории

- Широка общественост – пълнолетни граждани в активна възраст;
- Деца и подрастващи – ученици и студенти;
- Потенциални бенефициенти, бенефициенти и техни партньори;
- Администрация - звена и органи, ангажирани с управлението на фондовете на ЕС в сектор околна среда и с функции в управлението и администрирането на програмата;
- Разпространители на информация, гражданско общество, екологични НПО, медии, информационни мрежи.

Комуникационни дейности

- Обучителни и информационни кампании;
- Информационни събития, включително с фокус върху операциите от стратегическо значение;
- Управление на интернет страницата на ПОС: www.eufunds.bg/bg/opos и присъствие в социални мрежи;
- Срещи и информационни дни с (потенциални) бенефициенти, редовни онлайн проучвания, социологически проучвания, кръгли маси, фокус групи, открити дискусии и др.

Комуникационни канали

- Електронни и печатни медии (пресконференции, публикации, интервюта, репортажи, рекламни спотове, аудио и/или видео излъчвания, прессъобщения, семинари и др.);

- Онлайн комуникация (напр. Youtube – за визуализиране на атрактивни проекти; Facebook, Instagram – възможности за предаване на посланията на програмата към широката общественост; TikTok – кампании, насочени към подрастващите), ИСУН;
- Интернет страница на ПОС и Информационния портал за ЕСИФ: <http://www.eufunds.bg>;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, дискусии, обучения и др.);
- Комитет за наблюдение;
- Мрежата от областни информационни центрове (ОИЦ) в България, представителството на ЕС и ЕП; Мрежата “Европа Директно“;
- Икономически и социални партньори;
- Други.

Бюджет

Общият бюджет от 2 905 662 евро включва сумата за информация и комуникация по приоритет ТП (от ЕФРР - 2 240 000 евро и 665 662 евро национално съ-финансиране по код 179).

Индикатори за мониторинг и оценка с базова стойност 0 и целева стойност до 2029 г.

- брой срещи /информационни дни с потенциални бенефициенти за представяне на открити покани и допустими дейности - целева стойност 20;
- брой обучителни семинари/информационни срещи за бенефициенти за изпълнение на проекти - целева стойност 30;
- брой проведени кампании и информационни събития (вкл. онлайн) - целева стойност 6;
- брой публикации в сайта на ПОС - целева стойност 120;
- брой посещения на сайта и в социалните мрежи на ПОС (уеб анализи, показатели на социалните медии) - целева стойност 720 000;
- брой излъчвания/публикации в електронните/печатните медии - целева стойност 7 200;
- брой хора, обхванати от информационни кампании и от комуникационни мерки - целева стойност 250 000;
- ниво на обществена осведоменост - базова стойност за 2021 г. 60% ниво на осведоменост, целева стойност 65%.

8. Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs

Reference: Articles 94 and 95 CPR

Table 14: Use of unit costs, lump sums, flat rates and financing not linked to costs

Intended use of Articles 94 and 95 CPR	Yes	No
From the adoption, the programme will make use of reimbursement of the Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates under the priority according to Article 94 CPR	☐	☒
From the adoption, the programme will make use of reimbursement of the Union contribution based on financing not linked to costs according to Article 95 CPR	☐	☒

Appendix 1: Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates

A. Summary of the main elements

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	Estimated proportion of the total financial allocation within the priority to which the SCO will be applied in %	Type(s) of operation covered		Indicator triggering reimbursement		Unit of measurement for the indicator triggering reimbursement	Type of SCO (standard scale of unit costs, lump sums or flat rates)	Amount (in EUR) or percentage (in case of flat rates) of the SCO
					Code(1)	Description	Code(2)	Description			

(1) This refers to the code for the intervention field dimension in Table 1 of Annex I to the CPR and the Annex IV to the EMFAF regulation

(2) This refers to the code of a common indicator, if applicable

Appendix 1: Union contribution based on unit costs, lump sums and flat rates

B. Details by type of operation

C. Calculation of the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates

1. Source of data used to calculate the standard scale of unit costs, lump sums or flat rates (who produced, collected and recorded the data, where the data is stored, cut-off dates, validation, etc.)

2. Please specify why the proposed method and calculation based on Article 94(2) CPR is relevant to the type of operation.

3. Please specify how the calculations were made, in particular including any assumptions made in terms of quality or quantities. Where relevant, statistical evidence and benchmarks should be used and, if requested, provided in a format that is usable by the Commission.

4. Please explain how you have ensured that only eligible expenditure was included in the calculation of the standard scale of unit cost, lump sum or flat rate.

5. Assessment of the audit authority(ies) of the calculation methodology and amounts and the arrangements to ensure the verification, quality, collection and storage of data.

Appendix 2: Union contribution based on financing not linked to costs

A. Summary of the main elements

Priority	Fund	Specific objective	Category of region	The amount covered by the financing not linked to cost	Type(s) of operation covered		Conditions to be fulfilled/results to be achieved triggering reimbursement by the Commission	Indicator		Unit of measurement for the conditions to be fulfilled/results to be achieved triggering reimbursement by the Commission	Envisaged type of reimbursement method used to reimburse the beneficiary(ies)
					Code (1)	Description		Code (2)	Description		

(1) This refers to the code for the intervention field dimension in Table 1 of Annex I to the CPR and the Annex IV to the EMFAF regulation

(2) This refers to the code of a common indicator, if applicable

B. Details by type of operation

Appendix 3: List of planned operations of strategic importance with a timetable

Article 22(3) CPR

Като операции със стратегическо значение се определят проектите за:

- изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации над 10 000 екв.ж. Те ще бъдат конкретно посочени при определяне спецификите на процедурата за БФП, като същите са 8 – за ВиК обособени територии - В. Търново, Габрово, Плевен, София-град, София-област, Търговище, Хасково и Добрич. Дейността е с ключов принос за постигане на целите на ПОС във ВиК сектора, за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, пряко свързана с качеството на живот на гражданите и опазването на околната среда;
- постепенно премахване на използването на отоплителни уреди на твърдо гориво. Те ще бъдат конкретно посочени при определяне спецификите на условията за предоставяне на БФП, отчитайки средногодишните и среднодневни превишения на замърсителите, в съответствие с общинските програми за КАВ и пр. Това са проектите на общини в обхвата на Решение на Съда на ЕС по дело С-488/15 от 5 април 2017 г., с ключов принос за постигане на целите на ПОС за постигане на стандарти за качество на въздуха, пряко свързани със здравето на гражданите и качеството на живот;
- планираните пилотни инвестиции в отоплителни системи, използващи водородни технологии – като алтернативна опция за битово отопление на твърдо гориво.

Като мерки за видимост се предвиждат: организиране на специални встъпителни медийни събития с отразяване на напредъка по време на изпълнението на проектите; пресконференции, посещение на проекти; публикуване на редовна информация за напредъка на Единния информационен портал в раздела за ПОС 2021-2027 г., и др.

Проект - Изграждане на ВиК инфраструктура в Столична община

Обявяване на процедура – 2 Q/ 3 Q 2024

Представяне на проектно предложение – 3 Q/ 4 Q 2024

Оценка и подписване на договор за БФП – 4 Q 2024 / 1 Q 2025

Начало на изпълнението – 2026

Край на изпълнението – 2029

Проект - Изграждане на ВиК инфраструктура на територията на 7 регионални ВиК оператора

Обявяване на процедура – 2 Q 2024

Представяне на проектно предложение – 4 Q 2024

Оценка и подписване на договор за БФП – 1 Q 2025

Начало на изпълнението – 2026

Край на изпълнението – 2029

Проект - Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво

Обявяване на процедура – 1 Q/ 2 Q 2023

Представяне на проектно предложение – 3 Q/ 4 Q 2024

Оценка и подписване на договор за БФП – 4 Q 2023

Начало на изпълнението – 4 Q 2023/1 Q 2024

Край на изпълнението – 2029

DOCUMENTS

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Files	Sent date	Sent by
ДОКЛАД за експертна преценка относно съвместимостта на типовете мерки по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ на екологичните цели по смисъла на чл.17 от Регламент (ЕС) 2020/852	Supplementary Information	14-Jul-2022	Юли, 2022 г.		Доклад за преценка относно съвместимостта на типовете мерки по ПОС 2021-2027г. с принципа за "ненанасяне на значителни вреди"		
Нетехническо резюме на Доклад за Екологична оценка на проект на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.	Supplementary Information	15-Jul-2022	Март, 2022 г.		Нетехническо резюме на Доклад за Екологична оценка на Програма "Околна среда" 2021-2027 г.		
Консултации с обществеността и със заинтересовани и засегнати органи и лица по Доклада за екологична оценка (ДЕО)	Supplementary Information	15-Jul-2022			Консултации с обществеността и със заинтересованите и засегнати органи и лица по Доклада за екологична оценка (ДЕО)		
Справка за проведените в рамките на процедурата по екологична оценка на проекта на ПОС 2021-2027 г. консултации, изразените мнения и предложения, както и за начина на отразяването им	Supplementary Information	15-Jul-2022	Декември, 2021		Справка за проведените в рамките на процедурата по ЕО на проекта на ПОС 2021-2027 г. консултации, изразените мнения и предложения, както и начина на отразяването им		
Становище по Екологична оценка № ЕО 3-2/2022 г.; Мерки за наблюдение и контрол при прилагането на ПОС 2021-2027 г.	Supplementary Information	15-Jul-2022	№ ЕО 3-2/2022 г.		Становище по Екологична оценка и Мерки за наблюдение и контрол при прилагането на ПОС 2021-2027 г.		
Обобщена справка за ПОС 2021-2027 г., съгласувана със становище за ЕО 3-2/2022 г. на министъра на околната среда и водите	Supplementary Information	15-Jul-2022			Обобщена справка за ПОС 2021-2027 г., съгласувана със становище за ЕО 3-2/2022 г.		
Писмо за информация за изменение на проект на ПОС 2021-2027 г. и	Supplementary Information	15-Jul-2022	ЕО-22/06.07.2022 г.		Уведомление за изготвяне на план/програма		

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Files	Sent date	Sent by
Уведомление за изготвяне на план/програма							
Становище на компетентния орган в МОСВ относно изменение на проект на ПОС 2021-2027 г.	Supplementary Information	15-Jul-2022	ЕО-22/08.07.2022 г.		Становище на компетентния орган в МОСВ относно изменение на проект на ПОС 2021-2027 г.		
Методология - чл. 17 от Регламент (ЕС) 2021/1060	Supplementary Information	01-Aug-2022			Methodology of Indicators - Art. 17 of Regulation (EU) 2021/1060		
Решение на МС № 506/21.07.2022 за одобрение на ПОС 2021-2027	Supplementary Information	01-Aug-2022			PMC № 506/21.07.2022		
Programme Environment 2021-2027, ver. 1.0 - English	Supplementary Information	01-Aug-2022			Programme "Environment" 2021-2027, english version		
Letter_Submission PE 2021-2027	Supplementary Information	18-Aug-2022	Ref. No 99-00-398/18.08.2022		Letter of Submission of PE 2021-2027		
Доклад за екологична оценка на ПОС 2021-2027 г.	Supplementary Information	15-Aug-2022			Доклад за екологична оценка на ПОС 2021-2027		
Становище за допускане на предварително изпълнение на Становище за ЕО № 3-2/2022 г.	Supplementary Information	15-Aug-2022			Становище за допускане на предварително изпълнение на Становище за ЕО № 3-2/2022 г.		